

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WILCZYN
NA LATA 2008 - 2015**

WERSJA ROBOCZA

PAŹDZIERNIK 2008

CZĘŚĆ WSTĘPNA

Wprowadzenie / wstęp	str. 4

I. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII..... str. 5

1.1 Podstawy prawne utworzenia dokumentu.....	str. 5
1.2 Przesłanki lokalne stanowiące podstawę utworzenia strategii.....	str. 6
1.3 Cel i korzyści wynikające z utworzenia strategii.....	str. 7
1.4 Ramy i horyzont czasowy strategii.....	str. 8
1.5 Przebieg procesu tworzenia i aktualizacji strategii.....	str. 8
1.6 Struktura dokumentu.....	str. 19

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY WILCZYN..... str. 23

2.1 Podstawowe informacje o gminie.....str. 23

2.1.1 Położenie geograficzne.....	str. 23
2.1.2 Sytuacja demograficzna	str. 24
2.1.3 Aktywność gospodarcza.....	str. 28
2.1.4 Trendy społeczno – gospodarcze.....	str. 29

2.2 Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Wilczyn.....str. 29

2.3 System pomocy społecznej w gminie Wilczyn.....str. 31

2.3.1 Zasoby sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie Wilczyn.....	str. 31
2.3.2 Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie Wilczyn.....	str. 37
2.3.3 Współpraca GOPS z innymi podmiotami.....	str. 48

2.4 Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja.....str. 50

2.4.1 Analiza obszarów polityki społecznej i ich identyfikacja.....str. 50

2.4.1.1 Kwestia mieszkaniowa.....str. 50

2.4.1.2 System opieki zdrowotnej.....str. 51

2.4.1.3 Edukacja i opieka nad dzieckiem.....str. 52

2.4.1.4 System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.....str. 58

2.4.1.5 Rynek pracy i bezrobocie w gminie Wilczyn..... str. 65

2.4.1.6 Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne.....	str.
71	
2.4.1.7 Kultura, Sport i Turystyka.....	str.
76	
2.4.2 Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie, zidentyfikowanych i wybranych podczas warsztatów.....	str. 76
2.4.3 Hierarchizacja problemów społecznych uznanych za dominujące.....	str. 90
2.5 Kapitał Społeczny Gminy.....	str.
91	
2.5.1 Inwentaryzacja mocnych stron Gminy w zakresie spraw społecznych, w tym zasoby w postaci organizacji społecznych i zakresu współdziałania z nimi.....	str. 91
2.5.2 Określenie poziomu integracji społecznej oraz pożądanego stanu w tym zakresie....	str. 99

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3. Kierunki Rozwoju Społecznego Gminy Wilczyn.....	str. 104
3.1 Wizja rozwoju społecznego Gminy Wilczyn.....	str. 104
3.2 Cele rozwoju społecznego.....	str. 104
3.2.1 Cele główne i cele szczegółowe.....	str. 104
3.3 Hierarchia (struktura) celów rozwoju społecznego.....	str. 113
4. Wdrażanie i zarządzanie realizacją Strategii.....	str. 115
4.1 Procedura wdrażania Strategii.....	str. 115
4.2 Harmonogram wdrażania Strategii.....	str. 117
4.3 Zarządzanie realizacją Strategii.....	str. 123
4.4 Źródła finansowania Strategii.....	str. 123
4.5 Monitoring i ewaluacja.....	str. 124
4.6 Sprawozdawczość, aktualizacja i promocja Strategii.....	str. 127
4.6.1 Sprawozdawczość Strategii.....	str. 127
4.6.2 Procedura aktualizacji.....	str. 127
4.6.3 Promocja Strategii.....	str. 128
4.7 Powiązanie Strategii z innymi dokumentami strategicznymi.....	str. 129
SPIS TABEL.....	str. 131
ZAŁĄCZNIKI.....	str. 132
UWAGI KOŃCOWE.....	str. 166

WSTĘP

Posiadanie strategii w zakresie polityki społecznej jest przede wszystkim wymogiem ustawowym - ustawa z dnia **12 marca 2004r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2004 nr 64 poz. 593 z p. zm.) nakłada na gminę obowiązek opracowania i wdrażania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Poza tym jest potrzebą i wymogiem nowej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Wilczyn, związaną głównie z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz zupełnie nowymi możliwościami związanymi z pozyskiwaniem funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym politykę społeczną. Jest więc dokumentem wymaganym w przypadku ubiegania się o środki strukturalne Unii Europejskiej. Obowiązek posiadania tego dokumentu nakłada także Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013.

Poza tym do opracowania Strategii Gmina Wilczyn w 2007 roku została zobligowana w momencie przystąpienia do realizacji Programu Integracji Społecznej w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich, którego głównym celem jest podniesienie poziomu integracji społecznej w gminie. W związku z tym zostało zawarte porozumienie o współpracy przy realizacji Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich między Województwem Wielkopolskim a gminą Wilczyn. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego we współpracy z Konsultantem Regionalnym sporządził opinię dotyczącą nowo opracowanej strategii, która została oficjalnie przyjęta do realizacji Uchwałą Rady Gminy w Wilczynie.

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej

(i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015 jest dokumentem uspołecznionym i opracowanym przy zastosowaniu metod partycypacyjnych przy współudziale społeczności lokalnej z terenu gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji. Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2015 roku.

I. Cel i proces tworzenia strategii

1.1 Podstawy prawne utworzenia dokumentu

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 86 poz. 732 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 192, poz. 1378 z późn. zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Program Integracji Społecznej Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich.

1.2 Przesłanki lokalne stanowiące podstawę utworzenia strategii

Problemy społeczne występujące w gminie Wilczyn prowadzą do zbudowania długofalowej wizji działań prowadzących do dokonania trwałej zmiany społecznej zgodnie z przyjętymi celami, spójnej wizji realizowanej przez różne podmioty, które współpracują ze sobą na rzecz lokalnej społeczności. Realizacja polityki społecznej w gminie Wilczyn powinna być oparta na długofalowym planowaniu i jasnych celach co zostało wykazane w niniejszym dokumencie. Strategia pozwoli na lepsze koordynowanie działań instytucji funkcjonujących na polu polityki społecznej w gminie wokół głównego kierunku działań i problemów w tej sferze.

Utworzona Strategia ułatwi pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań polityki społecznej.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy i konsultacji społecznych w ramach Programu Integracji Społecznej PPWOW stwierdzono, że główne obszary prowadzące do powstania problemów społecznych wokół których będzie skupiać się Strategia to:

- niewystarczające zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, rodzin oraz osób starszych,
- niewystarczająca dostępność do usług medycznych i rehabilitacyjnych,
- nierówne szanse edukacyjne oraz awansu społecznego
- bezrobocie, brak miejsc pracy, niski stopień materialny rodzin, osób
- niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży, osób dorosłych (nadużywanie alkoholu, uzależnienia, agresja, wymuszenia, kradzieże, niszczenie mienia publicznego)
- osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie
- brak wsparcia dla osób chorych i starszych, samotnych oraz niepełnosprawnych,
- niska aktywność i integracja społeczna mieszkańców gminy

1.3 Cel i korzyści wynikające z opracowania strategii

Celem utworzenia *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015* jest:

- opracowanie efektywnego programu pomocy, który umożliwi rozwiązywanie problemów społecznych oraz przyczyni się do przeciwdziałania wykluczenia społecznego i marginalizacji
- odpowiednie zaplanowanie i realizowanie aktywnej polityki społecznej na poziomie lokalnym oraz wyznaczenie kierunków działań w zakresie rozwoju potencjału instytucjonalnego i społecznego Gminy Wilczyn.

Korzyści:

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015

pomoże samorządowi w prowadzeniu polityki społecznej, pomoże gminie m.in. w:

- skuteczniejszemu wykorzystaniu pieniędzy z funduszy strukturalnych;
- racjonalizacji wydatków z zakresu pomocy społecznej;
- opracowanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie;
- polepszeniu i rozwoju inicjatyw społecznych;

- zwiększeniu współpracy organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych;
- podniesieniu poziomu integracji społecznej w gminie.

Działania, które zostaną podjęte w ramach Strategii przyczynić się mają do:

- budowy potencjału Gminy w zakresie strategicznego planowania i realizowania polityki społecznej na poziomie lokalnym,
- budowy potencjału instytucjonalnego i społecznego gminy mającego na celu najlepsze wykorzystanie innych programów w obszarze integracji i pomocy społecznej,
- zwiększenia lokalnej aktywności w obszarze rozwiązywania problemów społecznych; do wzmocnienia i tworzenia lokalnych organizacji pozarządowych aktywnie włączających się w proces integracji społecznej na terenie gminy Wilczyn,
- zdobycia większego doświadczenia gminy w zakresie zlecania zadań własnych partnerom społecznym,
- zaspokojenia potrzeb mieszkańców poprzez budowanie sieci usługodawców,
- efektywniejszego zaspokojenie potrzeb mieszkańców poprzez stworzenie sieci usług społecznych,
- zwiększenia lokalnej aktywności w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015 określa najważniejsze działania, które należy podjąć, aby umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać za pomocą własnych środków, możliwości i uprawnień.

Strategia ta ukierunkowana jest głównie na rozwój i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi w ramach polityki społecznej, zwłaszcza w zakresie służby zdrowia, oświaty, policji. Realizacja strategii stworzy szanse na większe wykorzystywanie dodatkowych środków pochodzących z budżetu państwa i funduszy z Unii Europejskiej oraz przyczyni się do budowania systemu pomocy społecznej w tutejszej gminie.

1.4 Ramy i horyzont czasowy Strategii

Proces tworzenia strategii rozpoczął się 21 listopada 2007 roku powołaniem Zespołu Zadaniowego, przeprowadzeniem konsultacji społecznych oraz ankiety w celu zdiagnozowania problemów społecznych mieszkańców gminy Wilczyn. Zakończenie tworzenia strategii planuje

się w listopadzie 2008 r., kiedy to zostanie ona przedłożona na Sesji Rady Gminy Wilczyn i przyjęta uchwałą Rady do realizacji.

Strategia będzie realizowana w latach 2008 - 2015, co ułatwi w tym okresie formułowanie zadań gminy zwłaszcza przy pozyskiwaniu funduszy strukturalnych.

1.5 Przebieg procesu tworzenia strategii

W pracach nad tworzeniem strategii wyróżniono następujące etapy:

Etap I – organizacja procesu opracowania strategii

Etap II – prace warsztatowe strategiczne

Etap III – formułowanie strategii

Etap IV – wdrażanie strategii

Etap I. Organizacja procesu opracowania Strategii:

Do realizacji procesu powołano Zarządzeniem Nr 29/2007 Wójta Gminy Wilczyn z dnia 29.11.2007 r. Zespół Zadaniowy w składzie:

1.	Halina Lenartowicz	- Kierownik GOPS – Przewodniczący Zespołu
2.	Piotr Kamiński	- Sekretarz Urzędu, z-ca Wójta Gminy Wilczyn
3.	Anna Kubaszewska	- Dyrektor Gminnego Przedszkola w Wilczynie
4.	Marianna Pozorska	- Przewodnicząca Klubu Seniora „Płomień”
5.	Izabela Joachimczak	- Referent ds. Promocji Urzędu Gminy
6.	Hanna Mikitin	- Pracownik administracyjny GOPS
7.	Katarzyna Szablewska	- Pracownik socjalny GOPS

W procesie opracowania „*Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015*” istotną rolę odegrały konsultacje społeczne oraz warsztaty mające na celu zbudowanie sprawnego modelu organizacyjnego dla realizacji celów strategicznych na obszarze gminy Wilczyn.

W pierwszym etapie aktualizacji Strategii zorganizowano spotkanie ze społecznością lokalną w celu zaprezentowania PPWOW oraz przeprowadzono konsultacje społeczne, których celem było zidentyfikowanie problemów i potrzeb społecznych w formie spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami samorządu oraz specjalistami.

Konsultacje przeprowadzono w miesiącach: listopad 2007 i styczeń 2008 r.. Wzory ankiet znajdują się w załączniku nr 3 i nr 4, a wyniki w tabeli nr 14.

Respondentów dobrano w taki sposób, aby zapewnić udział wszystkich grup społecznych, o czym świadczy charakterystyka osób, które odpowiedziały na pytania.

Ankiety rozprowadzono wśród mieszkańców gminy Wilczyn. Grupa respondentów liczyła 120 wróciło 83 ankiety (tj. 69 %).

Kolejnym krokiem było przygotowanie części diagnostycznej i analiza sytuacji społecznej w gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinie środowisk społecznych i przedstawicieli instytucji społecznych. Opracowując lokalną strategię rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013 przyjęta przez Radę Ministrów 13 września 2005 roku, dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich,
- Strategia Rozwoju Gminy Wilczyn

Następnie Zespół Zadaniowy podjął prace przygotowawcze do zorganizowania warsztatów moderatorskich w gminie Wilczyn.

Etap II. Prace warsztatowe

Kolejnym krokiem było przeprowadzenie warsztatów opracowania Strategii. Gmina przystąpiła do opracowania Strategii na trzech warsztatach moderatorskich przeprowadzonych w okresie: październik 2008 roku przez Konsultanta Regionalnego PIS PPWOW Panią Ewę Sobolewską oraz moderatora CAL – Panią Magdalenę Popłońską, przeprowadzając wcześniej konsultacje społeczne wśród mieszkańców gminy.

W ten sposób w planowanie procesu rozwiązywania problemów społecznych w gminie zostały włączone lokalne instytucje i grupy społeczne. Do prac nad strategią zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu gminy.

Warsztaty przeprowadzono wg następującego programu:

Tabela nr 1. Opis warsztatów dotyczących aktualizacji GSRPS.

WARSZTAT A	WARSZTAT B	WARSZTAT C	Wynik końcowy
Diagnoza sytuacji społecznej w gminie	Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w gminie	Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o partycypację społeczną i zasady rozwoju społecznego	Powstaje dokument GSRPS oraz Plan realizacyjny
- Analiza sytuacji społecznej w gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinie środowisk społecznych i przedstawicieli instytucji społecznych - Analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych - Formułowanie wizji rozwoju społecznego gminy	- Identyfikacja problemów społecznych w gminie, - Analiza przyczyn zjawisk społecznych, wzajemnych korelacji - Określanie zasobów społecznych gminy - Badanie potrzeb społecznych oraz zakresu ich zaspokojenia - Ocena poziomu Integracji społecznej	- Analiza zasad rozwoju społecznego - Formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju gminy - Formułowanie celów strategicznych - Określanie celów oraz kierunków działań w gminie - Określanie sposobu zarządzania realizacją strategii	- Określenie działań zespołu wdrożeniowego - Ustalenie zasad monitoringu - Opracowanie procedur ewaluacji - Upowszechnienie wyników działań
- Zespół Zadaniowy i inne podmioty - Przedstawiciele władz samorządowych - Liderzy lokalni - Konsultant Regionalny - Moderator	- Zespół Zadaniowy - Przedstawiciele władz samorządowych - Liderzy lokalni - Moderator - Konsultant Regionalny	- Zespół Zadaniowy - Przedstawiciele władz samorządowych - Liderzy lokalni - Konsultant Regionalny - Moderator	- Zespół Roboczy - Przedstawiciele władz samorządowych - Lokalni Liderzy - Konsultant Regionalny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z podręcznika Metodologii Wspierania Rozwoju Społecznego Gminy Poprzez Partycypację Społeczną

Tabela nr 2 . Lista osób uczestniczących w warsztatach wypracowania strategii w gminie Wilczyn

Nazwisko i imię	Miejsce pracy/ prowadzonych działań	Sektor						OBSZAR DOŚWIADCZEŃ												
		SOLECTWO	Samorząd terytorialny	Organizacja pozarządowa / kościelna	Grupa nieformalna	Biznes	Inna - jaka?	Sytuacja rodzin wielodzietnych	Sytuacja organizacji pozarządowych	Sytuacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Sytuacja osób bezrobotnych i ich rodzin	Sytuacja dzieci i młodzieży szkolnej	Sytuacja mieszkaniowa	sytuacja osób samotnie wychowujących dzieci	Sytuacja osób starszych i ich rodzin	Sytuacja osób długotrwale chorych i ich rodzin	Sytuacja osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	Sytuacja osób z problemem przemocy i ich rodzin	Problematyka uzależnień od środków psychoaktywnych (w tym narkotyków)	Sytuacja materialna rodzin
Halina Lenartowicz	Kierownik OPS w Wilczynie		X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Stanisław Wiechecki	Wójt Gminy Wilczyn		X			X			X				X				X			X
Piotr Kamiński	Sekretarz Gminy Wilczyn		X						X				X				X	X		X
Andrzej Szymaniak	Lekarz NZOZ Wilczyn									X						X	X	X	X	
Katarzyna Brezyna	Pielęgniarka, radna		X							X						X	X	X	X	
Maria Hossa	Kierownik WTZ w Wilczynie								X	X						X				
Teresa Nawrocka	Koło Gospodyń Wiejskich, sołectwo Wilczogóra	X			X															
Agnieszka Muszyńska	Mieszkanka sołectwa Kopydłowo	X									X									
Grażyna Czajkowska	Bibliotekarz Szkoły Podstawowej w Wilczynie		X									X								
Adam Mrówczyński	OSP Kaliska, radny		X	X																
Eugeniusz Działak	Przewodniczący Rady Gminy	X	X																	

Stefan Fornalczyk	Radny, sołtys sołectwa Dębówiec	X	X																
Wiesława Karczevska	Pracownik socjalny		X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Katarzyna Szablewska	Pracownik socjalny		X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Sławomir Kozłowski	Prezes OSP Kopydłowo	X		X															
Danuta Robak	Radna, sołtys sołectwa Wilczogóra	X	X																
Elżbieta Tylman	Pedagog szkolny									X		X					X	X	X
Henryk Działak	Dyrektor GOSiR		X		X														
Małgorzata Szczepańska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Kaliskach		X									X						X	
Anna Kubaszewska	Dyrektor Gminnego Przedszkola w Wilczynie		X									X						X	
Marek Stranc	Radny,		X		X							X							
Wiesław Wojtasik	Kierownik Zakładu Gospodarki Komunalnej		X										X						

Janusz Korzeniewski	Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Wilczynie		X								X								
Ewa Olejniczak	Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Wilczynie		X								X								
Jan Miara	Prezes OSP Wturek	X		X															
Adam Krzesiński	Klub Seniora „Płomień”				X				X										
Marianna Pozorska	Klub Seniora „Płomień”			X	X						X			X					
Bogumiła Matusiak	Mieszkanca sołectwa Wilczogóra				X														
Izabela Joachimczak	Promocja UG Wilczyn		X	X					X										
Hanna Mikitin	Pracownik administracyjny GOPS Wilczyn		X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Arleta Achilefu	Referent ds. świadczeń rodzinnych GOPS		X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

	Wilczyn																			
Monika Nawrocka	Pracownik socjalny,		X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Teresa Rachuba	Księgowa GOPS Wilczyn		X					X		X	X									X
Teresa Czechorowska	Mieszkanka Gminy Wilczyn, były Dyrektor Szkoły Podstawowej w Wilczynie	X		X								X						X		X
Sabina Jakubowska	Sołtys wsi Zygmuntowo	X		X																X
Helena Kamińska	Sołtys wsi Wturek	X		X																X
Krystyna Krzysztof	Sołtys wsi Maślaki	X		X																X
Błażej Pyrzyński	Radny, sołtys wsi Ościslów, prezes OSP Ościslów	X		X																X
Mirosław Wesołowski	Radny, przewodniczący Komisji kultury, oświaty,		X	X								X								X

	spraw socjalnych i samorządowy ch																			
Juliusz Wiechecki	Radny, członek Wilczyńskiego o Stowarzyszeni a Promocji i Rozwoju		X	X		X														X
Małgorzata Domańska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Bieli		X	X								X		X						X
Wojciech Szczepaniak	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Wilczynie		X	X								X		X						X

Etap III. Redagowanie Strategii

Procesem ostatecznego redagowania Strategii zajął się Zespół Zadaniowy oraz Pani Halina Lenartowicz wyznaczona przez Wójta. Zebrano wszystkie wypracowane i zgromadzone dane oraz materiały i ustalono koncepcję opracowania dokumentu uwzględniającą zasady i kryteria PIS PPWOW.

Konstruowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wilczyn dokonano w oparciu o dane zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania problemów alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii, dane Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dane Narodowego Spisu Powszechnego roku 2002, dane Komisariatu Policji w Kazimierzu Biskupim, Powiatowego Urzędu Pracy i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie. Podstawę Konstruowania strategii stanowiło także rozpoznanie w potrzebach i rodzajach pomocy dla mieszkańców gminy. Uzyskane dane stanowiły podstawę do sporządzenia analizy SWOT, czyli bilansu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań zewnętrznych. Podstawową metodą pracy były rozmowy, konsultacje i warsztaty na temat poszczególnych zagadnień i etapów tworzenia strategii z osobami bezpośrednio zajmującymi się poszczególnymi problemami omówionymi poniżej w diagnozie. W oparciu o powyższe metody określona została wizja, sformułowane cele główne i szczegółowe oraz zadania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Na podstawie zbioru zadań będzie można opracować programy i plany, których realizacja będzie niezbędna dla rozwiązywania problemów społecznych Gminy w najbliższych kilku latach.

Etap IV. Wdrażanie Strategii

Zespół redagujący dokument wraz z Konsultantem Regionalnym opracował etapy oficjalnego przyjęcia *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015* oraz jej wdrażania:

I Etap: Przesłanie do oceny przez Konsultanta Regionalnego PIS PPWOW MPiPS oraz do ROPS w Poznaniu dokumentu w formie elektronicznej wraz z pismem przewodnim Wójta z prośbą o dokonanie oceny Strategii

II Etap: Ocena Strategii przez Konsultanta Regionalnego PIS PPWOW MPiPS oraz ROPS w Poznaniu wg określonych przez PIS PPWOW kryteriów i zasad

III. Etap: Zapoznanie gminy z oceną Strategii oraz weryfikacja dokumentu i jego uzupełnienie przez gminę wg wskazówek ujętych w Raporcie Oceny

IV Etap: Przesłanie w formie elektronicznej Strategii do ponownej oceny przez Konsultanta Regionalnego PIS PPWOW MPiPS i do ROPS w Poznaniu

V Etap: Ponowna ocena Strategii przez KR i ROPS w Poznaniu i jej akceptacja bądź przesłanie do poprawy

VI Etap: Zapoznanie gminy z wynikami oceny zaakceptowanej Strategii i rekomendowanie jej do oficjalnego przyjęcia Uchwałą Rady Gminy Wilczyn

VII Etap: Przyjęcie Uchwałą Rady Gminy Wilczyn „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008- 2015” do realizacji

VIII Etap: Powołanie Zarządzeniem Wójta:

- Koordynatora Zarządzania Realizacją Strategii,
- Zespołu Wdrożeniowego Strategię – który opracowuje rokrocznie ramowy harmonogram wdrażania strategii wg wzoru zamieszczonego w załączniku nr 6 do strategii , metody monitorowania, ewaluacji wg wskaźników zamieszczonych w załączniku nr 7 do strategii i sprawozdawczości,
- Zespołów Problemowych do opracowania projektów realizacyjnych na najbliższy okres 12 miesięcy

IX Etap: Promocja Strategii wśród mieszkańców gminy, w tym osób: kluczowych kształtujących w gminie politykę społeczną, przedstawicielom różnych podmiotów działających w sferze polityki społecznej i organizacji pozarządowych, grupom nieformalnym i innym oraz pozyskiwanie usługodawców i partnerów społecznych do jej realizacji

X Etap: Praca Zespołów Problemowych nad projektami realizacyjnymi Strategii, aplikowanie o środki na ich dofinansowanie z różnych źródeł; realizacja partnerskich projektów, monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość zrealizowanych projektów w ramach Strategii.

Zespół redagujący Strategię wspólnie ustalił proces jej przyjęcia i oficjalnego wdrożenia na terenie Gminy Wilczyn, który szczegółowo opisany jest w rozdziale IV Strategii.

1.6 Struktura dokumentu

W oparciu o uzyskane i wypracowane materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary , które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła na zaangażowanie środowiska lokalnego w budowę strategii na najważniejszych jej etapach, od diagnozy do wdrożenia.

„Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015” w swojej strukturze podzielona jest na cztery części: wstępną, diagnostyczną, programową oraz zarządzanie realizacją strategii. Wskazuje problemy społeczne i potrzeby środowiska lokalnego, które zidentyfikowano w drodze konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Wilczyn oraz instytucji i podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej. Uwzględnia także systematyczne i równoległe prowadzone działania w sferze: wychowania, edukacji, kultury, rozwoju aktywności i samorządności obywatelskiej, rozwiązań: ekonomicznych, inwestycyjnych, prawnych i porządku publicznego. Nakreśla również wizję i cele oraz kierunki działań, które podejmowane będą w obrębie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych oraz autorskich i lokalnych rozwiązań dostosowanych do specyfiki potrzeb środowiska w dziedzinie polityki społecznej, wykorzystując posiadane zasoby i środki finansowe lokalnego samorządu oraz środki finansowe możliwe do pozyskania z różnych źródeł, a w szczególności z Unii Europejskiej.

Po części wstępnej i diagnostycznej w dokumencie opracowano część programową, która jest zorganizowana na kilku poziomach i jej struktura przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi wizja ładu społecznego.

Wyróżniono poszczególne poziomy planowania takie jak:

- wizja, która jest wizją rozwoju/ładu społecznego w gminie Wilczyn
- cele główne
- cele operacyjne (szczegółowe)
- kierunki działań
- programy operacyjne, które zaplanowano do opracowania w formie załączników do niniejszej *Strategii*;
- projekty realizacyjne - zadania do wykonania, które będą realizować określone cele strategiczne i operacyjne *Strategii* oraz cele główne i szczegółowe poszczególnych programów strategicznych;
- zarządzanie i koordynacja *Strategii* - źródła finansowania, monitoring, ewaluacja, aktualizacja i promocja *Strategii*, powiązania *Strategii* z innymi dokumentami strategicznymi.

Cele główne i szczegółowe wynikają bezpośrednio z wizji ładu społecznego. Definiują kierunki rozwoju polityki społecznej gminy Wilczyn w określonych obszarach społecznych, pozwalając jednocześnie na zachowanie jasnego podziału *Strategii*, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego ładu społecznego, określonego w jej wizji. Z kolei programy strategiczne są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów.

Programy operacyjne - grupują projekty związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia czy działaniami samorządu, jak np.: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii.

Projekty realizacyjne - to już konkretne przedsięwzięcia realizujące określone zadania w dokumencie czy to w Strategii czy w Programie operacyjnym,

Projekty w swej treści powinny zawierać podstawowe informacje jak:

- a) które cele Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn 2008-2015 będą realizowane;
- b) poprzez jakie działania te cele będą realizowane;
- c) informacje o zadaniach, czyli czynnościach do wykonania w ramach każdego projektu;
- d) szacunkowy łączny koszt realizacji projektu jako sumę kosztów poszczególnych zadań;
- e) zakładane rezultaty;
- f) cel realizacji projektu – zwięzłe określenie co przyniesie realizacja danego projektu;
- g) jednostka koordynująca – pozycja ta opisuje kto ma przewodzić realizacji zadania, na kim będzie spoczywała inicjatywa lub kto jest organem decydującym;
- h) przewidywane źródła finansowania- nazwy funduszy lub jednostek, z których możliwe jest otrzymanie środków na realizację projektu lub których pomoc jest możliwa (jako nakład rozumiano również pomoc techniczną i merytoryczną);
- i) wykonawca – to jednostka bezpośrednio wykonująca poszczególne zadania;
- j) czas realizacji - w przybliżeniu przewidywany okres realizacji projektu;
- k) zakładane wskaźniki: korzyści dla adresatów działań, nakładów, wpływu działania na zmianę, wykonania działania Strategii - miary wykonania projektów - określają wartości, które pozwolą co roku lub okresowo, sprawdzić jakie są postępy w realizacji poszczególnych zadań oraz czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie Strategii.

Wskaźniki powinny zostać dobrane zgodnie z celami strategicznymi, w celu:

- mierzenia kosztów i efektywności wykorzystania zasobów,
- mierzenia rezultatów osiągniętych w wyniku wykonania danej usługi czy działania,
- mierzenia jakości - poziomu zadowolenia odbiorców,
- zapewnienia równego dostępu do wyników,
- mierzenia rezultatów w czasie (śledzenia zmian w kolejnych latach).

Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych w zależności od charakteru danego projektu. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie publiczno - społecznych oraz z sektorem prywatnym. Programy operacyjne mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych w określonym obszarze społecznym powinny być

przyjmowane przez Radę Gminy w Wilczynie stosownymi uchwałami, które winny przybierać postać załączników do niniejszej Strategii i stanowić jej integralną część, natomiast projekty realizacyjne krótkoterminowe mogą być przyjmowane przez Radę Gminy w drodze uchwały, lecz nie ma takiego obowiązku. Programy i projekty realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań i realizować określone cele, ponadto powinna je cechować: efektywność, skuteczność oraz celowość.

W części IV dokumentu przedstawiono proces wdrażania i zarządzania realizacją Strategii. Ze względu na zmieniającą się rzeczywistość społeczną Strategia będzie dokumentem otwartym podlegającym monitoringowi i ewaluacji z możliwością wprowadzania zmian.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2. Charakterystyka gminy Wilczyn

2.1. Podstawowe informacje o gminie

2.1.1 Położenie geograficzne

Gmina wiejska Wilczyn położona jest w województwie wielkopolskim, w północno-zachodniej części powiatu konińskiego (rycina 1.). Zajmuje obszar 83,12 km², który zamieszkuje 6.477 osób (dane Urzędu Gminy w Wilczynie za 2007 r.). Gmina podzielona jest na 16 sołectw: Biela, Dębówiec, Gogolina, Góry, Głębocek, Kaliska, Kopydłowo, Kownaty, Maślaki, Ościsłowo, Świętne, Wilczyn, Wilczogóra, Wiśniewa, Wturek i Zygmuntowo.

Rycina 1. Gmina Wilczyn na tle powiatu konińskiego.

W zachodniej i północno-zachodniej części gminy znajduje się ciąg jezior rynnowych w znacznej części otoczonych lasami, które mogą stanowić doskonałą podstawę rozwoju turystyki i wypoczynku. Są to Jezioro Wilczyńskie o powierzchni 174 ha oraz Kownackie (90 ha), Wójcińskie (40 ha) i Suszewskie. Zlokalizowano nad nimi liczne ośrodki wypoczynkowe i pola biwakowe. Ta część gminy należy do Powidzkiego Parku Krajobrazowego.

Gmina należy do powiatu konińskiego i graniczy z gminami : Kleczew, Skulsk, Ślesin .

Od północy zaś graniczy z gminą Jeziora Wielkie należąca do województwa kujawsko-pomorskiego.

Walory krajobrazowo-turystyczne:

Położenie gminy na szlaku czterech jezior w obrębie Powidzkiego Parku Krajobrazowego powoduje, że gmina jest atrakcyjna turystycznie.. Przez jej znaczną część wiedzie niebieski szlak turystyczny liczący 15 km długości, doskonały do pieszych wędrówek prowadzących aż do Strzelna.

Doskonałą okazję do wycieczek pieszych stanowi oddana w roku 2008 do użytku Ścieżka Dydaktyczno- Przyrodnicza

Kolejnym atutem turystyczno- rekreacyjnym gminy w przyszłości mogą stać się zasoby wód geotermalnych zlokalizowane między jeziorami Wilczyńskim a Kownackim.

Dominującą rolę w gospodarce gminy odgrywa rolnictwo. Użytki rolne zajmują 6,3 tys. ha, z czego 5,9 tys. ha (ponad 94%) stanowią grunty orne. Łąki i pastwiska zajmują zaledwie 5,1%, a sady 0,7% powierzchni użytków rolnych. Obok żyta i ziemniaków uprawia się pszenicę, jęczmień i buraki cukrowe. W hodowli przeważa trzoda chlewna. W gminie funkcjonuje ponad 800 indywidualnych gospodarstw rolnych (w większości małych i średnich), w tym 3 wielkoobszarowe gospodarstwa po byłych PGR. Przeważają gleby IV i V klasy. Poza rolnictwem działalność prowadzą 242 prywatne podmioty gospodarcze. W strukturze przedsiębiorstw zdecydowanie dominują jednostki prowadzące działalność handlową oraz wykonujące usługi dla ludności. Ponadto stosunkowo licznie reprezentowana jest branża budowlana. Perspektywy rozwoju gminy wiążą się z dwiema dziedzinami gospodarki: z turystyką i rolnictwem.

Najważniejsze zabytki:

- w Wilczynie znajdują się dwa zabytki architektury sakralnej - Kościół parafialny pod wezwaniem Św. Urszuli z 1566r. oraz kościół drewniany z 1781 r.;
- zespół pałacowo-parkowy w Kopydlówku,
- pałac w Kopydłowie,
- skansen archeologiczny kultury łużyckiej w Mrówkach

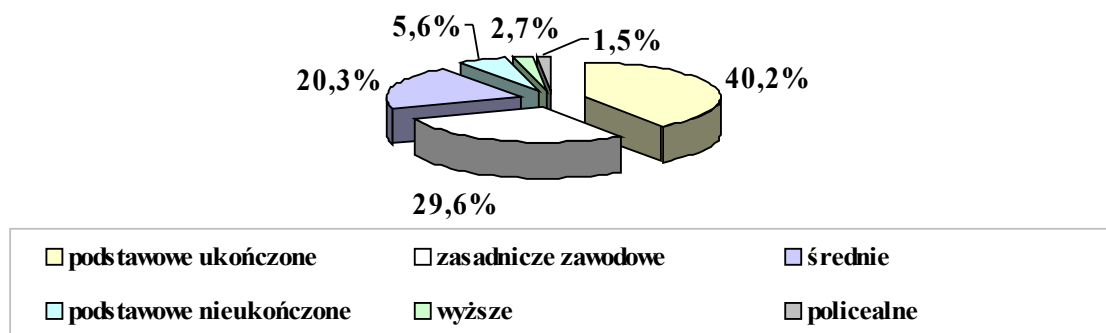
2.1.2. Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna mieszkańców gminy została opracowana na podstawie informacji zebranych podczas przeprowadzania Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku oraz danych Urzędu Gminy w Wilczynie z lat 2004-2007. Ich analiza pozwoliła na zobrazowanie sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności, przedstawienie obecnej struktury demograficznej mieszkańców i dokonanie w tym zakresie prognozy na najbliższe lata. Czynniki powyższe odgrywają bowiem istotną rolę w planowaniu zabezpieczenia społecznego ludności.

W 2002 roku teren gminy Wilczyn zamieszkiwało 6.386 osób. Analizując strukturę wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej (4.747 osób), należy stwierdzić, iż największe

grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (1.901 osób) i zasadniczym zawodowym (1.399 osób), a wykształceniem wyższym legitymowało się 130 mieszkańców. Strukturę wykształcenia ludności gminy Wilczyn w wieku 13 lat i więcej w 2002 roku przedstawia poniższy wykres.

Ludność gminy w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku

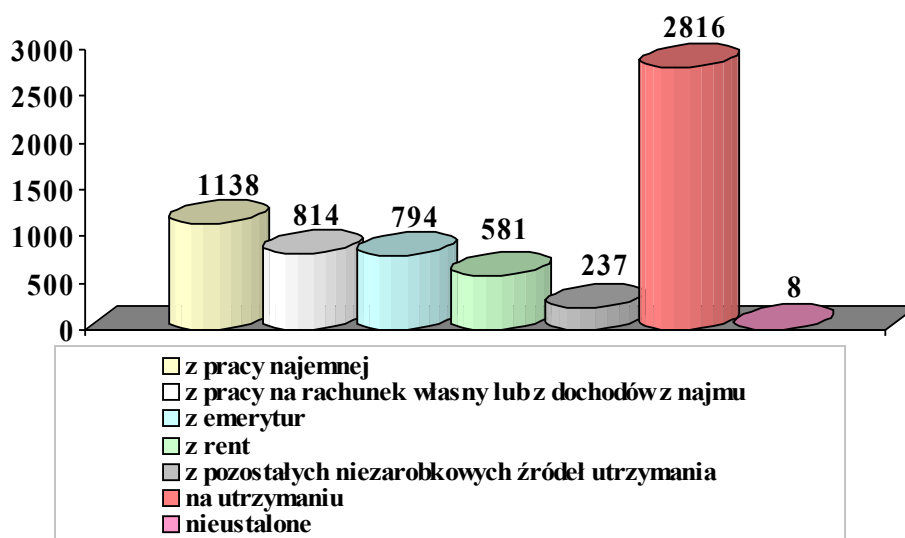

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

Wykształcenie ludności jest bezpośrednio związane z jej cechami społeczno-zawodowymi, wpływając na aktywność zawodową ludności i źródła jej utrzymania. Dane szczegółowe w tym ostatnim zakresie przedstawia poniższy wykres.

Ludność gminy według głównego źródła utrzymania w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

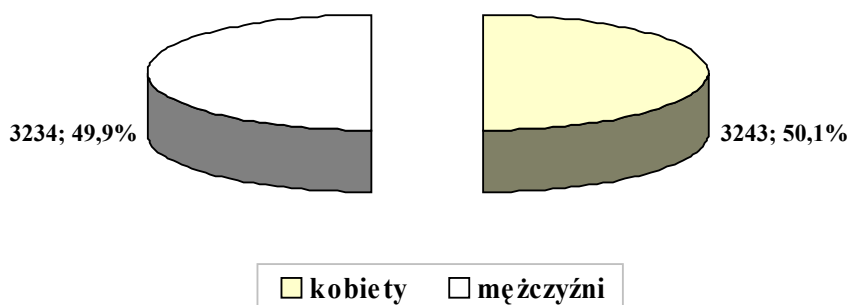
W 2002 roku spośród 6.386 mieszkańców gminy 3.562 osoby (55,8%) posiadały własne źródło utrzymania. Wśród nich 1.950 osób utrzymywało się z pracy lub najmu, w tym 1.138 osób

z pracy najemnej i 814 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu (696 osób z pracy w swoim gospodarstwie rolnym).

Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 1612 osób, z czego 794 osoby otrzymywały emerytury, 581 osób – renty, a 237 osób utrzymywało się z pozostałych niezarobkowych źródeł. Na utrzymaniu pozostawało 2.816 osób, a źródła utrzymania nie ustalono dla 8 osób.

Na przestrzeni ostatnich lat sytuacja demograficzna gminy Wilczyn ulegała zmianom. Dane szczegółowe w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

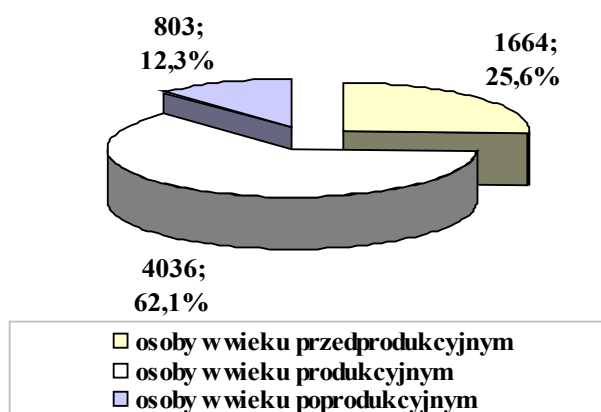
Ludność gminy według płci z końcem 2007 roku

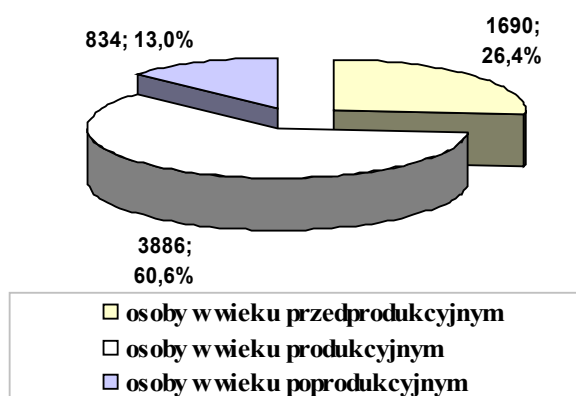
Dane Urzędu Gminy w Wilczynie.

Według danych Urzędu Gminy w Wilczynie z 31 grudnia 2007 roku teren gminy zamieszkiwało 6.477 osób, w tym 3.243 kobiety i 3.234 mężczyzn. Na 100 mężczyzn przypadało 100 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 78 osób na 1 km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy z końcem 2004 roku

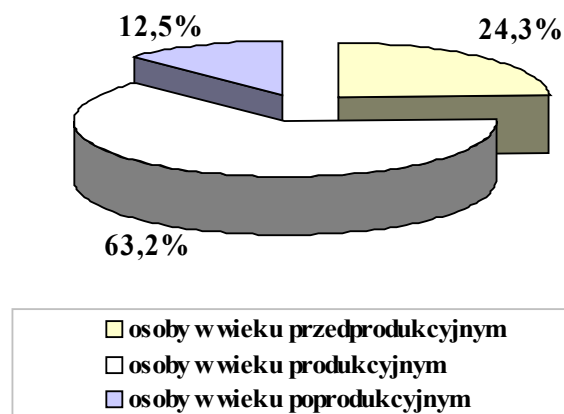
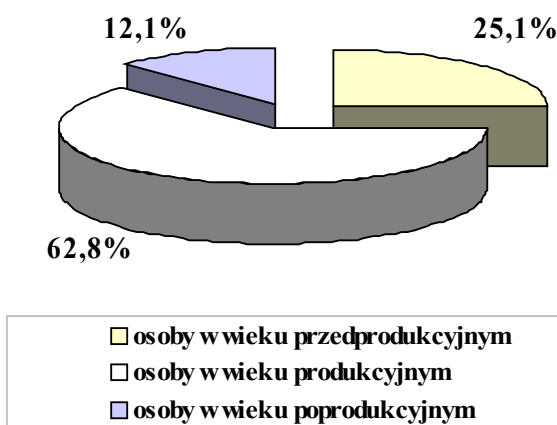
Struktura wiekowa mieszkańców gminy z końcem 2005 roku

Dane Urzędu Gminy w Wilczynie.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy z końcem 2006 roku

Struktura wiekowa mieszkańców gminy z końcem 2007 roku

Dane Urzędu Gminy w Wilczynie.

Na przestrzeni lat 2004-2007 liczba ludności i struktura wiekowa mieszkańców gminy Wilczyn ulegała zmianom. W kolejnych latach liczba ludności gminy wynosiła: 6.503, 6.410, 6.515 i 6.477 osób. W roku 2006 i 2007 nastąpił spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku produkcyjnym. Z powyżej przedstawionych danych wynika, iż struktura wiekowa ludności gminy była korzystna, co przejawiało się większą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu z osobami w wieku poprodukcyjnym.

W 2005 roku na terenie gminy zameldowały się 52 osoby, a wymeldowało 51 osób, rok później zameldowały się 52 osoby, a wymeldowało 66 osób, a w 2007 roku zameldowało się 61 osób, a wymeldowało 112. W kolejnych latach saldo migracji wyniosło: w 2005 roku +1, w 2006 roku -14, a w 2007 roku -51.

Prognozując sytuację demograficzną gminy na najbliższe lata, należy jednak zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie. Pierwsza z nich dotyczy systematycznego spadku liczby dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), druga natomiast odnosi się do wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

W niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową i zasili grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych. Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniej długości życia.

2.1.3. Aktywność gospodarcza

Tabela nr 3. Aktywność gospodarcza na terenie gminy w latach 2005-2007

Ogółem	2005	2006	2007
Ogółem	229	242	246
Sektor publiczny			
podmioty gospodarki narodowej ogółem	0	0	0
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	0	0	0
przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0
spółki handlowe	0	0	0
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	0	0	0
Sektor prywatny			
podmioty gospodarki narodowej ogółem	152	142	145
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	140	125	246
spółki handlowe	22	25	46
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0
Spółdzielnie	0	0	0
Fundacje	0	0	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	0	0	0

W latach 2005 – 2007 liczba osób zarejestrowanych w ewidencji działalności gospodarczej znacznie wzrosła. Widoczny jest znacznie wzrost aktywności gospodarczej osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą.

W Urzędzie Gminy w Wilczynie obecnie w działalności gospodarczej zarejestrowanych jest 246 podmiotów.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg. Sektorów własnościowych w gminie Wilczyn w latach 2005-2007:

Tabela nr 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych w latach 2005-2007

Lata	Liczba podmiotów zarejestrowanych	Liczba podmiotów wyrejestrowanych
2005	19	27
2006	44	31
2007	39	35

Dane: Urząd Gminy Wilczyn

2.1.4. Trendy gospodarczo – społeczne występujące na terenie gminy Wilczyn :

- rozwijają się w kierunku rolnictwa, warzywnictwa, pszczelarstwa oraz drobnych usług – handlowych, szewskich, fryzjerskich, kowalskich, rodzinnych przedsiębiorstw - gastronomia, agroturystyka.
- przewiduje się rozwój agroturystyki i usług gastronomicznych.

2.2 Strategiczne kierunki rozwoju gminy Wilczyn

Strategia Rozwoju Gminy Wilczyn i Plan Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2005-2014 to dokumenty, które określają główne kierunki działań zapewniających optymalny rozwój społeczno-gospodarczy gminy oraz stworzenie najlepszych warunków życia dla jej mieszkańców.

Podstawowe kierunki rozwoju zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Wilczyn i Planie Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2005-2014 to :

I. Zapewnienie mieszkańcom gminy Wilczyn godnego i dostatniego życia

1. Zmniejszenie stopy bezrobocia
  - opracowanie programu „Wsparcie bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem”
  - reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa
2. Zabezpieczenie niezbędnych świadczeń socjalnych. Rozwój systemu pomocy wychodzenia z biedy
  - utworzenie gminnej giełdy pracy
  - utworzenie punktu konsultacyjno-doradczego
3. Rozwój polityki prorodzinnej
  - opracowanie „Polityki Prorodzinnej Gminy Wilczyn”
  - utworzenie systemu współpracy jednostek samorządowych na rzecz rodzin z problemami
4. Polepszenie jakości usług medycznych i rehabilitacyjnych
  - opracowanie programu polepszenia jakości usług medycznych i rehabilitacyjnych

- doprowadzenie do utworzenia konkurencyjnej placówki zdrowia z dostępem do specjalistów
  - doprowadzenie do utworzenia placówki rehabilitacyjnej
5. Rozwój kulturalny, intelektualny i duchowy mieszkańców
- budowanie wśród mieszkańców gminy postawy solidarności wobec lokalnej przedsiębiorczości
  - zachęcanie mieszkańców gminy do aktywnych postaw w zakresie kształtowania rozwoju gminy (udział w forach dyskusyjnych, spotkaniach itp.)
  - remont, budowa lub adaptacja oraz wyposażenie obiektów komunalnych pełniących funkcje kulturalne
  - utworzenie atrakcyjnej oferty kulturalnej dla mieszkańców i turystów
6. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
- opracowanie programu bezpieczna gmina
  - podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie w okresie sezonu letniego
  - doprowadzenie do utworzenia komisariatu policji w gminie
- II. Wyższy poziom wykształcenia mieszkańców. Rozwój oświaty i kultury fizycznej
1. Polepszenie gminnej bazy oświatowej
- termomodernizacja i wyremontowanie budynków oświatowych
  - urządzenie nowoczesnych klas i pracowni oraz wyposażenie w nowoczesne pomoce edukacyjne
  - urządzenie nowoczesnych bibliotek szkolnych i gminnej z komputeryzacją procesów bibliotecznych i dostępem do komputerów i Internetu w czytelni bibliotecznej
  - budowa przedszkolnego placu zabaw w Wilczynie w koncepcji bliskiej naturze aranżacji wolnej przestrzeni
2. Polepszenie organizacji placówek oświatowych
- podniesienie poziomu kwalifikacji i umiejętności kadry nauczycielskiej
  - podniesienie poziomu skuteczności kształcenia wiedzy i umiejętności dzieci i młodzieży szczególnie w zakresie: posługiwania się obcymi językami, posługiwania się komputerem, komunikacji interpersonalnej i samouczenia
  - zracjonalizowanie systemu dojazdów uczniów do szkół, utworzenie systemu dojazdów przyjaznego dla uczniów, skrócenie czasu oczekiwania dzieci i młodzieży dowożonej na lekcje do szkoły i na powrót do domu
  - rozszerzenie oferty edukacyjnej szkół o potrzeby edukacyjne dorosłych
  - zapewnienie pomocy edukacyjnej i socjalnej dzieciom, które tego wymagają

- zapewnienie profilaktyki i opieki medycznej uczniów w szkole
3. Rozwój bazy sportowej i sportu
- modernizacja istniejących obiektów i budowa nowych obiektów sportowych
  - opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy

Na rozwój gminy Wilczyn mają wpływ inne dokumenty takie jak:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn
- Strategia Rozwoju i Promocji Powiatu Konińskiego
- Plan Rozwoju Lokalnego dla Powiatu Konińskiego na lata 2007-2013
- Strategia Integracji i Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 r.

2.3 System pomocy społecznej w gminie Wilczyn

2.3.1. Zasoby sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie Wilczyn

Narzędziem realizacji zadania zaspokajania zbiorowych potrzeb społecznych, jest polityka społeczna, która powinna być dostosowana do potrzeb i uwarunkowań społeczności.

Zadaniem polityki społecznej gminy jest wspieranie najbardziej efektywnych form pomocy osobom i grupom, które z różnych przyczyn nie są w stanie poprawnie funkcjonować. Dotyczy to osób dotkniętych chorobą, niepełnosprawnością, uzależnieniem, jak i osób starszych.

W ostatnim czasie obserwuje się intensyfikację zjawiska zwanego motywacją do pracy i jednocześnie osłabienie systemu zapewnienia zabezpieczenia socjalnego, które dezaktywuje każdego człowieka, który swój byt uzależnia od pomocy.

Obecnie jednostki samorządowe muszą wspierać rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, niebędące w stanie do końca samodzielnie egzystować. Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej tworzona jest w oparciu o potrzeby społeczności gminnej w celu ich zaspokojenia na poziomie umożliwiającym bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Podstawowymi priorytetami polityki społecznej gminy jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin ubogich, objętych bezrobociem oraz ich integracja ze społeczeństwem również wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży, wykorzystanie ich potencjału, zapewnienie równego dostępu do edukacji i kultury szczególnie osobom ze środowisk ubogich. Inną strefą polityki społecznej jest likwidacja różnego typu ograniczeń, które spotykają na swojej drodze osoby niepełnosprawne.

1. Zasoby instytucjonalne

- o Urząd Gminy w Wilczynie;
- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie
- o Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wilczogórze
- o Gminne Schronisko dla Bezdomnych w Świętnem
- o Gminny Ośrodek Kultury w Wilczynie
- o Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wilczynie
- o Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Wilczogórze
- o Ochotnicza Straż Pożarna – 8 jednostek (Wilczyn, Kopydłowo, Dębowiec, Zygmuntowo, Ościsłowo, Wturek, Kaliska, Wiśniewa),
- o szkoły – 4 (Zespół Szkół: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Wilczynie, Filia Szkoły Podstawowej w Bieli, Szkoła Podstawowa w Kaliskach, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie Oddział w Wilczynie)
- o Gminne Przedszkole Samorządowe w Wilczynie;
- o Gminna Biblioteka Publiczna w Wilczynie
- o kluby sportowe - 2
- o boiska sportowe - 4;
- o punkt konsultacyjno-informacyjny- 1 (Gminne Centrum Informacji w Wilczynie);
- o Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wilczynie (gabinet lekarza rodzinnego, NZOZ pielęgniarek środowiskowo - rodzinnych „Twoje Zdrowie”, 2 gabinety lekarza stomatologa),
- o Prywatny Zakład Opieki Zdrowotnej – 2 (lekarza specjalisty neurologa, internisty)
- o Apteka i punkt apteczny
- o Kościoły - 2 w Wilczynie i Wilczogórze
- o policja - (Komisariat Policji w Wilczynie);
- o świetlice wiejskie – 12 - w strażnicach (Wilczyn, Kopydłowo, Kaliska, Ościsłowo, Góry, Wturek, Zygmuntowo, Dębowiec oraz Gogolina, Maślaki, Świętne, Kownaty – zlokalizowane poza strażnicami),
- o Zakład Gospodarki Komunalnej w Wilczynie,

Instytucje powiatowe

- o Powiatowy Urząd Pracy w Koninie.

- o Starostwo Powiatowe w Koninie.
- o Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie.
- o Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Koninie.
- o Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Koninie.
- o Komenda Powiatowa w Koninie.
- o Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ślesinie.
- o Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ślesinie.
- o Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
- o Poradnie specjalistyczne w Koninie.
- o Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie.
- o Sąd rejonowy, okręgowy i grodzki w Koninie.
- o Kuratorium Oświaty – WNP Konin.
- o Wydział Kultury i Sztuki w Koninie.
- o PFRON w Koninie.

2. Osobowe:

Wójt, radni, dyrektorzy szkół, nauczyciele, ksiądz proboszcz, pracownicy socjalni, pielęgniarka szkolna, sołtysi, strażacy, trenerzy klubów sportowych, aktywna młodzież, kreatywni działacze społeczni, lekarze i pielęgniarki, instruktorzy terapii zajęciowej, pedagog, terapeuta uzależnień, policjanci, bibliotekarze, katecheci, psycholog, farmaceuci.

3. Inne grupy formalne i nieformalne , koła, organizacje pozarządowe, osoby i firmy prywatne:

- o Rady sołeckie - w 16 miejscowościach: Biela, Dębówiec, Gogolina, Góry, Kaliska, Kopydłowo, Kopydłówek, Kownaty, Maślaki, Ościsłowo, Świętne, Wilczogóra, Wilczyn, Wiśniewa, Wturek, Zygmuntowo),
- o Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej 8 jednostek ,
- o Gminna Komisja ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- o Organizacje pozarządowe: Wilczyńskie Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju, Ochotnicza Straż Pożarna – Wilczyn, Kaliska, Kopydłowo, Dębówiec, Zygmuntowo, Wturek, Ościsłowo, Wiśniewa, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – koło w Wilczynie,
- o Inne: Związek Harcerstwa Polskiego – przy szkole podstawowej i gimnazjum, Koła Gospodyń Wiejskich, Klub Seniora „Płomień” – w Wilczynie, Koło Wędkarskie, „Twoje

zdrowie” – pielęgniarstwo środowiskowe, Koło sportowe „Wilki” – sekcja piłki nożnej i siatkowej i Uczniowski Klub Sportowy.

Na terenie gminy Wilczyn poza jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej, funkcjonują 3 stowarzyszenia lokalne, których charakterystykę zamieszczamy w poniższej tabelce.

Tabela nr 5. Stowarzyszenia lokalne i ich charakterystyka

Lp.	Nazwa i adres	Charakterystyka działalności	Kategorie klienta	Liczba osób objętych opieką w 2006 r.
1.	Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Wilczogóra, 62-550 Wilczyn	Aktywizacja osób niepełnosprawnych, działania na rzecz wyrównywania szans, pomoc rodzinom osób niepełnosprawnych, walka z wykluczeniem społecznym	Osoby niepełnosprawne z upośledzeniem umysłowym i fizycznym	35 osób
2	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	Integracja kombatantów i członków ich rodzin oraz dbanie o ich status socjalny. Kształtowanie patriotyzmu i kultywowanie tradycji narodowej.	Kombatanci i podopieczni kombatantów, osoby zasłużone	20 osób
3.	Wilczyńskie Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju, ul. Strzełńska 12 D, 62-550 Wilczyn	Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego gminy Wilczyn. Jego celem jest poprawa warunków życia mieszkańców gminy.	Mieszkańcy gminy Wilczyn	1.585 osób

Niektóre instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Strzełńska 12 D, 62-550 Wilczyn.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Wilczyn.

2. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Ośrodek, działając m.in. na podstawie ustaw o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych i postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

3. Do KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Kadrę jednostki stanowią: kierownik, 3 pracowników socjalnych, księgowa, opiekunka specjalistyczna, 5 opiekunki domowe, referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, pracownik administracyjny oraz palacz na ½ etatu w schronisku dla bezdomnych. Kadra jest przygotowana zawodowo.

5. UDZIAŁ W SZKOLENIACH KADRY ZATRUDNIONEJ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ:

Kadra zatrudniona w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wilczynie uczestniczyła w 2007 roku w różnych formach dokształcania i podnoszenia swoich kwalifikacji, wśród których należy wymienić następujące szkolenia i warsztaty: „Dynamika osobowości sprawców przemocy wobec kobiet i dzieci oraz zasady interwencji kryzysowej”, „Przeciwdziałanie przemocy domowej”, „Zarządzanie projektami EFS”, „Warsztaty z zakresu przygotowania projektów współfinansowanych z EFS i wykorzystania instrumentów aktywnej integracji w ramach projektu podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej w Wielkopolsce”, „Partnerstwo dla regionu”, „Rozliczanie kosztów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”, „Szkółka pisanie wniosków partnerskich”.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

62-550 Wilczyn.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Wilczynie.

2. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Kompleksowa rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych i terapia zajęciowa, a także poradnictwo i wsparcie rodzin osób niepełnosprawnych.

3. Do KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do osób niepełnosprawnych i z upośledzeniem umysłowym oraz ich rodzin. W Warsztatach Terapii Zajęciowej uczestniczy 35 osób.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Zwiększenie liczby uczestników przynajmniej o 5 osób i zatrudnienie doradcy zawodowego.

Punkt Konsultacyjny w Wilczynie

62-550 Wilczyn.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Wilczyn.

2. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- konsultacje indywidualne dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zajęcia grupowe (grupa wsparcia „Co zrobić, żeby nie pić?”),

- motywowanie do dalszego leczenia,

- sesje rodzinne.

3. Do KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta skierowana jest do osób uzależnionych i współuzależnionych. W konsultacjach indywidualnych uczestniczyło 112 osób, a w działalności grupy wsparcia 8 osób.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

W celu polepszenia skuteczności oferty należy wydłużyć czas trwania spotkań.

Schronisko dla Bezdomnych w Świętnem

62-550 Wilczyn.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Wilczyn.

2. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Udzielanie czasowego lub stałego zamieszkania, wyżywienie, zapewnienie schronienia (6 pokoi jednoosobowych, jeden dwuosobowy), wspólna kuchnia, sanitariaty, sala telewizyjna. Ponadto kompleksowa pomoc opiekuńczo-wspomagająca dostosowana do indywidualnych potrzeb.

3. Do KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta skierowana jest do osób pozbawionych dachu nad głową, wychodzących z uzależnień i bezdomności. Z reguły są to osoby starsze lub niepełnosprawne.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

- działania psychologiczno-terapeutyczne,
- likwidacja barier architektonicznych.

Świetlica Socjoterapeutyczna w Wilczynie

ul. Wilczogóra 8, 62-550 Wilczyn.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Konińskie Towarzystwo „Trzeźwość”.

2. Co OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Program realizowany w świetlicy obejmuje:

- wyrównywanie szans edukacyjnych, życiowych dzieci i młodzieży,
- poprawę funkcjonowania wychowanków w rodzinie, szkole i środowisku rówieśniczym,
- wspomaganie dziecka w jego rozwoju intelektualnym, emocjonalnym i duchowym.

Program realizowany jest poprzez zajęcia socjoterapeutyczne, plastyczne, ekologiczne, polonistyczne, zabawy integracyjne, psychologiczne, zajęcia z przedmiotów ścisłych.

3. Do KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta skierowana jest do dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, wielodzietnych i ubogich.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

- zatrudnienie nauczyciela języka angielskiego, specjalisty wychowania fizycznego i informatyka,
- zwiększenie częstotliwości wyjazdów na imprezy kulturalne i rekreacyjne (do kina, teatru, na basen).

2.3.2. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie Wilczyn

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Wilczyn odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

GOPS jest jednostką organizacyjną Gminy Wilczyn z siedzibą w Wilczynie. Terenem działania jest obszar gminy Wilczyn. Kadre Ośrodka stanowią osoby: kierownik, 3 starszych pracowników socjalnych, księgowa, referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, 1 pracownik administracyjny, 5 opiekunek domowych, 1 opiekunka specjalistyczna oraz palacz na ½ etatu.

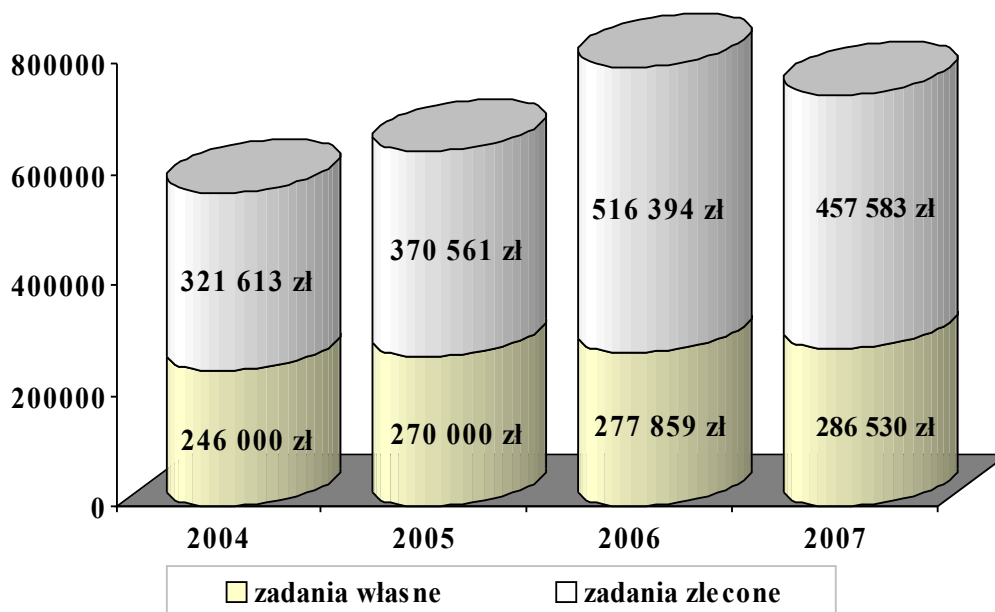
Do zadań i obowiązków GOPS należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,

- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych),
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Wielkość środków finansowych przeznaczanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie na pomoc społeczną w latach 2004-2007 przedstawia poniższy wykres.

Wydatki na pomoc społeczną w latach 2004-2007

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

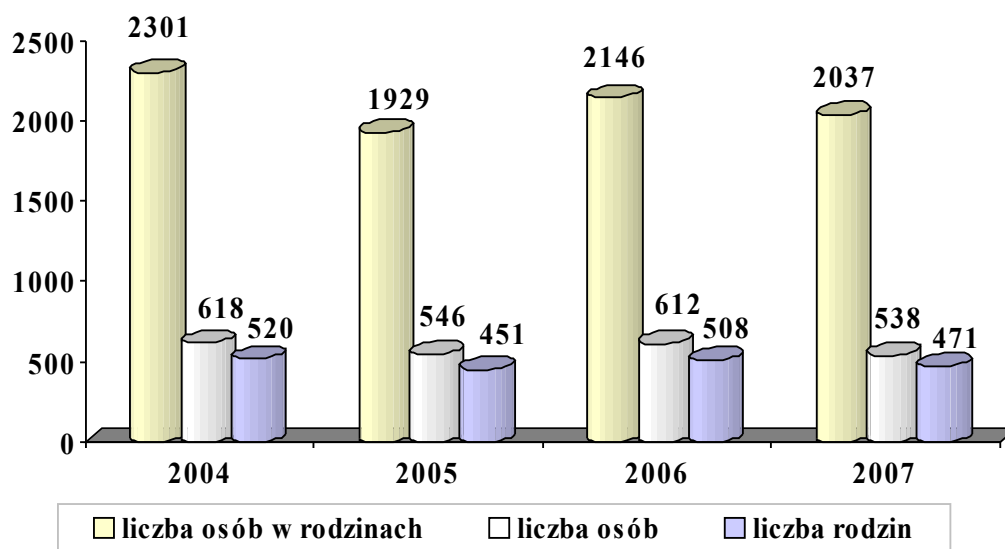
Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych wydatkowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie na pomoc społeczną, uwzględniając kwoty na realizację zadań własnych gminy i zadań zleconych gminie.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, iż nakłady finansowe na wspomaganie osób i rodzin w roku 2006 znacznie wzrosły w porównaniu z latami poprzednimi. Taki stan rzeczy był efektem wzrostu wysokości środków na zadania zlecone gminie, wśród których dominującą pozycję stanowiły kwoty przeznaczone na wypłacanie gospodarstwom rolnym zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską suszy (350.740 zł dla 350 gospodarstw). Wsparcie to było udzielane w ramach rządowego programu „Pomoc dla gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy”.

Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2004 – 567.613 zł, w roku 2005 – 640.561 zł, w 2006 roku – 794.253 zł, a w 2007 roku – 744.113 zł.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2006 roku kryterium to ustalono na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 461 zł) i 351 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 316 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Dane szczegółowe dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Wilczyn w latach 2004-2007 przedstawia poniższy wykres.

Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2004-2007

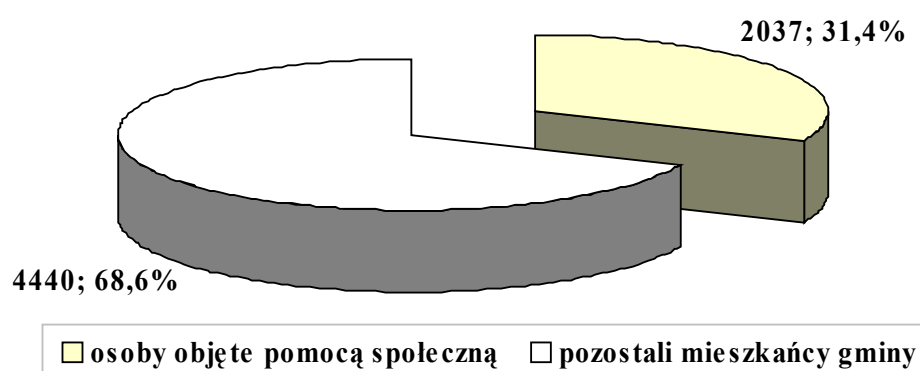
Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

W latach 2004-2007 liczba osób objętych systemem pomocy społecznej w gminie Wilczyn zmieniała się. W 2005 roku na spadek liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały przejście od 1 maja 2004 roku części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych. Z kolei w 2006 roku wzrost liczby osób objętych pomocą społeczną nastąpił na skutek wspomnianej wcześniej wypłaty zapomogi z tytułu klęski suszy. Abstrahując od tych incydentalnych przyczyn, stwierdzić można, że skala udzielanej pomocy w analizowanym okresie była podobna. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy należy wskazać m.in. na utrzymywanie wysokiego poziomu ubóstwa, które nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

Na syndrom głębokiego ubóstwa w Polsce składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Należy podkreślić, iż wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

Poniższy wykres przedstawia udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Wilczyn.

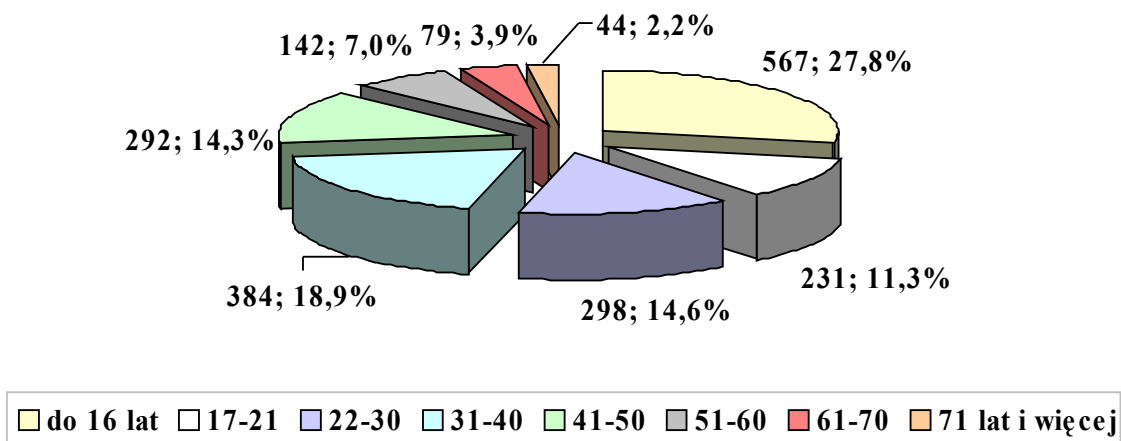
Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy w 2007 roku

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

Spośród 6.477 mieszkańców gminy, 2.037 osób skorzystało z systemu pomocy społecznej w roku 2007. Liczba ta obejmuje również członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie. Strukturę demograficzną i zawodową odbiorców pomocy społecznej w 2007 roku przedstawiają poniższe wykresy.

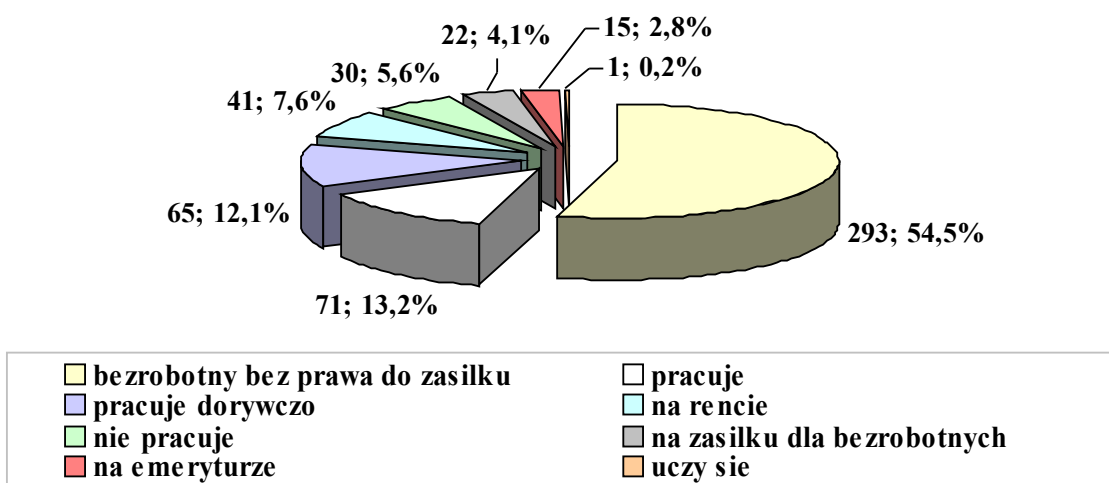
Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2007 roku (liczba osób w rodzinach)

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

Struktura demograficzna świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej w 2007 roku odbiegała od struktury demograficznej całej lokalnej społeczności. Uwagę zwracała znaczna liczba dzieci wspieranych przez system pomocy społecznej, głównie poprzez dożywianie w szkołach, co dowodzi istnienia poważnych niedoborów materialnych wśród znacznej liczby rodzin. Niepokój budziła również liczna grupa beneficjentów w wieku produkcyjnym, którzy, posiadając ku temu warunki powinni, samodzielnie pracować i osiągać dochody umożliwiające utrzymanie siebie i swoich rodzin.

Struktura odbiorców pomocy społecznej powyżej 18 lat ze względu na aktywność zawodową w 2007 roku (według decyzji administracyjnych)

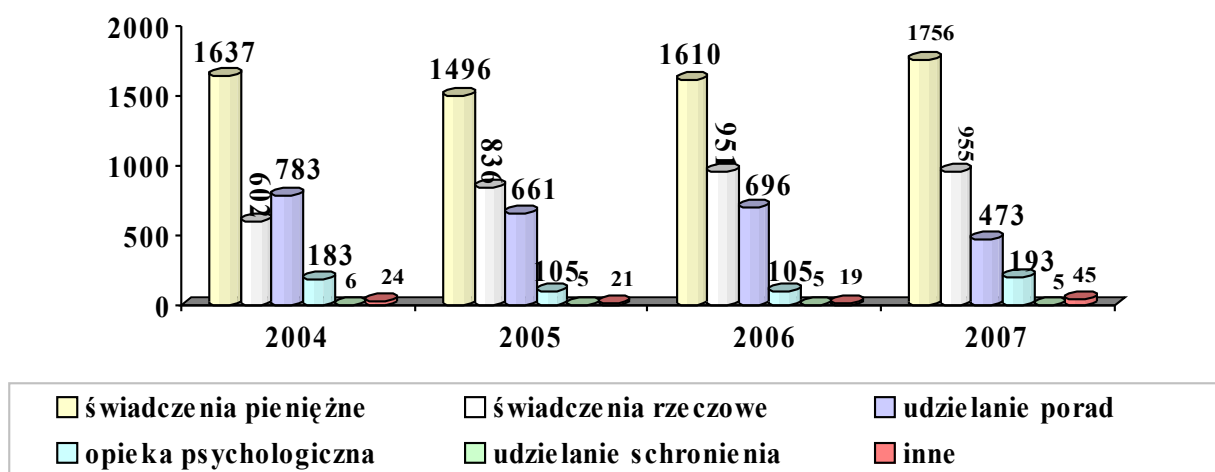
Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

Analizując strukturę odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową, należy zauważyć, iż najliczniejsze grupy beneficjentów w 2007 roku stanowiły osoby bezrobotne

bez prawa do zasiłku. Drugą i trzecią grupę beneficjentów tworzyły osoby posiadające zatrudnienie, m.in. o charakterze dorywczym. Ich obecność wśród klientów systemu pomocy społecznej należy tłumaczyć uzyskiwaniem niskich dochodów uniemożliwiających utrzymanie siebie i swoich rodzin. Czwartą grupę beneficjentów stanowiły osoby korzystające ze świadczeń rentowych, a piątą osoby niepracujące. Kolejne grupy beneficjentów to osoby na zasiłku dla bezrobotnych i osoby korzystające ze świadczeń emerytalnych. Najmniej liczebną grupę tworzyły osoby uczące się.

Poniższy wykres przedstawia poszczególne rodzaje pomocy udzielanej beneficjentom systemu pomocy społecznej w latach 2004-2007.

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS w latach 2004-2007 (liczba osób)

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie

W latach 2004-2007 zapotrzebowanie na poszczególne formy pomocy ulegało zmianom, jednakże najczęstszą formą udzielanej pomocy były świadczenia pieniężne. W 2004 roku, obok świadczeń pieniężnych, dominowało udzielanie porad, które w kolejnych latach znalazło się na trzecim miejscu, po świadczeniach pieniężnych i rzeczowych. Do tych ostatnich zaliczyć należy m.in. przekazywanie potrzebującym produktów żywnościowych z Banku Żywności i stowarzyszeniom z programu PEAD. W 2007 r. rozprowadzono łącznie 45 ton żywności.

Warto również podkreślić, iż w 2007 roku miał miejsce znaczny wzrost liczby osób objętych opieką psychologiczną. Na tym samym poziomie utrzymywała się natomiast pomoc w postaci schronienia, której udzielano osobom bezdomnym lub zagrożonym bezdomnością, kierując je do administrowanego przez GOPS schroniska w Świętnem (tzw. Dom rolnika).

Szczegółowe dane na temat liczby osób i rodzin, którym udzielono poszczególnych form wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6. Typy realizowanych świadczeń w latach 2004 – 2007

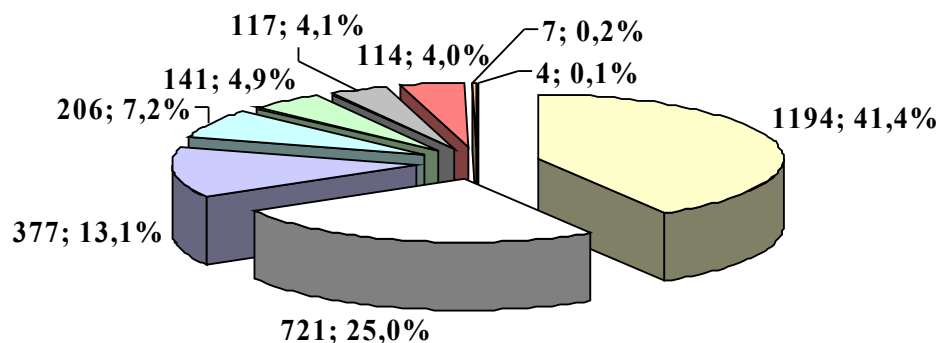
Typy świadczeń	2004		2005		2006		2007	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Pieniężne	1637	407	1496	367	1610	364	1756	420
Rzeczowe	602	125	836	178	951	204	955	205
Udzielanie porad	783	200	661	170	696	154	473	107
Opieka psychologiczna	183	30	105	35	105	35	193	42
Udzielanie schronienia	6	6	5	5	5	5	5	5
Inne	24	18	21	16	19	15	45	22

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję GOPS - u utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny. Powody przyznawania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie w latach 2004-2007 przedstawia poniższy wykres.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2007 roku (liczba osób w rodzinach)

 ubóstwo
 bezrobocie
 bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
 długotrwała lub ciężka choroba
 niepełnosprawność
 przemoc w rodzinie
 alkoholizm
 bezdolność
 brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówkę opiek-wychowawczą

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

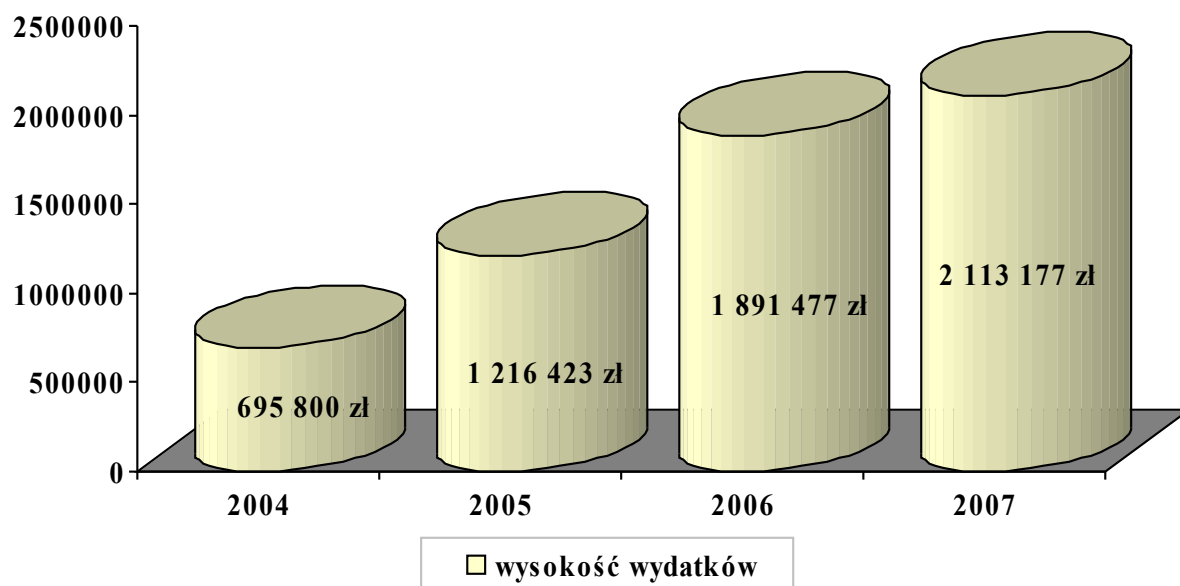
W 2007 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie udzielał wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

- ubóstwo – 1.194 osoby w 283 rodzinach,
- bezrobocie – 721 osób w 173 rodzinach,
- bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 377 osób w 79 rodzinach,
- długotrwała lub ciężka choroba – 206 osób w 54 rodzinach,
- niepełnosprawność – 141 osób w 44 rodzinach,
- przemoc w rodzinie – 117 osób w 34 rodzinach,
- alkoholizm – 114 osób w 29 rodzinach,
- bezdolność – 7 osób w 7 rodzinach,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówkę opiekuńczo-wychowawczą – 4 osoby w 1 rodzinie.

Warto dodać, iż rok wcześniej GOPS w Wilczynie udzielił również pomocy finansowej na łączną kwotę 350.740 zł dla 350 gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy.

Zgodnie z ustawą, świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe na temat wysokości środków finansowych przeznaczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie na realizację świadczeń rodzinnych w latach 2004 - 2007 przedstawia poniższy wykres.

Wydatki GOPS- u na świadczenia rodzinne w latach 2004-2007

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie

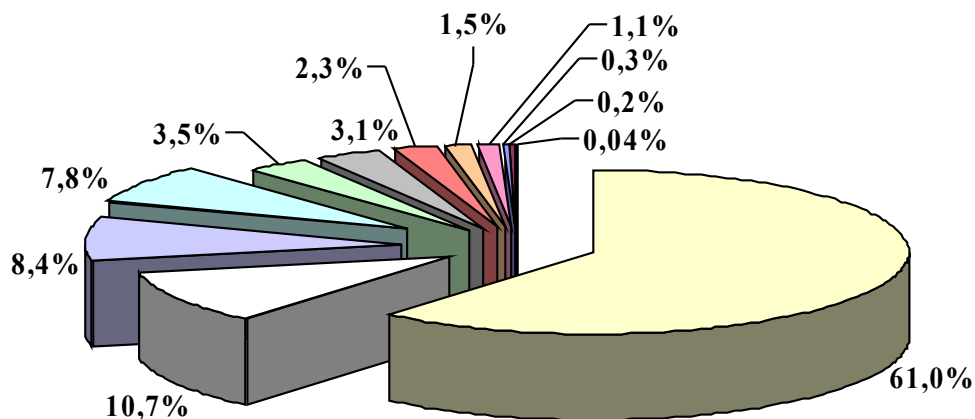
Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych wydatkowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie na realizację świadczeń rodzinnych.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na ten cel w latach 2004-2007, należy zauważyć, iż zwiększały się one z roku na rok. Warto wyjaśnić, iż w 2004 roku świadczenia rodzinne były wypłacane od 1 maja.

Ogółem wielkość wydatków na realizację świadczeń rodzinnych w kolejnych latach wyniosła: w roku 2004 – 695.800 zł, w roku 2005 – 1.216.423 zł, w 2006 roku – 1.891.477 zł, a w roku 2007 – 2.113.177 zł.

Poniższy wykres przedstawia dane szczegółowe dotyczące świadczeń rodzinnych przyznanych przez GOPS w Wilczynie w 2007 roku.

Świadczenia rodzinne przyznane przez GOPS w 2007 roku

☒	zasiłek rodzinny
☐	dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
☐	dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
☐	zasiłek pielęgnacyjny
☐	dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego
☐	dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
☐	dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka
☐	świadczenie pielęgnacyjne
☐	dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
☐	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka
☐	dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka
☐	dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

W 2007 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie przyznał:

- 14.731 zasiłków rodzinnych dla 726 osób,
- 2.588 dodatków do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej dla 160 osób,
- 2.033 dodatki do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania dla 159 osób,
- 1.878 zasiłków pielęgnacyjnych dla 156 osób,
- 845 dodatków do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego dla 495 osób,
- 760 dodatków do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla 63 osób,

- 556 dodatków do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka dla 48 osób,
- 355 świadczeń pielęgnacyjnych dla 31 osób,
- 263 dodatki do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego dla 25 osób,
- 70 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka dla 70 osób,
- 51 dodatków do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka dla 51 osób,
- 9 dodatków do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych dla 1 osoby.

W 2007 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie opłacał również odpowiednio 286 i 295 składki na ubezpieczenia emerytalno - rentowe i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne na łączną kwotę 48.306 zł.

Zaliczka alimentacyjna jest świadczeniem wypłacanym dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe dotyczące liczby tego typu świadczeń wypłaconych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie w latach 2006-2007, kwot wydatkowanych na ten cel oraz liczby świadczeniobiorców przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 7. Zaliczki alimentacyjne przyznane przez GOPS w latach 2006 - 2007

2006			2007		
Liczba osób	Liczba przyznanych zaliczek	Wartość przyznanych zaliczek	Liczba osób	Liczba przyznanych zaliczek	Wartość przyznanych zaliczek
29	555	115.380 zł	25	515	110.648 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie.

Liczba zaliczek alimentacyjnych wypłaconych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie w 2007 roku zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2006 roku GOPS wypłacił 555 zaliczek alimentacyjnych dla 29 osób na łączną kwotę 115.380 zł, a w roku następnym wypłacił 515 tego typu świadczeń dla 25 osób na sumę 110.648 zł.

Dodatki mieszkaniowe są formą pomocy świadczoną przez gminę i realizowaną przez Urząd Gminy w Wilczynie na rzecz gospodarstw domowych, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem

mieszkania. W latach 2006-2007 Urząd Gminy w Wilczynie wypłacił odpowiednio 179 i 148 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę: w 2006 r. – 153.658 zł, a w 2007 r. – 140.248 zł.

2.3.3 Współpraca GOPS z innymi podmiotami

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie a także z Powiatowym Urzędem Pracy w Koninie, ZUS - em, KRUS, Policją, sądem, kuratorami, szkołami, kościołem, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, świetlicą socjoterapeutyczną, Komisją do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Centrum Informacji oraz społecznością lokalną. Ośrodek współpracuje również z organizacjami tj. Wilczyńskie Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju, jednostkami OSP, Kołami Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Wilczogórze, Związkiem Kombatantów RP, Konińskim Towarzystwem „Trzeźwość”, uczniowskimi klubami sportowymi oraz innymi podmiotami.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie jest podmiotem udzielającym pomocy m.in. mieszkańcom gminy w zakresie:

- wypłata świadczeń dla rodzin zastępczych
- pomoc terapeutyczna dla rodzin zastępczych w razie potrzeby
- wypłata pomocy pieniężnej dla usamodzielnionych wychowanków (w zakresie : kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie)
- odstępianie od ustalenia opłat za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Inną Instytucją udzielającą na terenie gminy pomocy społecznej dla potrzebujących mieszkańców jest Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działająca przy Urzędzie Gminy w Wilczynie .

W ramach Komisji ds. PiRPA funkcjonuje Punkt Informacyjno – Konsultacyjny, mający swoją siedzibę w GOK w Wilczynie.

Komisja ds. PiRPA współpracując z Punktem Informacyjno-Konsultacyjnym realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który obejmuje następujące działania:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:
  1. Kontynuacja działalności punktu informacyjno - konsultacyjnego, którego zadaniem jest udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.

2. Systematyczne szkolenia osób pomagających zdrowieniu uzależnionym.
3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
  1. Kontynuacja działalności punktu informacyjno – konsultacyjnego.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych:
  1. Kontynuacja działalności zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży w świetlicy socjoterapeutycznej w Zespole Szkół w Wilczynie prowadzonej przez Konińskie Towarzystwo „Trzeźwość” w ramach zlecenia realizacji tego zadania w drodze otwartego konkursu ofert.
  2. Dofinansowanie szkolnych programów profilaktyki.
  3. Dofinansowanie form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.
- Przed wydaniem przez Wójta Gminy zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży opiniowanie o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:
- Promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie akcji profilaktycznych, promujących zdrowy tryb życia, sport, dla szerokiego kręgu osób.
- Dofinansowania instytucji i organizacji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Ponadto Komisja ds. PiRPA realizuje Program Przeciwdziałania Narkomanii, w ramach, którego podejmuje następujące zadania:

- Działania informacyjne, edukacyjne, o charakterze interwencji kryzysowej, zmian prawa lokalnego.
- Rozwijanie różnych form pomocy dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem: zajęcia

opiekuńczo-wychowawcze, udzielanie porad i konsultacji specjalistycznych, organizowanie zajęć o charakterze terapeutycznym

- Działania nastawione na kreowanie wśród młodzieży wolnego od uzależnień stylu życia: organizowanie akcji środowiskowych promujących zdrowie, organizowanie grupowych zajęć o charakterze rozwojowym stanowiących alternatywę dla używania środków odurzających.
- Edukacja dorosłych (działania informacyjne, materiały informacyjne)

Wyżej wymienione zadania są możliwe do realizacji dzięki funkcjonowaniu Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, a także działalność szkół, świetlicy socjoterapeutycznej.

Zajęcia socjoterapeutyczne prowadzone są w Szkole Podstawowej w Wilczynie od poniedziałku do piątku. W zajęciach socjoterapeutycznych uczestniczy ok. 43 uczniów, pochodzących z rodzin o niskim statusie materialnym i społecznym, zagrożonych alkoholizmem, niezaradnych życiowo. Dzieci uczestniczące w zajęciach programowych uczą się radzenia w trudnych sytuacjach, rozumienia siebie, współżycia z innymi, rozwiązywania problemów. Poznają podstawową wiedzę na temat zdrowia, własnego ciała oraz mechanizmów uzależnień.

2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja

2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej i ich identyfikacja

2.4.1.1. Kwestia mieszkaniowa

Mieszkaniowy zasób Gminy obejmuje lokale będące własnością Gminy Wilczyn i liczy aktualnie 46 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 2.131.23 m². Lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Gminy zarządza Wójt Gminy Wilczyn. Stan techniczny zasobu mieszkaniowego Gminy uzależniony jest od wieku budynków, przeprowadzonych w przeszłości remontów oraz stanu jego utrzymania. Stan techniczny budynków poszczególnych elementów wskazuje na konieczność przeprowadzenia remontów i modernizacji w zakresie remontów elewacji, dachów, instalacji wodno – kanalizacyjnej i elektrycznej. Podstawowym źródłem finansowania gospodarki mieszkaniowej są wpływy z czynszu najmu lokali mieszkalnych jak i użytkowych.

Tabela nr 8. Dodatki mieszkaniowe wypłacone przez UG w Wilczynie w latach 2006-2007

2006			2007		
Liczba osób	Liczba wypłaconych dodatków	Wartość wypłaconych dodatków	Liczba osób	Liczba wypłaconych dodatków	Wartość wypłaconych dodatków
179	179	153.658 zł	148	148	140.248 zł

Dane Urzędu Gminy w Wilczynie.

Tabela nr 9. Mieszkania zamieszkane ogółem

Mieszkania zamieszkane ogółem	Jedn. Miary	2008 rok
mieszkania ogółem	Mieszkania	46
powierzchnia użytkowa mieszkania ogółem	m ²	2.131,23
mieszkania zamieszkane stale	Mieszkania	41
powierzchnia użytkowa mieszkania zamieszkane stale	m ²	1.857,69
ludność w mieszkaniach zamieszkanym stale	Osoba	137

Dane Urzędu Gminy w Wilczynie.

Liczba wydanych decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy w gminie Wilczyn w latach 2005 – 2007 wynosiła:

2005 r. – 209 decyzji

2006 r. – 179 decyzji

2007 r. – 148 decyzji

2.4.1.2. System opieki zdrowotnej

Opiekę medyczną nad mieszkańcami gminy sprawują 4 Niepubliczny Zakłady Opieki Zdrowotnej (NZOZ lekarza rodzinnego, dwa NZOZ stomatologiczne, NZOZ pielęgniarek środowiskowo- rodzinnych) oraz dwa specjalistyczne gabinety prywatne (neurolog i internista). Na terenie gminy działa apteka i punkt apteczny. Usługi zdrowotne świadczy lekarz rodzinny, pediatra, ginekolog, dwóch stomatologów, 3 pielęgniarce lekarza rodzinnego, i położna, 3 pielęgniarce środowiskowe i pielęgniarka szkolna .

Najczęstsze problemy zdrowotne, z którymi borykają się mieszkańcy gminy, to:
- choroby układu krążenia;- choroby kręgosłupa (w tym osteoporoza);- choroby układu

oddechowego;- choroby reumatyczne;- astma; - nadciśnienie;- alkoholizm;- cukrzyca;- choroby nowotworowe.

2.4.1.3 Edukacja i opieka nad dzieckiem

1. Edukacja

Sieć placówek oświatowych na terenie gminy tworzą: Przedszkole w Wilczynie, Szkoły Podstawowe: w Wilczynie z filią w Bieli, Szkoła Podstawowa w Kaliskach oraz Gimnazjum w Wilczynie. W roku szkolnym 2007/2008 z uwagi na zbyt małą liczbę uczniów, została zamknięta Szkoła Podstawowa w Dębówcu. W roku szkolnym 2006/2007 do przedszkola chodziło 83 dzieci, a w roku szkolnym 2007/2008 93 dzieci, w tym 2 dzieci z orzeczoną stopniem niepełnosprawności (personel przedszkola stanowiło 8 osób). W roku szkolnym 2006/2007 do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 491 uczniów, a w roku szkolnym 2007/2008 470 uczniów, w tym 42 uczniów niepełnosprawnych. W roku szkolnym 2006/2007 w gimnazjum naukę pobierało 310 uczniów, a w roku szkolnym 2007/2008 304 uczniów, w tym 23 uczniów niepełnosprawnych. Liczba dzieci objętych w roku szkolnym 2008/2009 nauczaniem łącznie wynosi 845, w tym: przedszkolnym: 118, z czego 71 dzieci w oddziale „0” oraz 48 dzieci w grupach od 3 do 5 lat.

Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjum posiadają kadre odpowiednio przygotowaną do prowadzenia zajęć (w roku szkolnym 2006/2007 – pracowało 72 nauczycieli, a w roku szkolnym 2007/2008 - 71 nauczycieli) są wyposażone w pracownie komputerowe. Dzieci dowożone są do placówek 2 autobusami gminnymi i 1 autobusem prywatnym.

Młodzież z gminy Wilczyn i gmin ościennych ma możliwość dalszej edukacji w Oddziale Zamiejscowym w Wilczynie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie. 228 osób zdobywa wiedzę w zawodach: sprzedawca, malarz, tapeciarz i posadzkarz w systemie dziennym, a 125 osób uczy się w Technikum Rolniczym w systemie zaocznym. Ponadto mieszkańcy Gminy mają dostęp do szkół średnich takich jak: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie Oddział w Wilczynie oraz do szkół ponadgimnazjalnych w oddalonym od Wilczyna o 20 km Strzelnie i Koninie, gdzie odległość od gminy wynosi 35km.

Tabela nr 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Wilczyn w latach 2005 - 2007

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów w roku szkolnym 2005/2006		Liczba uczniów w roku szkolnym 2006/2007		Liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008	
		Ogółem	W tym niepełno-sprawnych	Ogółem	W tym niepełno-sprawnych	Ogółem	W tym niepełno-sprawnych
1.	SP Wilczyn	228	8	322	10	326	14
2.	Publiczne Gimnazjum w Wilczynie	284	6	311	5	320	10
3.	SP Kaliska	93	1	95	1	101	1
4.	SP w Wilczynie Filia Biela	54	-	59	-	46	-
5.	SP Dębowiec	52	-	59	-	46	-
RAZEM		711	15	834	16	936	25
7.	Gminne Przedszkole w Wilczynie	96	-	104	-	102	-
RAZEM		807	15	938	16	1038	25
8. Kadry pedagogiczne placówek oświatowych (w etatach)		75		75		80	

Dane: Urząd Gminy w Wilczynie

Wnioski: Obserwuje się, że w latach 2005-2008 ogólna liczba uczniów w szkołach znajdujących się na terenie gminy Wilczyn stosunkowo wzrasta. Liczba uczniów niepełnosprawnych w szkołach także wzrasta. Liczba kadry pedagogicznej w latach 2005 – 2006 nie ulegała zmianie wzrosła jednak w 2007 - 2008. Kadra pedagogiczna w pełni zaspokaja zapotrzebowanie w zakresie edukacji.

Tabela nr 11. Liczba zatrudnionych nauczycieli w gminie Wilczyn w roku 2007.

Liczba zatrudnionych nauczycieli			
Placówka	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Ogółem
SP Wilczyn	21	3	24
Publiczne Gimnazjum w Wilczynie	18	4	22
SP w Wilczynie Filia Biela	5	0	5
SP Dębowiec	7	0	7
SP Kaliska	9	1	10
Gminne Przedszkole w Wilczynie	5	0	5
Razem	65	8	73

Dane: Urząd Gminy w Wilczynie

Wnioski: Na terenie gminy Wilczyn zdecydowana większość kadry pedagogicznej stanowią kobiety wg danych na koniec 2007 roku. Najwięcej nauczycieli jest zatrudnionych w Szkole Podstawowej w Wilczynie i Gimnazjum, najmniej natomiast jest nauczycieli w Przedszkolu i Szkole Podstawowej w Bieli.

Ważnym wskaźnikiem w analizie struktury zatrudnienia nauczycieli jest poziom ich wykształcenia. Zdecydowana większość nauczycieli posiada wykształcenie wyższe magisterskie z przygotowania pedagogicznego.

2. Zajęcia pozalekcyjne prowadzone na terenie Gminy Wilczyn

Tabela nr 12. Zbiorcze zestawienie zajęć pozalekcyjnych prowadzonych na terenie Gminy Wilczyn

ZAJĘCIA POZALEKCYJNE			
Udział w zajęciach pozalekcyjnych		Liczba uczniów łącznie	Liczba godzin tygodniowo łącznie
	1. Informatyczne	20	2

Koła zainteresowań	2. Przedmiotowe	43	3
	3. Artystyczne	12	1
	4. Sportowe	202	8
	5. Językowe	394	10
	6. Ortograficzne	10	1
Inne zajęcia pozalekcyjne	1. Drużyna zuchowa	15	2
	2. Drużyna harcerska	10	2
	3. PCK	48	1
	4. Kółko europejskie	30	1
	RAZEM:	784	33

Dane: Urząd Gminy Wilczyn

Należy zauważyć, że pomimo bogatej oferty liczba godzin zagospodarowanych przez te zajęcia wynosi najwyżej 10 w tygodniu. Są dzieci, które uczestniczą w kilku formach zajęć oraz takie, które nie uczestniczą w żadnych. Najczęściej w zajęciach uczestniczą głównie dzieci z miejscowości, w których znajdują się siedziby szkół.

W naszych szkołach funkcjonują programy profilaktyczne. Obejmują one dzieci i młodzież w różnym wieku. Są one realizowane przez pojedynczych nauczycieli i wychowawców. Jednak efekty powyższych działań są znacznie ograniczone z powodu braku systematycznych rozwiązań w gminie w zakresie: opieki medycznej, działań profilaktycznych w szkołach, niedoboru kadry specjalistycznej.

Wzrasta liczba uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych, zarówno tych, których zdolności i umiejętności warto rozwijać. Oferta szkół dla uczniów z trudnościami poszerza się. Jednak nie w każdej szkole pracuje pedagog, a jeżeli pracuje to w niewystarczającej liczbie godzin. Psycholog nie jest zatrudniony w żadnej szkole.

Zajęcia socjoterapeutyczne w świetlicy finansuje Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja finansuje również psychologa dla rozwiązywania trudnych problemów. Jest to niewystarczająca liczba godzin.

W szkołach podstawowych i gimnazjum w naszej gminie uczniowie objęci są nauczaniem języka obcego od pierwszej klasy szkoły podstawowej.

3. Dożywianie

W Szkole Podstawowej w Wilczynie działa stołówka szkolna. Wydawane są w niej obiady dla dzieci i młodzieży ze szkoły podstawowej i gimnazjum, codziennie ok. 124 posiłków. W szkołach

w ramach dożywiania organizowany jest posiłek – II śniadanie dla dzieci (bułka, kanapka, drożdżówka). Tym dożywianiem objętych jest 98 dzieci (stan na 31.12.2007 r.).

4. Opieka nad dzieckiem i rodziną

OPS udziela pomocy i otacza opieką dzieci i rodziny w zależności od potrzeb i możliwości udzielenia tej pomocy. Pomoc ta jest różnego typu polega na wsparciu, rozmowie ze specjalistami z dziedziny prawnej i psychologicznej osób które potrzebują pomocy.

Sytuację dzieci z rodzin problemowych z terenu Gminy Wilczyn przedstawia poniższa tabela

Tabela nr 13 Dane dotyczące problemów opieki nad dziećmi.

Rok	2005	2006	2007
Liczba spraw dotyczących ograniczenia, zawieszenia lub pozbawienia opieki rodzicielskiej	-	-	-
liczba rodzin z terenu gminy mających nadzór kuratorski	2	2	2
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	-	1	1
Liczba rodzin zastępczych w gminie Wilczyn, które objęły opieką dzieci z terenu gminy Wilczyn	5	3	3
Liczba dzieci z terenu gminy Wilczyn umieszczonych w rodzinach zastępczych	5	3	3
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	-	-	-
Liczba dzieci adoptowanych	-	1	2

*Źródło: GOPS
w Wilczynie i
PCPR w
Koninie*

Zaobserwowano, że w latach 2005-2007 liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nieznacznie się zwiększyła w stosunku do 2005 roku. Liczba rodzin zastępczych na terenie gminy Wilczyn w stosunku do 2005 roku uległa zmniejszeniu. Również w stosunku do 2005 roku zmniejszyła się liczba dzieci z terenu gminy Wilczyn umieszczonych w rodzinach zastępczych

Gmina Wilczyn w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną ściśle współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie, które udziela pomocy w zakresie:

- wypłaty świadczeń dla rodzin zastępczych;
- pomocy terapeutycznej dla rodzin zastępczych w razie potrzeby;
- wypłaty pomocy pieniężnej dla usamodzielnionych wychowanków (w zakresie: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie);
- zwolnienia rodziców z odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Potrzeby w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną

- konieczność zwiększenia opieki specjalistycznej;
- konieczność poprawy stanu niektórych boisk szkolnych i placów zabaw oraz tworzenie nowych dostosowanych do potrzeb zorganizowanych i bezpiecznych miejsc dla uczniów i całych rodzin;
- konieczność wdrażania programów mających na celu profilaktykę uzależnień i niedostosowania społecznego, w szczególności w zakresie wyrównywania szans edukacyjno-rozwojowych i zagospodarowania czasu wolnego;
- poprawa wyposażenia, szczególnie w działających świetlicach szkolnych i utworzenie świetlic środowiskowych.

2.4.1.4 System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Liczba osób starszych wykazuje tendencję malejącą. W roku 2003 osób w wieku poprodukcyjnym było 834 osób, a w 2007 spadła do 807.

Osoby w podeszłym wieku są szczególną grupą osób zdanych na opiekę, gdyż w tym okresie życia, narażeni są na różnego rodzaju schorzenia i niepełnosprawność.

Na problem starości można patrzeć z dwóch punktów widzenia: indywidualnego, gdy koncentrujemy się na problemach ludzi starszych wiekiem, żyjących samotnie oraz z punktu widzenia rodzinnego, gdy problemy ludzi starszych postrzegamy w kontekście problemów rodziny, w której żyją. Problemy pojawiają się wówczas, gdy człowiek z coraz większym trudem wykonuje

zwykle lub odświętne czynności życiowe lub znacznie je ogranicza. W związku z powyższym niezbędne jest poświęcenie należytej uwagi tej znaczącej populacji społeczeństwa.

Z etycznego, psychologicznego i społecznego punktu widzenia, konieczne jest zapewnienie tej grupie osób specjalnych form pomocy, mających na celu jak najdłuższe utrzymanie ich we własnym środowisku. Z tego też względu osoby po 65 roku życia wymagają wsparcia, konieczna jest rozbudowa oferty usług środowiskowych jako alternatywnej formy usług do obecnej konieczności zamieszkania w domu pomocy społecznej w sytuacji nie radzenia sobie w codziennym życiu, poprzez:

- rozwój usług wspomagających, ułatwiających codzienne funkcjonowanie,
- rozwój form pomocy w okresowym wyręczaniu opiekunów rodzinnych
- mieszkania chronione dające możliwość maksymalnie długiej samodzielności,
- inicjowanie i wspieranie różnych form samopomocy- wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.

Nowe rozwiązania w zakresie usług całodobowych dają możliwość pozostania tym osobom w swoim naturalnym środowisku, wspomagają ich w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i prowadzenia gospodarstwa.

Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi w podeszłym wieku i zniedołężniałymi wpływa z jednej strony na podniesienie jakości życia tych osób, z drugiej zaś na wydłużenie trwania życia oraz zwiększenie aktywności i mobilności.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego. Osoby starsze boją się nie tylko chorób i niepełnosprawności, ale także osamotnienia i nietolerancji, gdyż w dzisiejszych czasach panuje „kult młodości”.

Często człowiek starszy znajduje się w niekorzystnej sytuacji we własnej rodzinie. W toku licznych i szybkich przemian przeobrażeniu ulega także model rodziny. Znikają dwu-, trzypokoleniowe rodziny, w których osoby starsze mogły liczyć na opiekę, zainteresowanie. Rodzina, która w sferze emocjonalnej wypełniała całe życie usamodzielnia się, często partner umiera. Seniorzy nasi żyją najczęściej w rodzinach swych dzieci. Rodziny korzystają z obecności oraz pomocy babci czy dziadka, tym bardziej, że instytucje opieki nad dziećmi są słabo rozwinięte. Problem pojawia się wówczas, gdy starszy człowiek staje się niesprawny, zaczyna to

obarczać rodzinę. Marginalnym zjawiskiem obecnych czasów jest również fakt, że osoby starsze stają się niepotrzebne, a pozwala się im egzystować ze względu na comiesięczną emeryturę, którą się im „zabiera”.

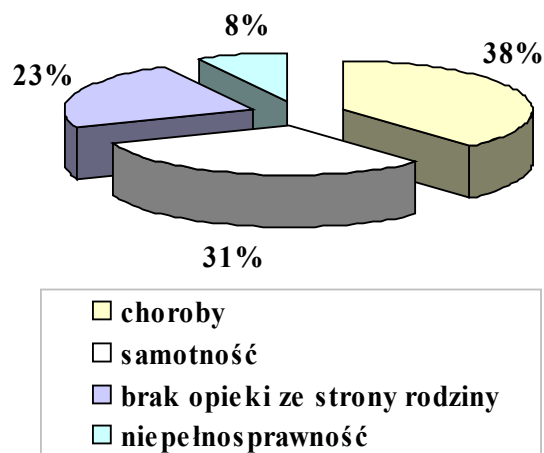
Rodzina, mimo chęci i starań, nie zawsze sama jest w stanie zapewnić pełną pomoc seniorom. Aby skuteczniej pomagać, ułatwiać tym ludziom życie, należy wspierać rodzinę w jej funkcjach opiekuńczych.

Dlatego, by temu zapobiec zostały powoływane do działań różne instytucje niosące pomoc ludziom w podeszłym wieku. Jedną z podstawowych instytucji służących osobom starszym jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Usługi oferowane w takich ośrodkach ściśle określa Ustawa o Pomocy Społecznej z 29 listopada 1990 (z późn. zm.). Celem głównym takiego ośrodka jest dążenie do jak największej samodzielności jej podopiecznych i ich aktywizacja w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy jakości własnego życia.

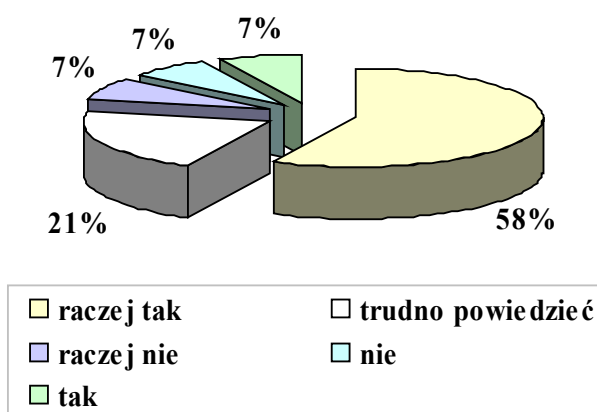
Sieć istniejących instytucji i placówek wspomagających osoby starsze jest wciąż niewystarczająca, oferty są zbyt małe w stosunku do ogromu potrzeb społecznych. Dotyczy to zarówno miejsc jak i niezadowalającej jakości usług. W działaniach na rzecz ludzi starszych, obowiązkiem całego społeczeństwa, a zwłaszcza władz rządowych i samorządowych różnych szczebli, jest zapewnienie godnych warunków życia, należytej pozycji społecznej (przez właściwe regulacje prawne i rozwiązania organizacyjne). System wsparcia powinien obejmować zarówno opiekę, ale i kształcenie ludzi w podeszłym wieku.

Aby zidentyfikować rodzaj problemów nurtujących ludzi starszych w gminie Wilczyn i mieć wiedzę na temat ich zadowolenia z udzielanej pomocy w ich rozwiązywaniu przeprowadzono w środowisku lokalnym ankietę, która pozwoliła ona na identyfikację najważniejszych problemów dotyczących tej grupy osób oraz ocenę pomocy świadczonej osobom w wieku poprodukcyjnym. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Problemy społeczne dotyczące osób starszych

Czy oferta pomocy osobom starszym jest wystarczająca?

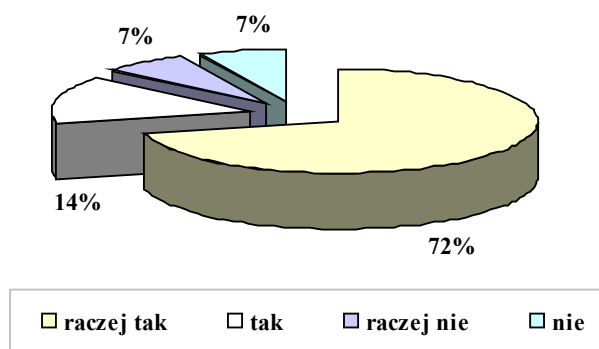
Badania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Za najczęstsze problemy dotyczące osoby starsze badani podawali choroby (38%), samotność (31%) oraz brak opieki ze strony rodziny (23%). Co do oceny oferty pomocy osobom starszym, zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 65%) była zdania, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odmienną opinię wyraziło w sumie 14% ankietowanych, a 21% nie zajęło stanowiska.

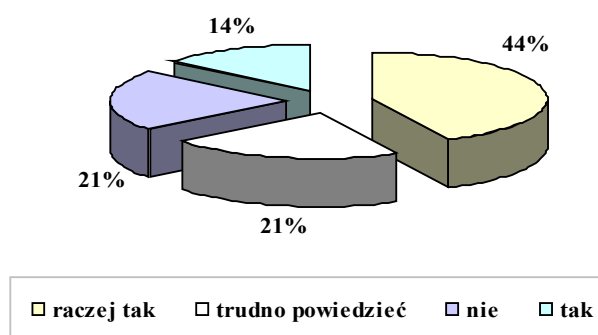
W ankiecie pytano także o stosunek do osób niepełnosprawnych oraz próbowano wysondować, jak postrzegana jest w społeczności lokalnej oferta pomocy dla tej grupy osób. Odpowiedzi na te pytania prezentują poniższe wykresy.

W ankiecie pytano także o stosunek do osób niepełnosprawnych oraz próbowano wysondować, jak postrzegana jest w społeczności lokalnej oferta pomocy dla tej grupy osób. Odpowiedzi na te pytania prezentują poniższe wykresy.

Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?

Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym jest wystarczająca?

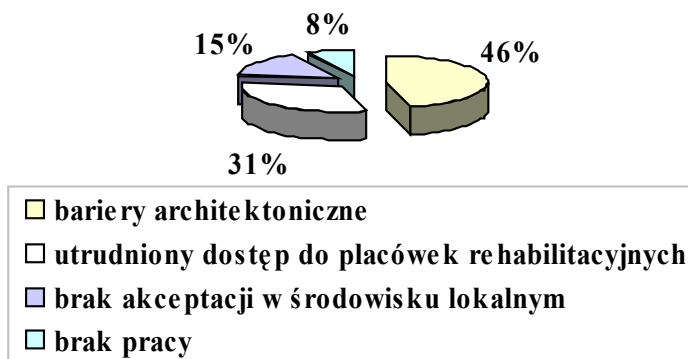

Badania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Co do akceptacji osób niepełnosprawnych, zdecydowana większość badanych (łącznie 87%) wypowiedziała się pozytywnie. Jednocześnie w sumie 14% respondentów wyraziło odmienną opinię. Jeśli natomiast chodzi o ofertę pomocy osobom niepełnosprawnym, to ponad połowa ankietowanych (łącznie 58%) stwierdziła, iż jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca, a 21% było odmiennego zdania. Także 21% badanych nie potrafiło jasno sprecyzować swojego stanowiska.

Wynikając w kwestię niepełnosprawności, poproszono ankietowanych o wskazanie problemów dotyczących osoby niepełnosprawnej. Uzyskane odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Problemy społeczne dotyczące osób niepełnosprawnych

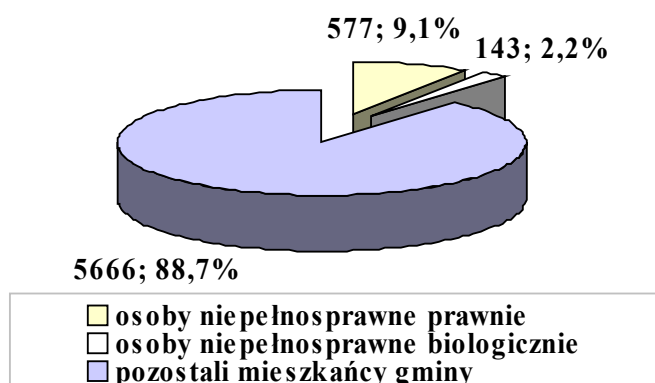
Badania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Za problemy najbardziej nękające osoby niepełnosprawne badani uznali bariery architektoniczne (46%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (31%) oraz brak akceptacji w środowisku lokalnym (15%).

Poniższy wykres prezentuje udział osób niepełnosprawnych z terenu gminy Wilczyn w ogólnej liczbie mieszkańców w 2002 roku

Poniższy wykres prezentuje udział osób niepełnosprawnych z terenu gminy Wilczyn w ogólnej liczbie mieszkańców w 2002 roku.

Osoby niepełnosprawne a ludność gminy w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002

W roku 2002 w gminie Wilczyn zamieszkiwało 720 osób niepełnosprawnych (w tym 380 mężczyzn i 340 kobiet), co stanowiło 11,3% ogółu mieszkańców gminy.

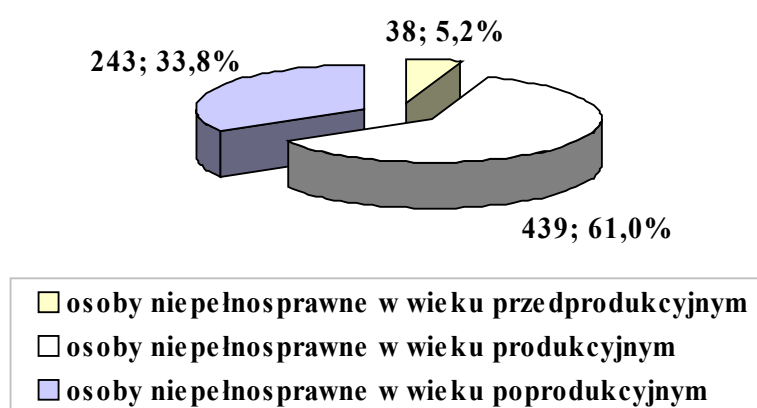
Niepełnosprawni są silnie zróżnicowaną grupą, nie tylko pod względem stopnia niepełnosprawności, ale także wieku, wykształcenia i źródła utrzymania. W skali całego kraju zdecydowana większość osób niepełnosprawnych – 84% – utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków (w 2007 roku z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej w gminie Wilczyn skorzystały 44 rodziny liczące 141 osób i była to piąta, pod

względem liczby beneficjentów, przyczyna udzielania wsparcia; czwartą była długotrwała lub ciężka choroba – 54 rodziny liczące 206 osób). Jedynie dla 8% tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie.

Prawie połowa osób niepełnosprawnych legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to znacznie utrudnia wejście na rynek pracy i utrzymanie zatrudnienia.

Poniższe wykresy przedstawiają podział osób niepełnosprawnych z terenu gminy Wilczyn według ekonomicznych grup wieku oraz strukturę ich wykształcenia w 2002 roku.

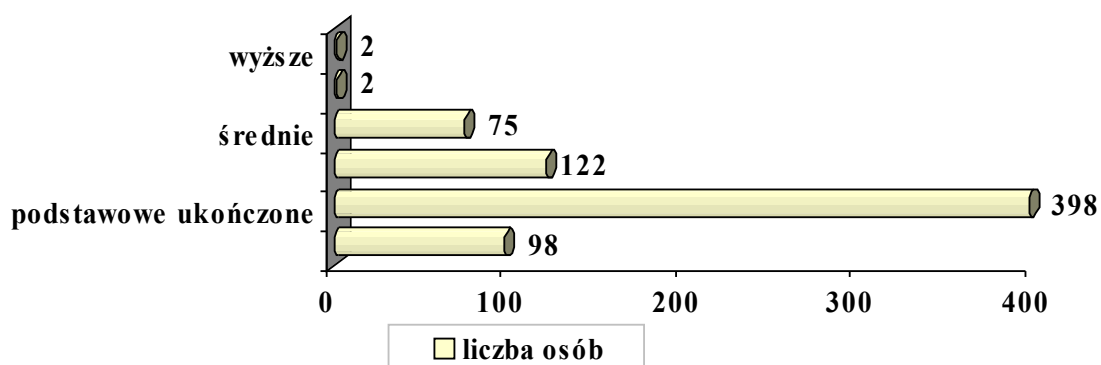
Osoby niepełnosprawne w gminie według ekonomicznych grup wieku w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002

W 2002 roku blisko 52% niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym (439 osób), co było zjawiskiem niepokojącym. Liczną grupę reprezentowały osoby w wieku poprodukcyjnym (243 osoby). Najmniejszą liczebnie grupę stanowiły dzieci i młodzież – łącznie 38 osób.

Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 r.

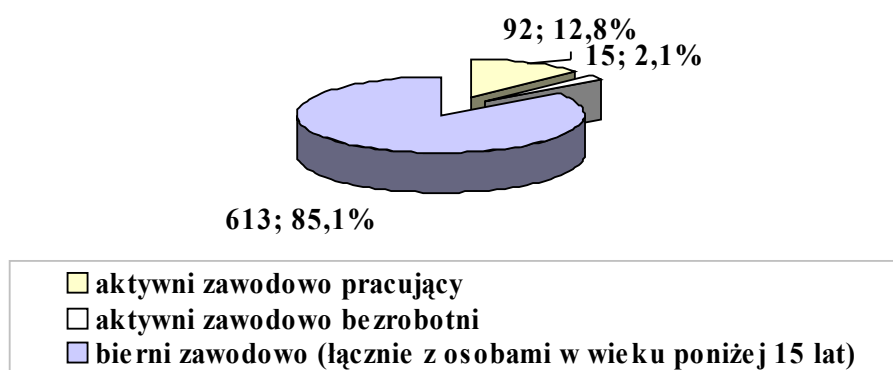
Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku najliczniejszą grupę niepełnosprawnych w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 398 osób.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni – co pokazuje powyższy wykres – są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Poniższy wykres przedstawia podział osób niepełnosprawnych z terenu gminy Wilczyn według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.

Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku zdecydowana większość osób niepełnosprawnych w gminie była bierna zawodowo – 613 osób. Wśród aktywnych zawodowo zarejestrowano 92 osoby pracujące i 15 osób pozostających bez pracy.

W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga ich rehabilitacja społeczna i zawodowa, tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowa systemu wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to (poza relatywnie niskimi

kwalifikacjami osób niepełnosprawnych): słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Osoby niepełnosprawne w gminie Wilczyn mogą korzystać z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej. Ponadto 3 osoby dowożone są do Środowiskowego Domu Samopomocy w Ślesinie. 5 osób z orzeczoną niepełnosprawnością umieszczonych jest w Domach Pomocy Społecznej w Ślesinie i Skubarczewie.

2.4.1.5. Rynek pracy i bezrobocie w gminie Wilczyn

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się

również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

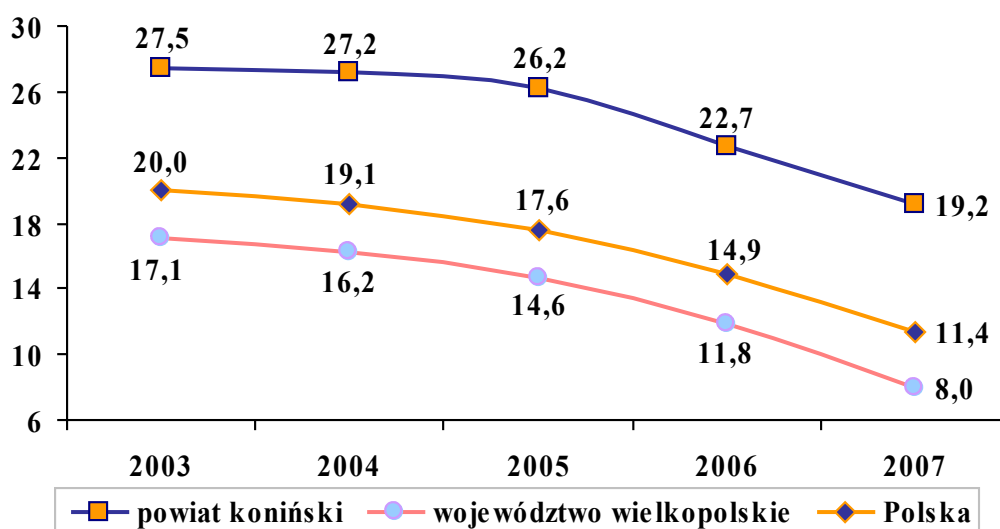
Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia w powiecie konińskim, województwie wielkopolskim i kraju w latach 2003-2007.

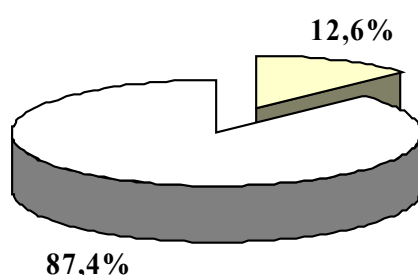
Stopa bezrobocia w powiecie konińskim, województwie wielkopolskim i kraju w latach 2003-2007

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w latach 2003-2007 powiat koniński charakteryzował się znacznie wyższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego i kraju, stopą bezrobocia. Generalnie w skali całego kraju – z uwagi na poprawę kondycji gospodarki – mamy do czynienia z powolnym zmniejszaniem się stopy bezrobocia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie na dzień 31 grudnia 2007 roku w gminie Wilczyn pozostawało zarejestrowanych 517 bezrobotnych, co oznacza zmniejszenie liczby bezrobotnych o 19% w stosunku do 2006 roku. Wśród ogółu bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 65% (336 osób). Prawo do zasiłku posiadało 65 osób. Warto też zauważyć, że bezrobocie na terenie gminy ma charakter sezonowy i zwiększa się po zakończeniu jesiennych prac polowych. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Bezrobotni i osoby aktywne zawodowo pracujące w gminie z końcem 2007 roku

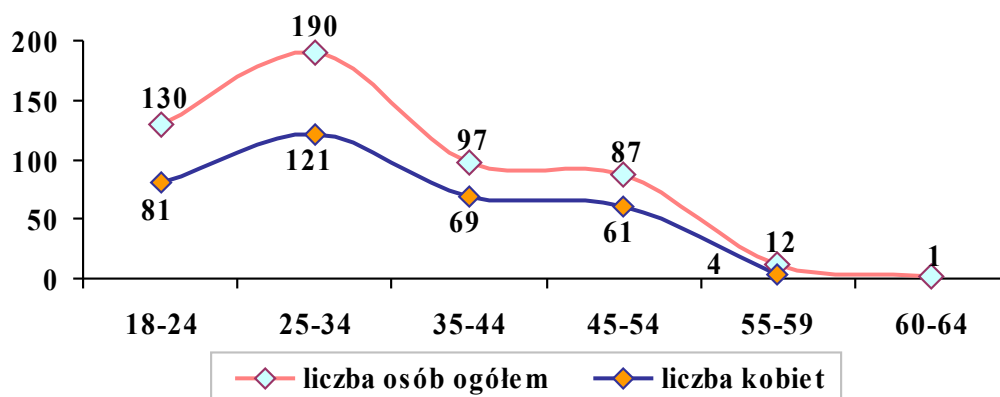
■ bezrobotni □ osoby aktywne zawodowo pracujące

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Spośród 4.094 osób z terenu gminy Wilczyn będących w wieku produkcyjnym z końcem 2007 roku 12,6% pozostawało bez zatrudnienia.

Dla scharakteryzowania zjawiska bezrobocia w gminie niezwykle ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

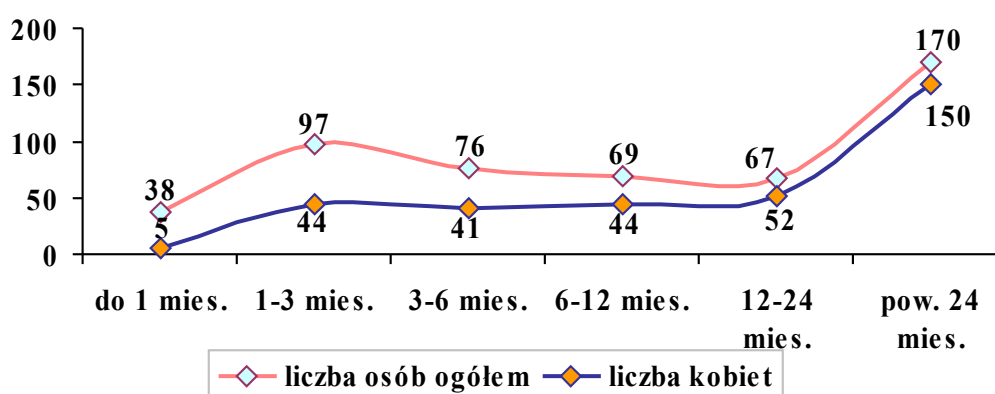
Bezrobotni z terenu gminy według wieku z końcem 2007 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Z końcem 2007 roku w grupie bezrobotnych najwięcej było ludzi młodych, często nie posiadających wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Osoby w dwóch najmłodszych grupach wiekowych stanowiły 61,9% ogółu bezrobotnych w gminie. Było to porównywalne sytuacją w kraju. Niepokój budziła również grupa osób, które przekroczyły 45. rok życia. Osobom pozostającym jeszcze w wieku produkcyjnym, ale już niemobilnym, zdecydowanie trudniej znaleźć pracę i zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe. Największy udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowano w przedziałach wiekowych 25-34 lata (64,5%) i 35-44 lata (56,9%).

Bezrobotni z terenu gminy według czasu pozostawania bez pracy z końcem 2007 roku

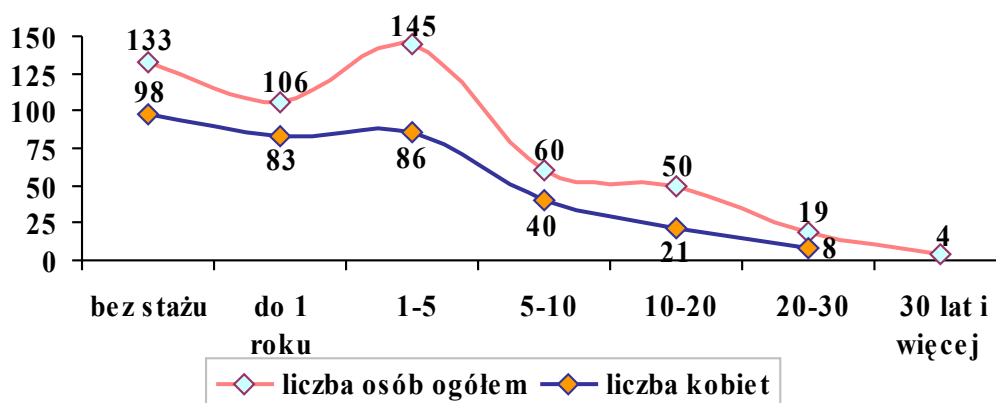

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie.

Powrót do pracy jest tym trudniejszy, im dłuższy jest okres pozostawania poza zatrudnieniem, co wyraźnie widać na powyższym zestawieniu. Brak pracy może powodować

nieodwracalne szkody nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne, łącznie z daleko idącą demoralizacją i wykluczeniem osób pozostających bez zatrudnienia. Długotrwale bezrobotni, którzy z końcem 2007 roku stanowili najliczniejszą grupę pozostających bez pracy w gminie, często nie są w stanie samodzielnie wrócić do zatrudnienia, stąd tak ważne w ich przypadku są: poradnictwo zawodowe, praca socjalna oraz kluby integracji społecznej. Udział kobiet był najwyższy w grupach osób długotrwale bezrobotnych.

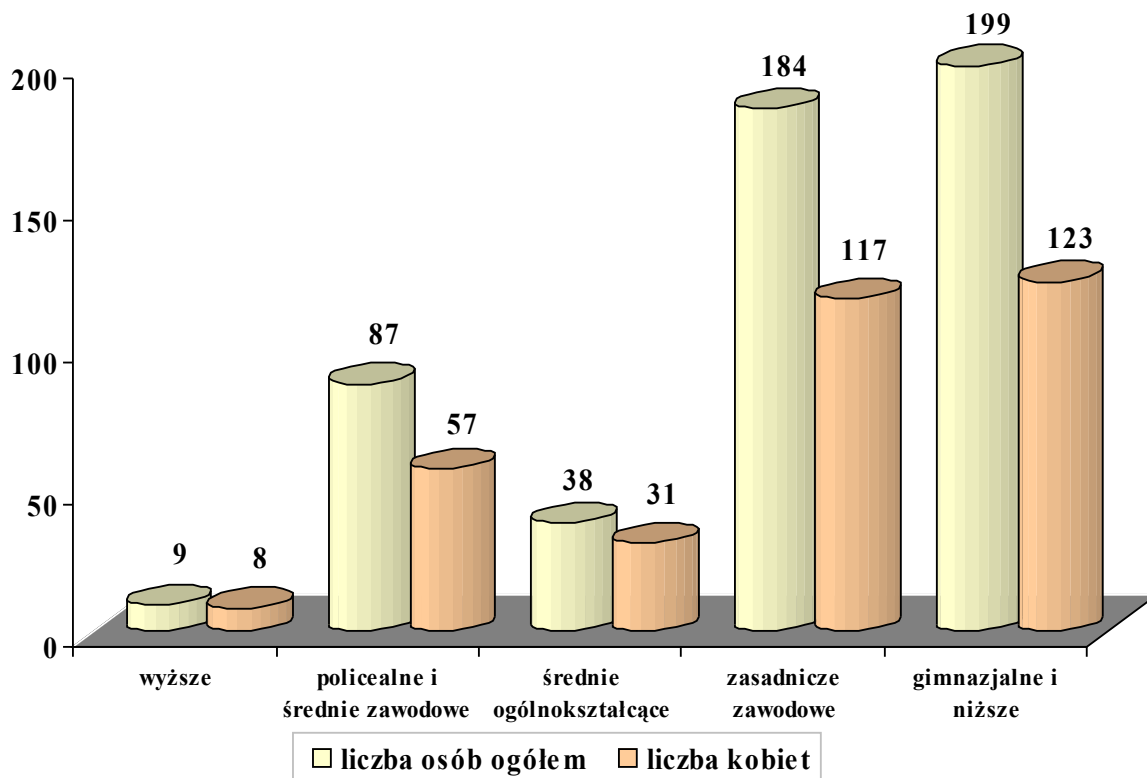
Bezrobotni z terenu gminy według stażu pracy z końcem 2007 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie.

Staż pracy warunkujący zdobycie doświadczenia zawodowego jest cechą niezwykle pożądaną przez pracodawców. Z końcem 2007 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych w gminie stanowiły osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat (28% bezrobotnych) i bez doświadczenia zawodowego (25,7%). W programach aktywizujących osoby bezrobotne należy zatem zwrócić szczególną uwagę na osoby młode, w tym absolwentów, tak by mieli możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych. Najwięcej kobiet było w grupie bezrobotnych bez stażu pracy (73,7%) oraz ze stażem pracy od 5 do 10 lat (66,7%).

Bezrobotni z terenu gminy według wykształcenia z końcem 2007 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie.

Z końcem 2007 roku zdecydowanie lepszą sytuację na lokalnym rynku pracy posiadały osoby z wykształceniem wyższym; tych w rejestrach bezrobotnych figurowało najmniej. Problem bezrobocia w największym stopniu osiągał osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym. Zestawiając ten fakt z sytuacją na rynku pracy, należy nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcenie i zmianę kwalifikacji zawodowych. W grupach osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym dominowały kobiety, których udział wynosił odpowiednio 61,8% i 63,6%.

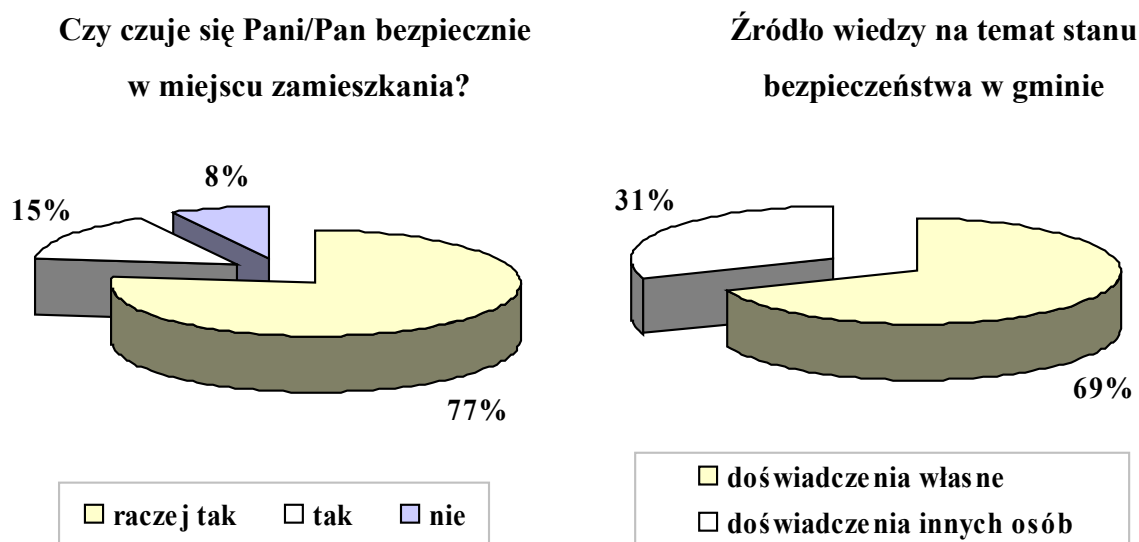
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Wilczynie i Powiatowym Urzędem Pracy w Koninie organizował w 2006 i 2007 roku zajęcia w Klubie Integracji Społecznej dla osób długotrwale bezrobotnych, które po ich zakończeniu podjęły pracę w ramach robót publicznych na terenie gminy.

2.4.1.6 Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

Na terenie gminy funkcjonuje jeden Posterunek Policji w Wilczynie, w którym zatrudnionych jest 5 policjantów. Siedziba Posterunku wymaga modernizacji i doposażenia w odpowiadający współczesnym standardom sprzęt. Kadra zatrudniona w Policji jest

niewystarczająca zwłaszcza w okresie letnim, gdy występuje duże nasilenie ruchu turystycznego na terenie ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych w gminie.

O zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa spytano mieszkańców gminy w ankiecie. Wyniki ankiety zamieszczone są poniżej.

Badania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

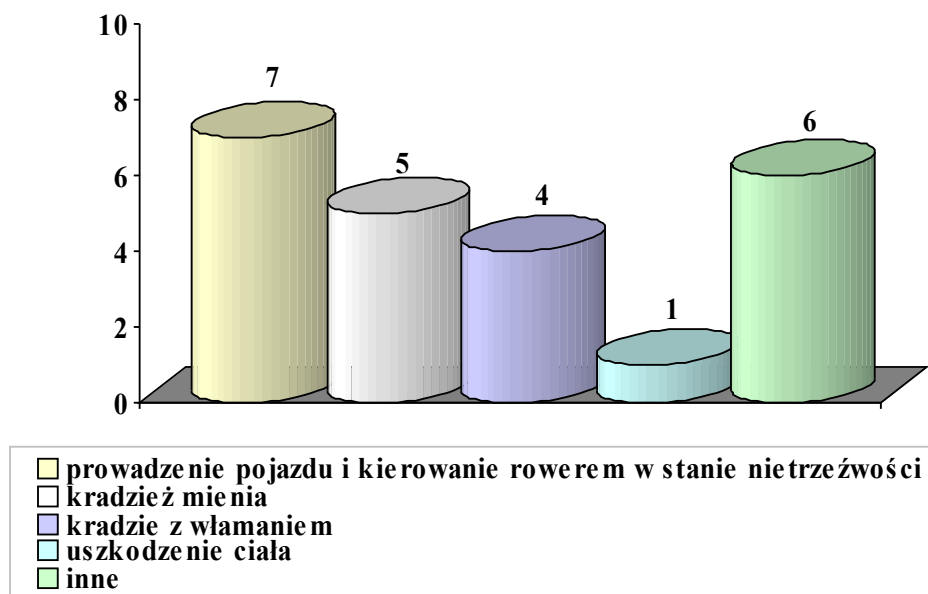
Jeśli chodzi o poczucie bezpieczeństwa w gminie, to zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 92%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było jedynie 8% badanych. Źródłem wiedzy respondentów na temat stanu bezpieczeństwa w środowisku lokalnym były w głównej mierze doświadczenia własne (69%).

Dla porównania należy dodać, iż według badań TNS OBOP z 2006 roku, 70% mieszkańców Polski czuło się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, a 28% wyraziło odmienny pogląd (badania przeprowadzono na zlecenie policji wśród osób powyżej 15. roku życia).

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Wilczyn.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2007 roku wynika, iż na terenie gminy Wilczyn wszczęto 75 postępowań przygotowawczych, co stanowiło 23% wszystkich postępowań prowadzonych przez Komisariat Policji w Kazimierzu Biskupim, który obsługuje teren gminy Wilczyn (w gminie Wilczyn funkcjonuje Posterunek Policji podlegający do 30.06. 2008 r. Komisariatowi Policji w Kazimierzu Biskupim, a od 01.07.2008 r. Komisariatowi Policji w Kleczewie). Dane szczegółowe dotyczące przestępczości na terenie miejscowości Wilczyn przedstawia poniższy wykres.

Przestępstwa odnotowane na terenie miejscowości Wilczyn w 2007 roku

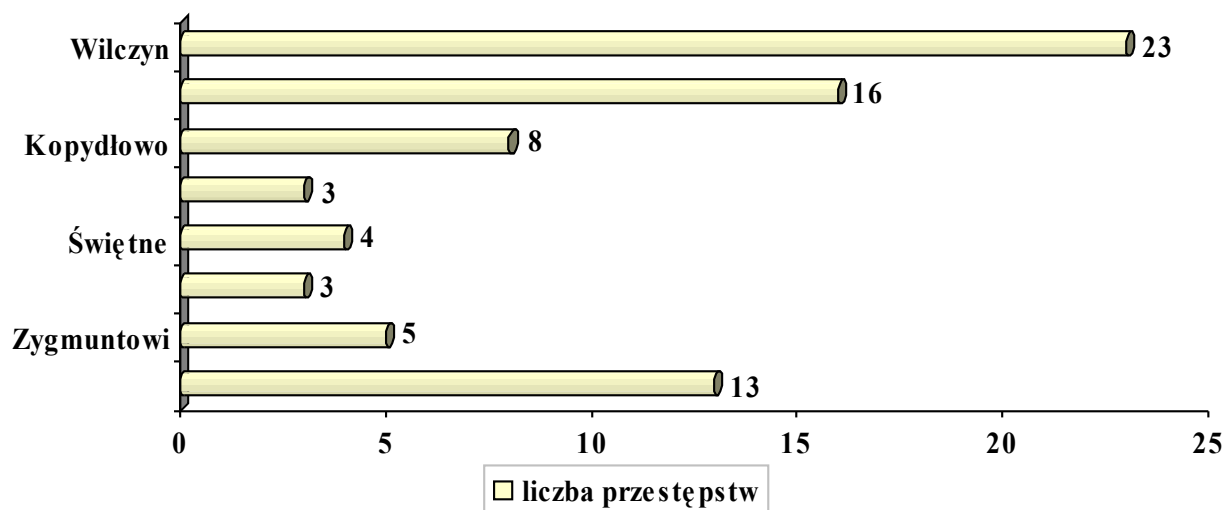

Dane Komisariatu Policji w Kazimierzu Biskupim.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianymi przestępstwami na terenie największej w gminie miejscowości Wilczyn (1.317 mieszkańców) w roku 2007 było prowadzenie pojazdu lub kierowanie rowerem w stanie nietrzeźwości – w sumie 7 przypadków (2 kierowców i 5 rowerzystów) oraz kradzież mienia – 5 zdarzeń. Ponadto odnotowano 4 kradzieże z włamaniem, jedno uszkodzenie ciała oraz 6 innych zdarzeń o charakterze przestępczym (sprzedaż alkoholu bez zezwolenia, nielegalny ubój zwierząt).

Natomiast na terenie całej gminy Wilczyn w omawianym okresie popełniono 31 przestępstw o charakterze kryminalnym (rozboje, uszkodzenia ciała, kradzieże, kradzieże z włamaniem, uszkodzenia mienia), 36 przestępstw drogowych (nietrzeźwi kierowcy, wypadki) oraz 8 innych (sprzedaż alkoholu bez zezwolenia, samowola budowlana, nielegalny ubój zwierząt). Wykrywalność przestępstw na terenie gminy Wilczyn wynosiła 81%.

Geografia przestępczości na terenie gminy Wilczyn w 2007 roku

Dane Komisariatu Policji w Kazimierzu Biskupim.

Miejscowościami, w których najczęściej dopuszczano się popełnienia wyżej wymienionych przestępstw były: Wilczyn (23), Wilczogóra (16), Kopydłowo (8), Zygmuntowi (5), Świętne (4), Komnaty (3) i Mrówki (po 3).

W analizowanym okresie policjanci z Posterunku Policji w Wilczynie ujawnili 394 wykroczenia, nałożyli 277 mandatów karnych oraz zatrzymali 8 praw jazdy, i 39 dowodów.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej – Kuratorzy dla dorosłych przy Sądzie Rejonowym w Koninie, w 2007 roku dozorem kuratora objęto 21 osób z terenu gminy Wilczyn, którym warunkowo zawieszono karę pozbawienia wolności. Dozór uproszczony prowadzono nad 16 osobami, a nadzór nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności nad 13 osobami. Większość z tych osób ukarano za jazdę rowerem po spożyciu alkoholu.

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii dotyczących patologii społecznej. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Tabela nr 14. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno decyzje dotyczące rozpoczynania picia alkoholu, jak i decyzje polegające na niemożności przerywania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na uzależnienia jako poważny problem społeczny. Spośród 471 rodzin objętych pomocą społeczną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie w 2007 roku, 29 rodzin liczących 114 osób swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Nie było uwidocznione używanie narkotyków. W analizowanym roku z tytułu narkomanii miejscowy Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie może być tożsame z twierdzeniem zupełnego braku występowania zjawiska.

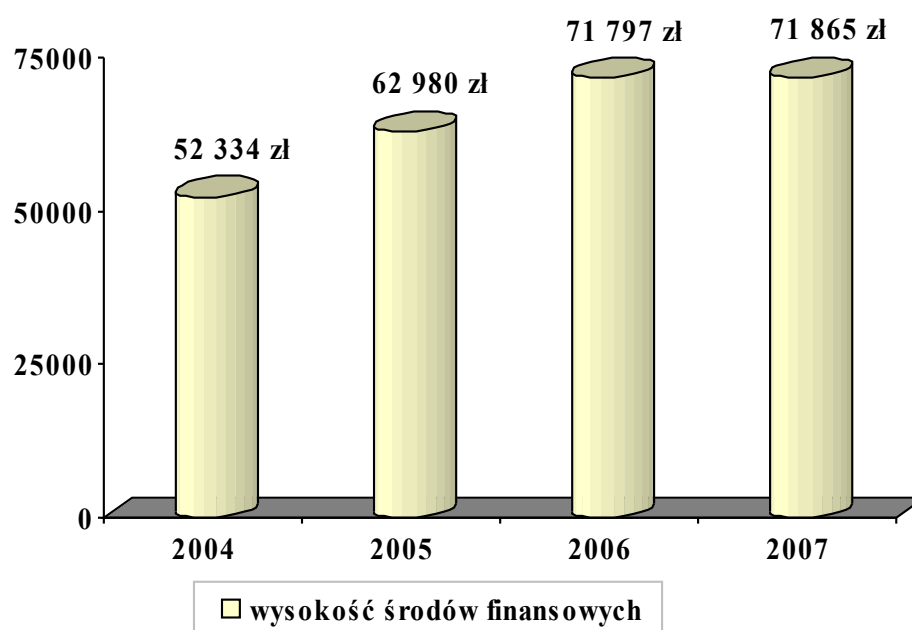
Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie przez Radę Gminy programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W 2008 r. do głównych zadań ww. programu w gminie Wilczyn należały:

- diagnoza lokalnych problemów i zasobów w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- zwiększanie dostępu do wiedzy na temat skutków i mechanizmów uzależnień środkami psychoaktywnymi,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilczynie w ramach przysługujących jej uprawnień działania. W 2007 roku Komisja rozpatrzyła 36 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych; w przypadku 5 osób wystąpiła do sądu z wnioskiem o przymusowe leczenie. W analizowanym roku członkowie GKPPRA skierowali również 3 sprawy do prokuratury w związku z przemocą alkoholową.

Poniższy wykres przedstawia wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Wilczyn w latach 2004-2007.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w gminie w latach 2004-2007

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilczynie.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Wilczyn rosła z roku na rok i w kolejnych latach wyniosła: w 2004 r. – 52.334 zł, w 2005 r. – 62.980 zł, w 2006 r. – 71.797 zł, a w 2007 r. – 71.865 zł.

Do instytucji świadczących pomoc i wsparcie osobom i rodzinom dotkniętym lub zagrożonym problemami uzależnień z terenu gminy Wilczyn należą Punkt Konsultacyjny i Świetlica Socjoterapeutyczna prowadzona w Wilczynie przez Konińskie Towarzystwo „Trzeźwość”.

2.4.1.7 Kultura, Sport i Turystyka

Identyfikacja problemów społecznych na terenie gminy jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Dokonano jej w dwojaki sposób, tj. w oparciu o badania ankietowe oraz konsultacje społeczne.

W zakresie kultury, sportu i rekreacji działalność na terenie gminy prowadzą: Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, kluby sportowe dla młodzieży i dorosłych, Klub Seniora oraz 12 świetlic wiejskich większości na bazie strażnic OSP. W gminie są 4 boiska sportowe, a na terenie Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji znajduje się 6 wyposażonych, będących w posiadaniu gminy, domków (dla 40 osób) oraz pole biwakowe. Jest to ciągle niewystarczająca baza do obsłużenia turystów przybywających na wypoczynek. O atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej gminy decydują malowniczo położone wśród lasów cztery jeziora oraz zlokalizowany we wsi Mrówki skansen archeologiczny kultury łużyckiej do którego wiedzie szlak niebieski.

Częściowo zbadane pokłady wód geotermalnych stanowią dla gminy nową perspektywę rozwoju w kierunku ich wykorzystania.

Ponadto od 2008 roku na terenie gminy istnieje 4 kilometrowa ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna, która zachęca do odbywania długich spacerów.

2.4.2 Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie, zidentyfikowany i wybrany podczas warsztatów strategicznych

Identyfikacja problemów społecznych na terenie gminy jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Dokonano jej w dwojaki sposób, tj. w oparciu o konsultacje społeczne, badania ankietowe oraz przeprowadzając warsztaty strategiczne.

Konsultacje społeczne w zakresie problemów społecznych, oczekiwań i sposobów ich rozwiązania na terenie gminy Wilczyn odbyły się w dniach 21.11.2007 r., 8.01.2008 r. i 17.01.2008 r. Miały one charakter spotkań przeprowadzonych przez trenera/moderatora, który został przydzielony gminie w związku z jej udziałem w Programie Integracji Społecznej w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich. W konsultacjach społecznych uczestniczyły takie grupy, jak: młodzież ze szkoły ponadgimnazjalnej, przedstawiciele kultury, nauczyciele, sołtysi, radni, pracownicy socjalni, pracownicy Urzędu Gminy, pensjonariusze schroniska dla bezdomnych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Wilczyńskie Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju, KGW i OSP, członkowie Klubu Seniora „Płomień”, mieszkańcy gminy. W trakcie konsultacji społecznych rozdano 143 ankiety (z czego zebrano 83), w których poruszono m.in. kwestie dotyczące trzech grup społecznych, tj. osób starszych, rodzin oraz dzieci i młodzieży. Wyniki konsultacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 15. Wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych na terenie gminy

Problemy społeczne osób starszych, oczekiwania oraz sposoby rozwiązania problemów		
Nazwa problemu	Zgłoszone oczekiwania oraz sposoby rozwiązania problemu	Liczba zgłoszeń
1. Samotność, brak kontaktów z rówieśnikami	- organizowanie spotkań seniorów we własnej grupie wiekowej oraz z innymi grupami - organizowanie imprez rodzinnych z udziałem i wykorzystaniem umiejętności osób starszych - pogadanki w szkole o czasach wojennych (łącznie i integracja z młodzieżą) - utworzenie instytucji informującej o rozwiązywaniu problemów osób starszych - spotkania integracyjne dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży	83
2. Niezorganizowany czas wolny	- kluby seniora - świetlice wiejskie - umożliwienie osobom starszym dojazdu do placówek kulturalnych organizacja spotkań, festynów, podtrzymywanie tradycji regionalnych - spotkania z różnymi ciekawymi ludźmi - wyposażenie istniejących świetlic na miejsca spotkań - walka z wykluczeniem społecznym	75

3. Niepełnosprawność, choroby wieku starczego	- ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów - przeprowadzenie badań lekarskich na terenie każdego sołectwa bez konieczności wyjazdu - zakup specjalistycznych usług rehabilitacyjnych - zakup sprzętu rehabilitacyjnego (wanna, materac do masażu) - organizacja punktu rehabilitacyjnego z wykorzystaniem istniejącej bazy w Warsztatach Terapii Zajęciowej lub w innym miejscu - organizacja pomocy sąsiedzkiej - pomoc specjalistyczna lub opiekuńcza (praca na dwie zmiany) - pogadanki z lekarzem na temat zdrowego trybu życia - otwarcie wypożyczalni sprzętu niezbędnego dla obłożnie chorych	74
4. Brak możliwości samorealizacji	- zwiększenie własnych kompetencji i umiejętności, rozwijanie zainteresowań poprzez udział w zajęciach rozwijających umiejętności, np. obsługa komputera, Internetu, telefonu komórkowego	59
5. Izolacja, brak zainteresowania ze strony rodziny	- aktywizacja seniorów - podnoszenie samooceny seniorów - udział seniorów w imprezach kulturalnych - szerzenie własnej działalności, np. przez wystawy plastyczne - spotkania z psychologiem, terapeutą	52
6. Słaby zasób słów i wiedzy, bezradność w przepisach prawnych	- dostęp do różnego typu informacji - punkt doradztwa prawnego i pomocy administracyjnej - łatwiejszy kontakt z nowościami, które ich dotyczą (biuletyn z nowościami, informacjami o zmianach - kurs obsługi nowoczesnych urządzeń (komputer, Internet, telefon komórkowy), np. dla uczestników Klubu Seniora i innych	40
7. Niskie dochody	- usprawnienie systemu emerytalnego - waloryzacja rent i emerytur	25

8. Alkoholizm	- przełamanie wstydu, nakłanianie do zwierzeń - wsparcie ich w trudnych sytuacjach życiowych - grupa terapeutyczna – spotkania w dwóch grupach: uzależnionych i współuzależnionych (warsztaty) - utrzymanie schroniska dla bezdomnych, poszerzenie jego działalności	23
9. Brak opieki ze strony rodziny	- utworzenie placówek dziennego pobytu - organizacja pomocy sąsiedzkiej - praca z rodziną	18
Problemy społeczne dzieci i młodzieży, oczekiwania oraz sposoby rozwiązania problemów		
1. Niezagospodarowany czas wolny	- zajęcia świetlicowe - rozgrywki sportowe - konkursy angażujące dzieci i młodzież - kawiarenka internetowa na wsiach	83
	- kółka zainteresowań - warsztaty tematyczne - kółka artystyczne – zorganizowanie orkiestry dętej, zespołów muzycznych, kółka tanecznego - zakup instrumentów muzycznych - zakup ruchomej sceny - prezentacje malarskie (plenery) - półkolonie w miejscu zamieszkania - zajęcia z rytmiki, muzyki, plastyki, np. w świetlicy, mini przedszkolu - wspieranie rozwoju fizycznego i psychicznego dzieci od najmłodszych lat	
2. Mało miejsc przygotowanych do spędzania wolnego czasu	- zorganizowanie świetlic wiejskich - wyposażenie istniejących świetlic (sprzęt sportowy, gry planszowe, Internet, sprzęt audiowizualny itp.) - plac gier i zabaw dla dzieci - wycieczki - półkolonie dla dzieci - zabawy, dyskoteki - siłownia - kort tenisowy, - boiska przystosowane do różnych gier - bezpłatny dostęp do obiektów sportowych	83

3. Nierówne szanse w dostępie do edukacji	- nauka języków obcych - korepetycje dla dzieci z ubogich rodzin - nauka obsługi komputera - większy dostęp do szkół - punkt konsultacyjny (psycholog, terapeuta ds. uzależnień)	65
4. Bezrobocie	- kursy doszkalające - Kluby Pracy w miejscu zamieszkania - kursy zawodowe organizowane w miejscu zamieszkania - wiejskie biura informacji - szkolenia i spotkania z doradcami zawodowymi lub pracodawcami	50
5. alkoholizm, narkomania	- uświadomienie negatywnych skutków używek, pogadanki na terenie każdego sołectwa - zakup specjalistycznych usług doradztwa psychologicznego terapeuty ds. uzależnień, terapia indywidualna	35
6. Brak wzorów do naśladowania	- ułatwienie kontaktu z ludźmi wartościowymi	20
Problemy społeczne rodzin, oczekiwania oraz sposoby rozwiązywania problemów		
1. Alkoholizm	- spotkania z psychologiem, terapeutą - warsztaty psychologiczne dla rodzin z problemem oraz terapia indywidualna, Kluby AA	65
2. Bezrobocie	- kursy doszkalające - kawiarenka internetowa jako miejsce poszukiwania pracy - warsztaty w celu konstruktywnego spędzania czasu i przełamania niechęci do podejmowania pracy - Kluby Pracy, Kluby Integracji Społecznej - szkolenia pomocne wejść na rynek pracy - pomoc w znalezieniu pracy	63

3. Brak więzi rodzinnych	- wspólne spędzanie czasu wolnego rodzin poprzez udział w festynach rodzinnych, rozgrywkach sportowych - kursy kulinarne „dwa pokolenia” (matki i córki) - zorganizowanie wspólnych wyjazdów do kina, teatru, zoo - rozgrywki sportowe między wsiami - świetlica wiejska jako miejsce spędzania wolnego czasu - tworzenie miejsc rozwoju kulturalnego w celu przekazywania tradycji	43
4. Brak integracji społecznej	- scalanie rodzin w dążeniu do wspólnych celów - poprawa wzajemnych relacji między członkami rodziny - wzajemne uzupełnianie się w dążeniu do podwyższenia stopy życiowej - mityngi rodzinne - aktywizacja osób po 65 roku życia - nowe miejsca do zabaw, odpoczynku oraz spotkań rodzinnych - organizacja placów zabaw - wykorzystanie potencjału ludzi starych w łączności z młodzieżą (przekazywanie tradycji)	
5. Patologie	- walka z wykluczeniem społecznym - zmniejszenie poziomu marginalizacji - imprezy integracyjne, kulturalno-sportowe: Dni Wilczyna, Festyn „Mama, Tata i Ja oraz Przyjaciele” - Kluby Integracji Społecznej - zmniejszenie poziomu marginalizacji społecznej bezdomnych - minimalizowanie kontaktu bezdomnych ze środowiskiem patologicznym	40
6. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza		

7. Brak komunikacji między rodzicami i dziećmi	- uzupełnianie wiedzy o potrzebach rodzin - zaspokajanie potrzeb wyższego rzędu - wsparcie i pomoc w podjęciu próby zmiany	40
8. Dzieci nie posiadają odpowiedniego wsparcia ze strony osoby dorosłej (w rodzinach dysfunkcyjnych)	- zwiększenie nacisku na wychowanie i dyscyplinę - spotkania ze specjalistami (psychologiem, terapeutą)	30
9. Brak właściwego zagospodarowania czasu wolnego	- warsztaty edukacyjno-wychowawcze - potrzebna pomoc „mediatora”, który będzie łącznikiem między dziećmi i rodzicami - wspólne spędzanie czasu wolnego	26
	- pomoc od starszych od siebie wolontariuszy, spotkania, np. „Starszy Brat, Starsza Siostra"	22
10. Niskie dochody	- zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci, rodziców - wycieczki - działania (zajęcia kulinarne, artystyczne, rękodzieło) Koła Gospodyń Wiejskich na rzecz rodzin i ich integracji ze środowiskiem - mini przedszkole, np. we wsi Bielą dla dzieci 4 i 5 letnich	20
	- pomoc w zaspakajaniu potrzeb - wsparcie psychiczne i rzeczowe - pomoc socjalna	16
Inne problemy społeczne, oczekiwania oraz sposoby rozwiązania problemów		
1. Brak ścieżek rowerowych	- budowa ścieżek rowerowych	2
2. Izolacja niepełnosprawnych dzieci	- działania integracyjne	1
3. Brak opieki w wolne dni, w godzinach popołudniowych oraz w nagłych wypadkach nad niepełnosprawnymi	- tworzenie grupy osób, które za odpowiednim wynagrodzeniem mogą pełnić dyżury w nagłych wypadkach	4

unieruchomionymi		
4. Wykorzystywanie ludzi starych przez rodzinę	- poszanowanie ludzi starych	2
5. Mała łączność młodzieży z problemami społeczności lokalnej	- uświadomienie młodzieży problemów społeczności lokalnej	1
6. Duże wymagania rodziców w stosunku do dzieci		
7. Wzrost przestępczości	- organizacja czasu wolnego	1
8. Trudne warunki mieszkaniowe	- większa liczba mieszkań	3
9. Brak kina, basenu		1
Tematy szkoleń i kursów zaproponowanych przez mieszkańców gminy		Liczba zgłoszeń
1. Kursy języków obcych		50
2. Kursy dokształcające		40
3. Kursy obsługi komputera		30
4. Kursy kulinarne łączące pokolenia przy wsparciu Koła Gospodyń Wiejskich		20

Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na terenie gminy.

Reasumując przedstawione powyżej wyniki konsultacji społecznych w gminie Wilczyn, zauważyć należy, iż w kategorii „osoby starsze” wymieniono szereg problemów społecznych dotyczących tej grupy osób, spośród których wymienić trzeba najważniejsze (z największą liczbą wskazań): samotność, niedołężność oraz choroby wieku starczego. Jednocześnie omówiono potrzeby i oczekiwania osób starszych, wśród nich za najważniejsze uznano: pomoc w zaspokajaniu potrzeb, pomoc w poruszaniu się oraz ułatwienie kontaktu do poradni specjalistycznych, uruchomienie usług rehabilitacyjnych.

Zastanawiając się nad sposobami rozwiązywania tych problemów wskazano m.in. na pomoc specjalistyczną, usługi opiekuńcze oraz pracę z rodziną.

Omawiając problemy społeczne dzieci i młodzieży za najważniejsze uznano: chuligaństwo, agresję oraz sięganie po środki uzależniające. Jednocześnie wskazano na sposoby ich rozwiązywania, wymieniając organizację czasu wolnego (w tym koła zainteresowań i kawiarenkę internetową) oraz pomoc psychologa, pedagoga i innych specjalistów. Charakteryzując potrzeby i oczekiwania dzieci i młodzieży zwrócono uwagę na konieczność zagospodarowania czasu wolnego, potrzebę nauki i pracy oraz potrzebę poznania własnej wartości.

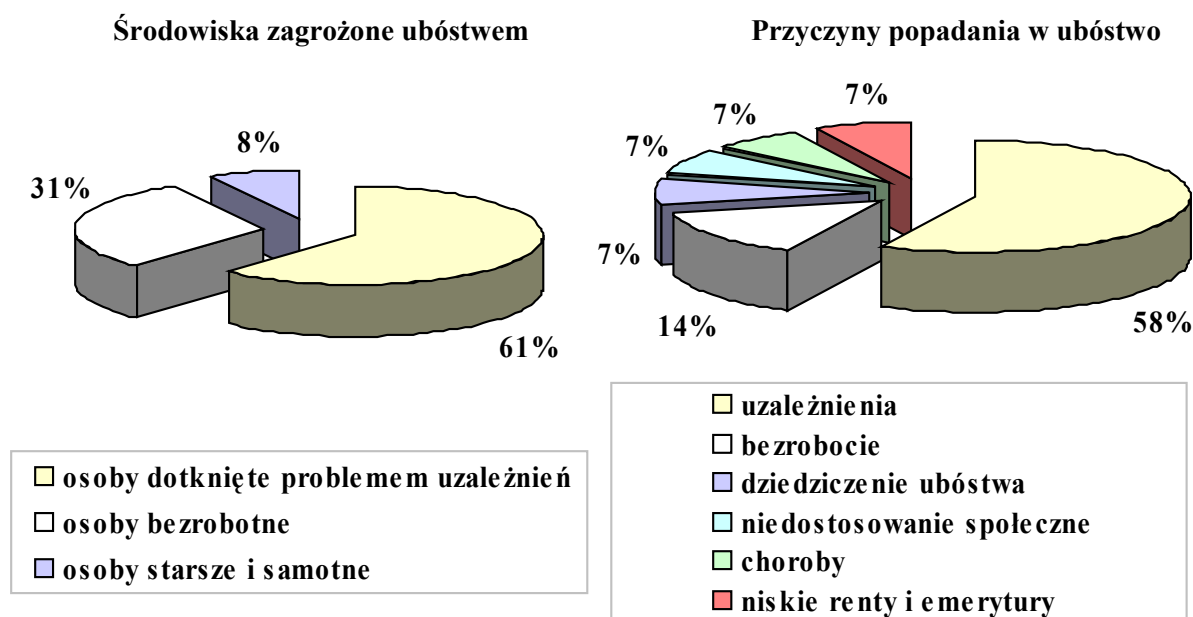
Za najważniejsze problemy społeczne rodziny uznano m.in. brak wspólnego języka z dorastającą młodzieżą, zanik więzi rodzinnych. Wśród potrzeb i oczekiwań rodziny wymieniono pomoc w zaspokajaniu potrzeb edukacyjnych, socjalnych, kulturowych, medycznych,

rehabilitacyjnych i innych. Omawiając sposoby rozwiązywania problemów społecznych, zwrócono uwagę na pracę socjalną, rozmowy wskazujące możliwość wyjścia z trudnej sytuacji oraz zabezpieczenie minimum socjalnego.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD LIDERÓW LOKALNYCH

Badania ankietowe zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety przygotowanej przez GOPS, a rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, m.in. do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, policja, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych GOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

W pierwszych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie środowisk zagrożonych ubóstwem oraz określenie przyczyn tego zjawiska. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

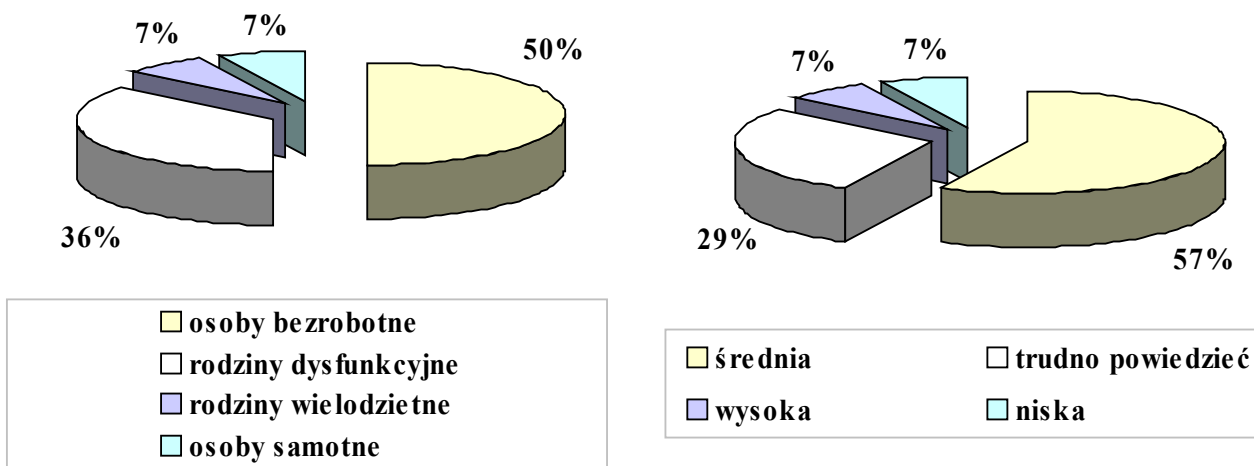
Badania własne

Według badanych, problem ubóstwa dotyczy najbardziej osób dotkniętych problemem uzależnień (61%), bezrobotnych (31%) oraz starszych i samotnych (8%). Jako najczęstsze przyczyny popadania w stan ubóstwa respondenci podawali uzależnienia (58%) oraz bezrobocie (14%).

Odpowiadając na kolejne pytania respondenci identyfikowali środowiska zagrożone uzależnieniami, określali skalę tego zjawiska oraz oceniali ofertę pomocy osobom uzależnionym.

Środowiska zagrożone uzależnieniami

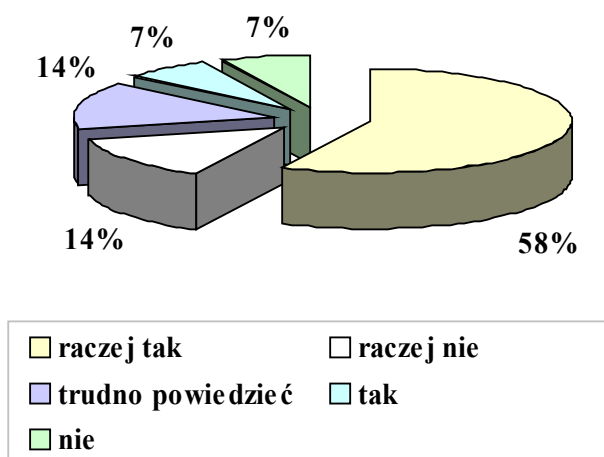
Skala problemu uzależnień

Badania własne

Wśród środowisk zagrożonych zjawiskiem uzależnień najczęściej wymienianymi grupami były osoby bezrobotne (50%) oraz rodziny dysfunkcyjne (36%). Określając skalę występowania tego problemu większość badanych (57%) oceniła ją jako średnią, po 7% jako wysoką lub niską, a 29% respondentów nie miało zdania.

Czy oferta pomocy osobom uzależnionym jest wystarczająca?

Badania własne

Jeśli chodzi o ocenę oferty pomocy dla osób uzależnionych, zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 65%) stwierdziła, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odmienne zdania było w sumie 21% badanych, a 14% respondentów nie miało zdania.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz uzyskać informacje o działaniach opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży. W sumie do badania przedłożono pięć

ankiet – trzy ze Szkół Podstawowych w Dębowcu, Kaliskach i Wilczynie (Filia w Bieli) oraz po jednej z Zespołu Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum) i Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Wilczynie. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Poniższa tabela zawiera informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym problemów społecznych.

Tabela nr16 Problemy występujące w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej z terenu gminy

Lp.	Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech		
		występuje (liczba szkół)	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
1	Alkoholizowanie się	1	2	4
2	Narkotyzowanie się	-	-	5
3	Palenie papierosów	2	22	3
4	Ucieczki z domu	1	1	4
5	Kradzieże	1	2	4
6	Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	1	3	4
7	Autoagresja	1	1	4
8	Przestępczość ujawniona	1	2	4
9	Niszczenie mienia szkolnego	2	3	3
10	Udział w grupach negatywnych	-	-	5
11	Opieka kuratora sądowego	2	5	3
12	Przemoc w rodzinie	1	1	4
13	Zaniedbanie przez dom	2	1	3
14	Wykorzystywanie seksualne	-	-	5

Badania własne

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 14 zmiennych. Stwierdzając obecność poszczególnych cech, podawali jednocześnie liczbę występujących przypadków. Do problemów społecznych najczęściej występujących na terenie szkoły i w domu rodzinnym uczniów zaliczyli palenie papierosów, potrzebę sprawowania opieki przez kuratora sądowego, niszczenie mienia szkolnego, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, brak akceptacji w grupie rówieśniczej, przestępczość ujawnioną, alkoholizowanie się, kradzieże, a także zaniedbanie przez dom, przemoc w rodzinie,

autoagresję oraz ucieczki z domu (za podstawowe kryterium klasyfikacji cech patologicznych przyjęto częstotliwość ich występowania).

Problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych

Określając problemy uczniów w pytaniach otwartych, ankietowani wskazywali głównie na trudną sytuację materialno-bytową rodzin i ich ubożenie powodowane bezrobociem i niskimi dochodami, dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do osłabienia więzi rodzinnych, zaniedbywania dzieci, uzależnień rodziców, ich niezaradności życiowej oraz – jeśli chodzi o dzieci – wagarowania i palenia papierosów.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, ankietowani wskazywali głównie na konieczność zapewnienia szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych, tworzenia świetlic z dostępem do Internetu, mini przedszkoli, placów gier i zabaw, zintensyfikowania działań profilaktycznych w obszarze agresji i przemocy oraz kształtowania u rodziców umiejętności wychowawczych.

Problemy społeczne zidentyfikowane na warsztatach

W wyniku prac warsztatowych powstała diagnoza naszej sytuacji w gminie, określone zostały nasze wspólne problemy i potrzeby społeczne, określiliśmy nasze zasoby i wypracowaliśmy wspólnie wizję rozwoju społecznego naszej gminy a także prognozę rozwoju społecznego w zakresie polityki społecznej.

I. Analiza i typologia problemów społecznych:

1. *Dezintegracja rodziny, w tym niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, szczególnie wielodzietnych dotkniętych patologią:*

- Przyczyny: *brak czasu, ubóstwo, niezaradność życiowa, brak ambicji*
- Skutki: *przemoc, bezrobocie, rozpad rodziny, brak środków do życia,*

2. *Nadużywanie alkoholu, uzależnienia i współuzależnienia:*

- Przyczyny: *brak pracy, niezaradność życiowa, trudne sytuacje rodzinne, brak ambicji, brak perspektyw;*
- Skutki: *rozpad rodziny, samotność, przemoc, bezrobocie, ubóstwo*

3. *Bezrobocie, szczególnie długotrwałe, ubóstwo:*

- Przyczyny: *położenie geograficzne gminy Wilczyn, brak zakładów pracy, niezaradność, niski poziom wykształcenia i aktywności;*
- Skutki: *ubóstwo, pogłębiająca się patologia, w szczególności alkoholizm, rozpad rodziny, samotność, brak środków do życia, migracja.*

4. Niski poziom aktywności i integracji społecznej. Słaby rozwój kapitału społecznego w gminie:

- Przyczyny: brak czasu, brak liderów, apatia społeczna, brak chęci i motywacji do pracy społecznej; niedobór środków finansowych na zorganizowane formy czasu wolnego, ograniczony dostęp do bazy sportowo-rekreacyjnej, niski poziom wiedzy nt. tworzenia i działalności organizacji pozarządowych oraz pozyskiwania funduszy na ich działalność, brak ruchu woluntarystycznego, niska świadomość obywatelska;
- Skutki: niski poziom integracji i aktywności społecznej, ograniczony rozwój kulturalny, apatia społeczna, mała liczba inicjatyw społecznych i organizacji pozarządowych w gminie, pogłębiający się proces niedostosowania społecznego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,

5. Nierówne szanse edukacyjne i awansu społecznego

- Przyczyny: utrudniony dostęp do placówek oświatowych, ubożenie społeczeństwa, słabsze wyposażenie placówek oświatowych,
- Skutki: niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy, mała aktywność społeczna, migracja ludzi wykształconych z terenu gminy, niskie aspiracje zawodowe, małe zainteresowanie problemami najbliższego środowiska

6.. Ograniczony dostęp do poradnictwa i usług specjalistycznych, w szczególności usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i obywatelskich

- Przyczyny: niedobór środków finansowych na zatrudnienie specjalistów i organizację gabinetów;
- Skutki: większe problemy zdrowotne, wzrost zachorowań, wzrost ilości osób niepełnosprawnych w gminie, zaniedbania higieniczne, wychowawcze, rozwojowe, niższe szanse edukacyjne, wzrost patologii życia rodzinnego, wzrost osób uzależnionych od alkoholu i innych środków uzależniających

7. Niewystarczająca ilościowo i rodzajowo liczba form aktywnego i zorganizowanego spędzania czasu wolnego:

- Przyczyny: niedobór środków finansowych, brak organizatorów, opiekunów oraz chęci i motywacji; niedobór w gminie miejsc na zorganizowane formy czasu wolnego, skromna oferta dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, ograniczony dostęp do bazy sportowo-rekreacyjnej;
- Skutki: małe możliwości rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży co rzutuje na wybór dalszego kształcenia: wzrost patologii – obniża się wiek inicjacji alkoholowej, wzrost uzależnień od różnych używek, wzrost agresji, wandalizmu, eurosieroctwa

wśród dzieci i młodzieży; samotność i odosobnienie społeczne osób starszych, bierność społeczna.

8. Niewystarczające zasoby mieszkaniowe:

- Przyczyny: brak środków finansowych na adaptację i budowę mieszkań czy lokali użyteczności publicznej;
- Skutki: obniżony poziom standardu bytowego, rozwój różnych form patologii w złych warunkach mieszkaniowych,

9. Brak dostatecznego wsparcia dla osób chorych, niepełnosprawnych, starszych:

- Przyczyny: brak specjalistów (rehabilitantów, terapeutów, wolontariuszy), znieczulica społeczna, brak funduszy, brak kompleksowego lokalnego systemu pomocy tej grupie osób, niedobór na terenie gminy podmiotów wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, w szczególności z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonymi umysłowo; brak ruchu wolontarystycznego i pomocy sąsiedzkiej, negatywne postawy wobec niepełnosprawności;
- Skutki: samotność, zniechęcenie, piętrzące się problemy dnia codziennego osób i rodzin niepełnosprawnych, niewystarczająca opieka zdrowotna- zwiększające się problemy zdrowotne, pogłębiające się różnice kulturowe, obyczajowe, cywilizacyjne pomiędzy osobami starszymi a młodszym pokoleniem, niski poziom zaangażowania mieszkańców na rzecz osób starszych, niski poziom integracji międzypokoleniowej, zanikanie lokalnych tradycji, niska aktywność społeczna tej grupy, niska kondycja fizyczna i zdrowotna.

10. Marginalizacja społeczna:

Osoby dotknięte wcześniej omówionymi problemami społecznymi: bezrobociem, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej brakiem pracy, niepełnosprawne, dotknięte chorobą alkoholową, pozbawione opieki i wsparcia rodziny są narażone na izolację. Często osoby, które borykają się z takimi problemami tworzą hermetyczne grupy niedostosowane społecznie i zagrożone całkowitym wykluczeniem ze społeczeństwa.

Marginalizacja grup społecznych wyraża się w braku uczestnictwa grup społecznych w tych sferach życia, w których – stosownie do określonych kryteriów - uzasadnione jest oczekiwanie, że osoby lub grupy będą uczestniczyły. Marginalizacja grup społecznych wywołuje szereg negatywnych skutków społecznych.

Aby zminimalizować negatywne skutki tego zjawiska konieczne jest zintensyfikowanie działań Klubu Integracji Społecznej działającego w ramach GOPS, którego celem jest realizacja

zadań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub miejscu pracy.

Potrzeby środowiska w zakresie polityki społecznej określone przez uczestników

warsztatów:

1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z udziałem: GOK, GIS, GOSiR, szkół, biblioteki, świetlic wiejskich, klubów sportowych;
2. Zapobieganie samotności osób starszych, chorych, samotnych poprzez pomoc rodziny, sąsiadów, wolontariuszy, GOPS, OSP, szkół, bibliotek; organizacje pozarządowe;
3. Rozwój aspiracji życiowych i edukacyjnych oraz zawodowych mieszkańców gminy poprzez organizację kursów językowych, szkoleń zawodowych z udziałem PCPR, PUP, Konińskiej Izby Gospodarczej, UG, szkół, OSP i innych organizacji pozarządowych;
4. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z udziałem : PUP, Klub Integracji Społecznej, organizacji pozarządowych.
5. Zapewnienie większej dostępności mieszkańcom gminy do specjalistycznych świadczeń lekarskich i usług rehabilitacyjnych .
6. Zwiększenie możliwości korzystania w gminie z pomocy specjalistów z zakresu psychologii, logopedii, pedagogiki, psychiatrii terapii uzależnień i innych.
7. Zintensyfikowanie działań na rzecz objęcia szerszą opieką osób niepełnosprawnych .
8. Utworzenie w gminie biura porad rodzinno - prawnych .

2.4.3. Hierarchizacja problemów społecznych uznanych za dominujące

Za najważniejsze problemy społeczne w gminie Wilczyn uznano:

1. Wzrost niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży spowodowany bezproduktywnym spędzaniem czasu wolnego, niedoborem w zakresie aktywnych i zorganizowanych form spędzania czasu wolnego.
2. Niski poziom wykształcenia i mała aktywność zawodowo- społeczna spowodowana nierównymi szansami w dostępie do usług edukacyjnych i awansu społecznego.
3. Bezrobocie, niski poziom materialny rodzin.
4. Wzrost przejawów patologii społecznej wśród społeczeństwa gminy (nadużywanie alkoholu, agresja, wymuszenia, kradzieże, niszczenie mienia, przemoc, pojawienie się innego rodzaju uzależnień),

5. Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz do specjalistów rodzinnych i zawodowych: pedagogów, psychologów, prawników, logopedów, terapeutów, doradców zawodowych i innych.
4. Izolacja , samotność, wykluczenie społeczne osób starszych i długotrwale chorych. Brak wystarczającego wsparcia dla osób chorych, samotnych,
5. Problem osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów.
9. Niski poziom integracji i aktywności społecznej mieszkańców, mało organizacji pozarządowych, niewielka liczba inicjatyw społecznych na rzecz gminy Wilczyn i jej mieszkańców, słaba współpraca i koordynacja sektorów: samorządowego, pozarządowego i prywatnego, brak partnerstwa i kompleksowych rozwiązań w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów społecznych.

2.5. KAPITAŁ SPOŁECZNY GMINY

2.5.1. Inwentaryzacja mocnych stron gminy w zakresie spraw społecznych, w tym zasoby w postaci organizacji społecznych i zakresu współdziałania z nimi

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie mocnych i słabych stron gminy jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT dokonana została przez uczestników warsztatów . Uczestniczył w niej również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- dobre przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi,
- istnienie organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym, z którymi współpracują władze lokalne.

Słabe strony

- wysoka skala bezrobocia na terenie gminy,
- wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, szczególnie wśród kobiet,
- występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale,
- niepodnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale,

Szanse

- współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych,
- powiązanie programów dla bezrobotnych długotrwale z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacji,
- wzrost mobilności zawodowej i geograficznej,
- wzrost dostępności kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich.

Zagrożenia

- wzrost bezrobocia długotrwałego i dziedziczenia bezrobocia,
- rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych,
- występowanie zjawiska osłabienia instytucji rodziny w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- dostateczna ilość środków finansowych,
- współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży,
- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- dobra komunikacja pomiędzy pracownikami sfery samorządowej a przedstawicielami sektora pozarządowego,

- prowadzenie przez samorząd działań w zakresie zapobiegania dysfunkcjom rodziny,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- posiadanie schroniska – czasowe mieszkanie,
- wysoki poziom aktywności w poszukiwaniu środków pozabudżetowych,
- zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego,
- wysokie osiągnięcia w sporcie i nauce
- dostęp do kształcenia ponadgimnazjalnego na terenie gminy.

Słabe strony

- nieadekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- niedobór infrastruktury specjalistycznej,
- słaba integracja.

Szanse

- szansa na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej,
- sprzyjająca udzielaniu pomocy społecznej dzieciom i młodzieży decentralizacja władzy,
- zadowalający poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych.

Zagrożenia

- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa, eurosieroctwo,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie,
- brak programu w zakresie budownictwa socjalnego.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi,
- istnienie dobrze przygotowanej bazy lokalowej,
- dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- włączanie się społeczności lokalnej w działania pomocowe,

- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- dobra współpraca z Kościołem.

Słabe strony

- brak bazy leczenia odwykowego,
- deficyt odpowiednich miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi.

Szanse

- traktowanie uzależnień jako problemu społecznego,
- współpraca pomiędzy fachowcami różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- dostateczne wykorzystywanie systemu informacji.

Zagrożenia

- brak wystarczających możliwości sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych,
- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- oznaki zmęczenia, bezsilności i bezradności w społeczeństwie.

Kwestia osób bezdomnych

Mocne strony

- możliwość określenia liczby bezdomnych,
- dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności i stosowanie działań zapobiegawczych,
- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy,
- istnienie struktury stacjonarnej dla bezdomnych (gminne schronisko dla bezdomnych),
- dostateczne angażowanie służb do działań na rzecz bezdomnych,
- umiejętne komunikowanie się z mediami w sprawach bezdomności.

Słabe strony

- występowanie problemu minimalizowania zjawiska bezdomności w małych społecznościach lokalnych,

- brak standaryzacji usług dla bezdomnych,
- brak organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym.

Szanse

- obiektywne przedstawianie w mediach zjawiska bezdomności,
- społeczna akceptacja osób bezdomnych.

Zagrożenia

- ograniczony dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych,
- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- dostateczny dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- ograniczenie liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej,
- możliwość realizowania się w organizacjach samopomocowych,
- poprawianie sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie.

Słabe strony

- niski poziom życia osób starszych,
- zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową,
- wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy,
- niekorzystanie ze wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse

- szkolenie kadry realizującej pomoc osobom starszym,

- uwrażliwianie systemu oświaty na problem osób starszych,
- koordynacja działań podmiotów na rzecz osób starszych,
- dokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych,
- sprzyjająca pomocy osobom w III wieku ogólna sytuacja społeczna kraju.

Zagrożenia

- wzrost liczby osób samotnych,
- brak działań w zakresie dostosowywania standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- niedostosowana do osób starszych infrastruktura,
- migracja ludzi młodych na inne tereny,
- niesprzyjająca pomocy osobom w III wieku sytuacja finansowa kraju.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- funkcjonowanie organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności, z którymi współpracują instytucje samorządowe,
- zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy,
- upowszechnianie w środowisku lokalnym pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych,
- dostateczna oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi:

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,
- słaba baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych,
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- równomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- sprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,

- likwidowanie barier architektonicznych.

Zagrożenia

- wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- posiadanie wyspecjalizowanej kadry pracowników pomocy społecznej,
- prowadzenie działań socjalnych z rodziną,
- łatwy dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.

Słabe strony

- deficyt pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań.

Szanse

- odpowiednie do potrzeb rynku przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa w zakresie służb pomocy społecznej,
- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej; uczestniczenie kadry pomocy społecznej w szkoleniach,
- szeroka współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość wykwalifikowanej kadry.

Inne mocne i słabe strony lokalnego systemu polityki społecznej

Mocne strony

- atrakcyjne położenie geograficzne – obszar turystyczny,
- znaczny potencjał ludzi w wieku produkcyjnym,
- stałe diagnozowanie problemów społecznych,
- trzy rejony pracy socjalnej w gminie (ułatwiona organizacja pracy, kontakt ze środowiskiem, co służy właściwej diagnozie i ułatwia skuteczne rozwiązywanie problemów),

- szkoła ponadgimnazjalna w gminie,
- rozwinięta baza pomocowa dla osób niepełnosprawnych (WTZ),
- Gminne Centrum Informacji, Klub Integracji Społecznej (działania o charakterze terapeutycznym, zatrudnieniowym i samopomocowym),
- usługi domowe dla osób przewlekle chorych, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane do potrzeb,
- gminne schronisko dla osób bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, wychodzących z uzależnienia,
- posiadanie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej wózków inwalidzkich, balkonika, łóżka szpitalnego w celu nieodpłatnego wypożyczenia osobom potrzebującym,
- świetlica socjoterapeutyczna – zajęcia terapeutyczne, wyrównawcze, edukacyjne,
- dobre przygotowanie oraz doświadczenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- współpraca pomiędzy jednostkami pomocy społecznej,
- współpraca z pracodawcami,
- umiejętne dysponowanie posiadanymi środkami,
- kontakt z rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej,
- znajomość lokalnego środowiska i jego potrzeb,
- otwarcie na zmiany,
- dobre warunki lokalowe,
- współpraca z instytucjami rządowymi i pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka, rodziny, osób niepełnosprawnych, chorych psychicznie,
- umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- szczególna troska o seniorów i kombatanów (klub seniora umożliwiający spędzenie czasu wolnego).

Słabe strony

- wzrost bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, niedojrzałość emocjonalna rodziców, problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe),
- postępujące zubożenie części społeczeństwa,
- niż demograficzny oraz starzenie się społeczeństwa,
- likwidacja miejsc pracy i wzrost bezrobocia powodujące wzrost liczby świadczeniobiorców,

- ograniczony dostęp do niektórych placówek pomocowych (poradnie specjalistyczne, rehabilitacyjne),
- bariery architektoniczne zwłaszcza w miejscu zamieszkania,
- wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżenie wieku inicjacji alkoholowej,
- brak miejsc pracy,
- wzrost przestępczości i uzależnień,
- osłabienie funkcji rodziny naturalnej,
- mało miejsc spędzania wolnego czasu (świetlic wiejskich, dostępu do Internetu, przygotowanych boisk sportowych),
- ograniczony dostęp do specjalistów ds. uzależnień, psychologów, terapeutów, prawników i innych,
- brak usług domowych w godzinach popołudniowych dla osób starszych,
- brak usług opieki dziecięcej,
- wzrost zjawiska przemocy w rodzinach z uwagi na szerzący się alkoholizm.

2.5.2. Określenie poziomu integracji społecznej oraz pożądanego stanu w tym zakresie.

Podczas warsztatów uczestnicy dokonali indywidualnej i grupowej oceny poziomu integracji społecznej w Gminie Wilczyn korzystając z pytań pomocniczych:

- Jak oceniamy poziom integracji społecznej w naszej gminie?
- Jakie czynniki sprzyjają a jakie utrudniają integrację społeczną?
- Czy dostrzegamy możliwości poprawy integracji społecznej?
- Co konkretnie można zrobić, aby poprawić integrację społeczną mieszkańców naszej gminy?

Ocena stopnia integracji społeczności gminnej dokonana była najpierw jednostkowo, a potem dyskutowana w grupach z wykorzystaniem poniższej skali:

Więzi pomiędzy mieszkańcami są luźne, społeczność charakteryzuje wysoki poziom obojętności społecznej	Mieszkańcy w małym stopniu identyfikują się ze społecznością i jej sprawami, brak zaangażowania społecznego mieszkańców	Występują słabe więzi między mieszkańcami, występują nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań	Występują pozytywne więzi pomiędzy mieszkańcami, podejmowane są wspólne działania w zakresie spraw społecznych	Występują liczne przejawy samopomocy, społeczność jest zintegrowana, mieszkańcy identyfikują się ze społecznością	Społeczność jest mocno zintegrowana, współdziała ze sobą, występują bardzo częste wspólne działania, mieszkańcy mocno identyfikują się ze społecznością
1	2	3	4	5	6

W wyniku dyskusji ostatecznie uczestnicy warsztatów ocenili poziom integracji społeczności gminy Wilczyn na poziomie 4, czyli występują pozytywne więzi między mieszkańcami, podejmowane są wspólne działania w zakresie spraw społecznych.

Wypracowano wspólnie czynniki sprzyjające i utrudniające integrację społeczną

A) czynniki sprzyjające integracji:

- partnerstwo
- imprezy okolicznościowe, lokalne
- promocja
- patriotyzm lokalny
- baza lokalowa(Klub Integracji Społecznej , Hala Sportowa, remizy strażackie, schronisko dla bezdomnych, GOK)
- działalność organizacji, stowarzyszeń, Parafii, szkół
- aktywność społeczna, zrzeszanie się w grupy
- nowe miejsca pracy
- budowanie przepływu informacji
- wspólne działanie
- współpraca między instytucjami, organizacjami

B) czynniki utrudniające integrację:

- pasywna postawa
- roszczeniowa postawa
- niska świadomość społeczna

- migracja społeczeństwa
- brak przepływu informacji
- starzejąca się społeczność
- bierność społeczeństwa
- zróżnicowany poziom życia
- brak tradycji uczestnictwa w życiu społecznym

Wypracowano także korzyści, jakie odniosą mieszkańcy w wyniku integracji społecznej:

- Poprawa życia społecznego-stosunków społecznych
- Budowanie silnych więzi rodzinnych
- Prokreacja, wzrost liczby urodzeń
- Rozwiązywanie problemów społecznych
- Świadome uczestnictwo w życiu społecznym
- Wyższy poziom moralny, intelektualny
- Samorealizacja jednostki(szczęście, szczęśliwy obywatel)

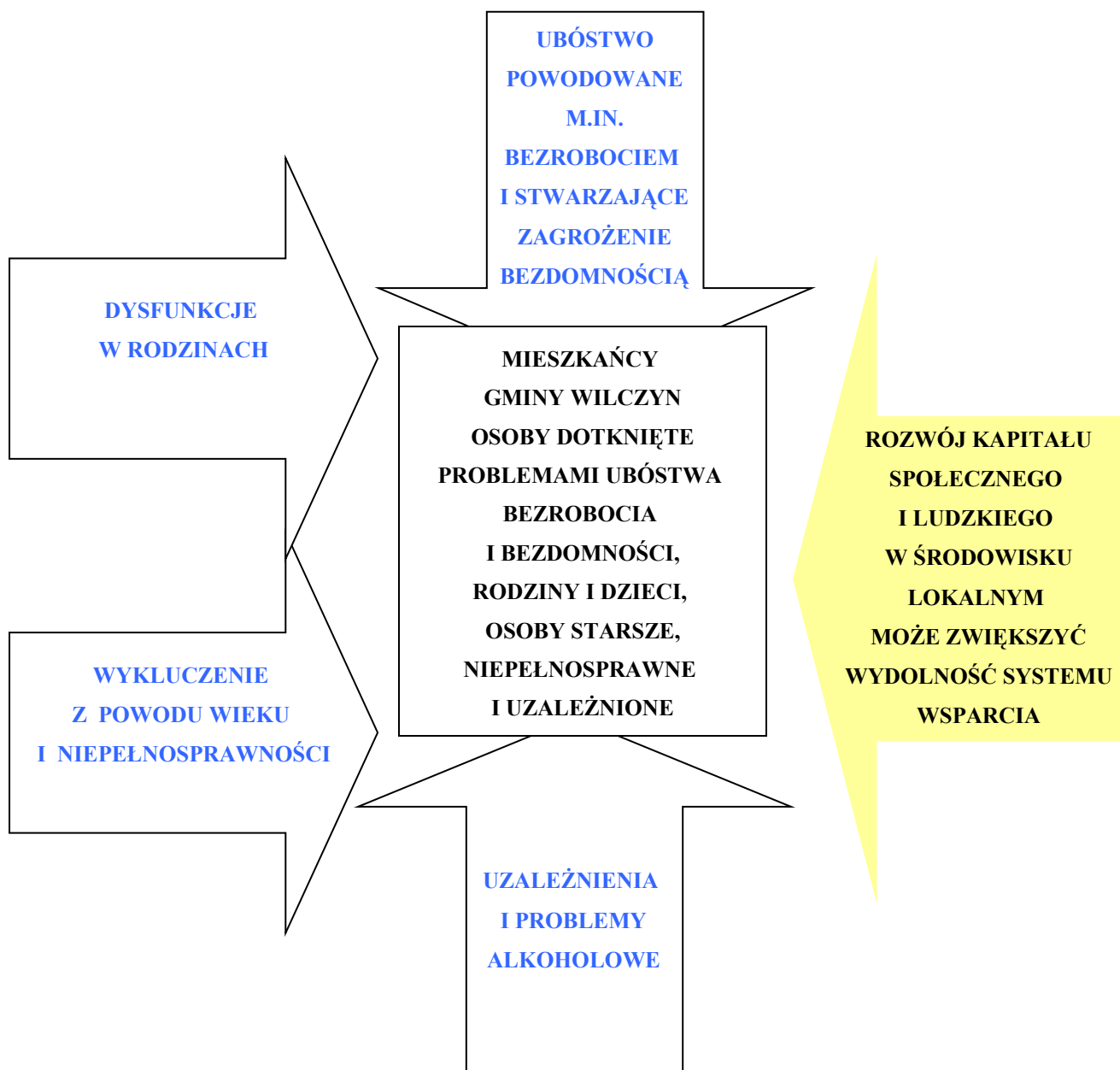
Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zespół przygotowujący dokument uznał, iż problemem, dla którego w pierwszej kolejności należy zaprogramować działania, jest ubóstwo powodowane bezrobociem i niskimi dochodami. Równie ważne jest przeciwdziałanie dysfunkcjom opiekuńczo-wychowawczym, które osłabiają rodziny, a tym samym nie pozwalają w pełni zaspokoić potrzeb rozwojowych dziecka. Odpowiedniego wsparcia należy także udzielić osobom starszym i niepełnosprawnym – grupom coraz liczniejszym w gminie, a tym samym szczególnie podatnym na marginalizację i wykluczenie społeczne. Istotnym zagadnieniem jest także niwelowanie problemu uzależnień, negatywnie wpływającego na kondycję lokalnej społeczności. W celu zwiększenia wydolności systemu wsparcia na terenie gminy, należy ponadto rozwijać kapitał społeczny i ludzki w środowisku lokalnym (w tym sektor pozarządowy), aby móc w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.

Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym, zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej, nie sposób nie dostrzec w dokumencie programowym powyższych kwestii i wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju.

Poniższy diagram przedstawia problemy społeczne gminy Wilczyn, które należy rozwiązać w ramach lokalnej strategii.

PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY WILCZYN, KTÓRE NALEŻY ROZWIĄZAĆ W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII

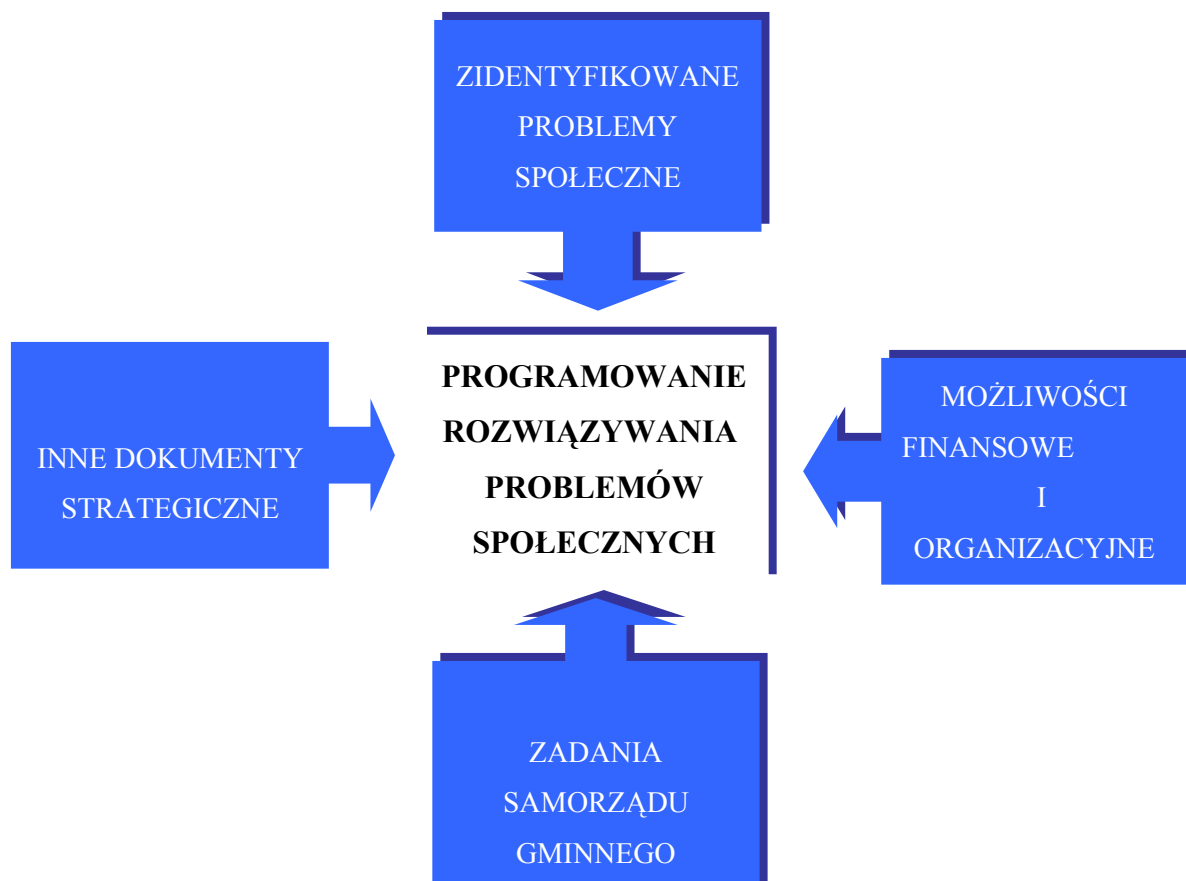
KWESTIE PIERWSZOPLANOWE – NAJWAŻNIEJSZE

KWESTIE POŚREDNIO WPŁYWAJĄCE NA ROZWIĄZYWANIE LOKALNYCH
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniższy diagram przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu

działań mają możliwości kompetencyjne samorządu lokalnego oraz warunki finansowe, nieco mniejsze, choć także istotne, inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3. Kierunki Rozwoju Społecznego gminy Wilczyn

3.1. Wizja rozwoju społecznego gminy Wilczyn

Uwzględniając fakt, że wizja uzasadnia sens działania w danej dziedzinie, określa kierunki i zakres zadań dla przedstawicieli lokalnej władzy i partnerów społecznych, a także w sposób zwięzły deklaruje pożądaný stan ładu społecznego w zakresie polityki społecznej w perspektywie następnych kilku lub kilkunastu lat, przyjęto następującą zintegrowaną wizję Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015 całkowicie komplementarną z wizją gminy:

„Gmina Wilczyn to miejsce, w którym zapewnione jest bezpieczeństwo socjalne mieszkańców. To gmina, która zabezpiecza potrzeby rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych. Nasza gmina jest gminą przyjazną, otwartą na zmiany, silną, zdrową, bezpieczną, tolerancyjną, ekologiczną i kulturalną. To gmina z wysokim poziomem integracji społecznej”.

Potrzeba społeczności lokalnej i kierunki rozwoju gminy Wilczyn wytyczają strategiczne kierunki działania gminy w zakresie polityki społecznej w perspektywie następnych kilku lat. Realizowanie tych kierunków zbliży gminę do pożądanego stanu ładu społecznego w gminie, określonego w wizji niniejszej Strategii.

3.2. Cele rozwoju społecznego

3.2.1. Cele główne i cele szczegółowe

Dążąc do kształtowania demokratycznego ładu społecznego w gminie Wilczyn wytyczono cele główne i cele szczegółowe oraz kierunki działań w ramach poszczególnych celów szczegółowych:

Cel główny 1: Redukcja zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego

Cel główny 2: Wspieranie rodzin będących w kryzysie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Cel główny 3: Utrzymanie osób terminalnie chorych , starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania lub zapewnienie im opieki .

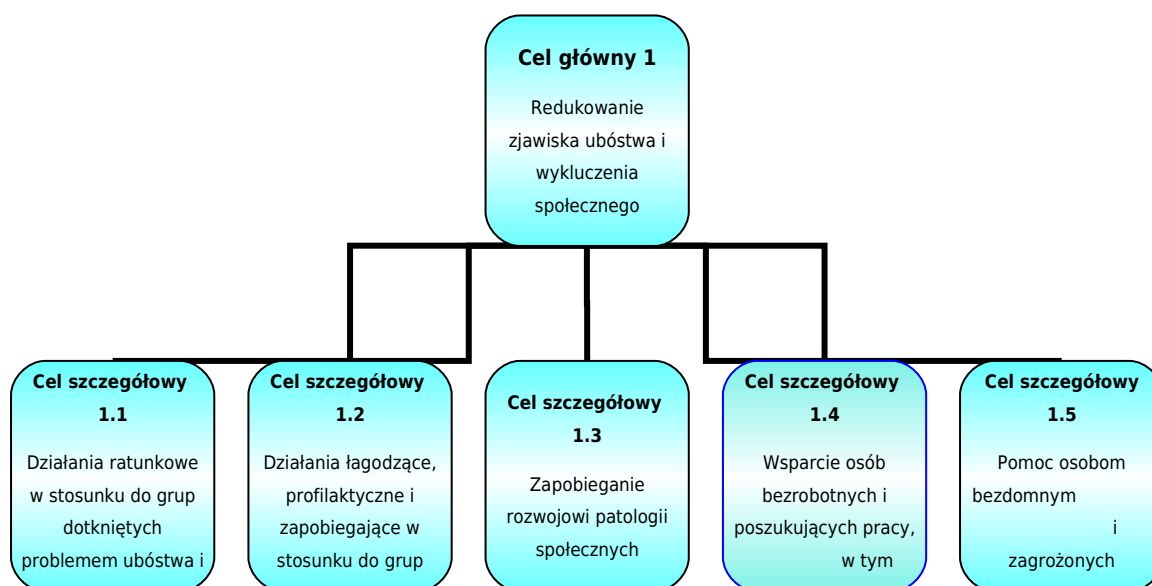
Cel główny 4: Budowa sprawnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cel główny 5: Rozwój kapitału społecznego w środowisku lokalnym

Cel główny 1.

Cele szczegółowe :

1. Działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa i marginalizacją.
2. Działania łagodzące, profilaktyczne i zapobiegające w stosunku do grup znajdujących się na pograniczu minimum socjalnego.
3. Zapobieganie rozwojowi patologii społecznych.
4. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym szczególnie bezrobotnych długotrwale i kobiet.
5. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-5:

1. Zmniejszanie skutków ubóstwa i bezrobocia poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

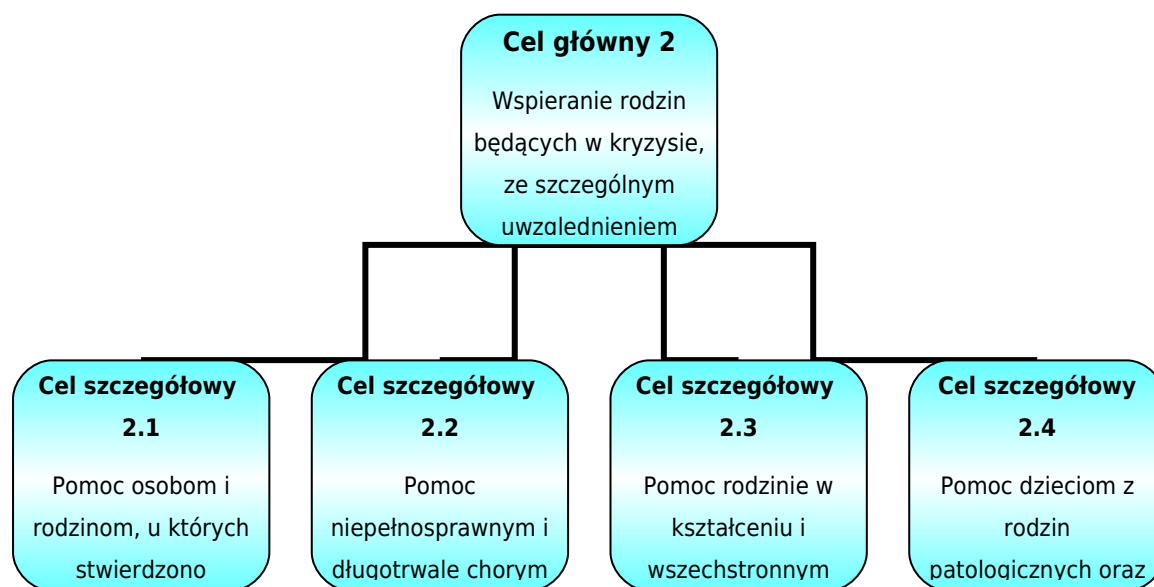
2. Objęcie pracą socjalną osób marginalizowanych, w tym bezrobotnych, aby zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia im wszechstronnej pomocy w zakresie poradnictwa (m.in. psychologicznego) oraz zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
3. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy, obejmującej m.in. upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach i kursach umożliwiających zmianę kwalifikacji zawodowych, organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego oraz prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych.
4. Zapewnienie najuboższej ludności gminy jednego gorącego posiłku dziennie.
5. Systematyczne doszkalać pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych instrumentów w pracy socjalnej – kontraktu socjalnego.
6. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy m.in. poprzez opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej.
7. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze i na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
8. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy.
9. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
10. Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych m.in. poprzez: pracę socjalną, udzielanie pomocy finansowej w opłacie czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe), rzeczowej i wsparcia psychologicznego, tworzenie mieszkań socjalnych, utrzymanie i poszerzenie usług funkcjonującego na terenie gminy schroniska (podjęcie współpracy z PCPR i PFRON w zakresie likwidacji barier architektonicznych w tym ośrodku wsparcia), reintegrację społeczną i zawodową – organizowanie zatrudnienia socjalnego dla osób objętych programem wychodzenia z bezdomności.

Cel główny : 2

**Wspieranie rodzin będących w kryzysie,
ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży**

Cele szczegółowe:

1. Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Pomoc niepełnosprawnym i długotrwale chorym dzieciom i ich rodzinom.
3. Pomoc rodzinie w kształceniu i wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży.
4. Pomoc dzieciom z rodzin patologicznych oraz całym rodzinom.

Kierunki działań do celów operacyjnych 2.1-2.4:

1. Zintensyfikowanie i rozwój pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.
3. Zapewnienie rodzinom, dzieciom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej i społecznej (współpraca z Ośrodkiem Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej).
4. Tworzenie i rozwijanie świetlic wiejskich, w tym środowiskowych, socjoterapeutycznych, opiekuńczo-wychowawczych, działających w poszczególnych miejscowościach, oferujących pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

5. Systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci.
6. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności sądem rodzinnym oraz kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
7. Współuczestnictwo w kampaniach medialnych i informacyjnych organizowanych przez inne podmioty pomocy społecznej (PCPR, ROPS, inne).
8. Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom.
9. Tworzenie mieszkań chronionych przeznaczonych w szczególności dla rodzin w kryzysie, zagrożonych zjawiskami patologicznymi.
10. Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją.
11. Organizowanie dla rodziców i ich dzieci różnych form edukacji (między innymi – szkolenia, warsztaty, pokazy, kursy...)
12. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby i wachlarza zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (zajęcia muzyczne, plastyczne, kluby i koła zainteresowań, turnieje sportowe, spartakiady, festyny rodzinne, wycieczki), rozszerzenie oferty działających na terenie gminy: mini przedszkoli, świetlic i klubów sportowych, rozbudowę zaplecza sportowego gminy (boiska sportowe, place zabaw), zwiększenie dostępu do Internetu (tworzenie kawiarenek internetowych) oraz rozbudowę zaplecza wypoczynkowego.
13. Rozpowszechnianie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.
14. Prowadzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Cel główny 3.

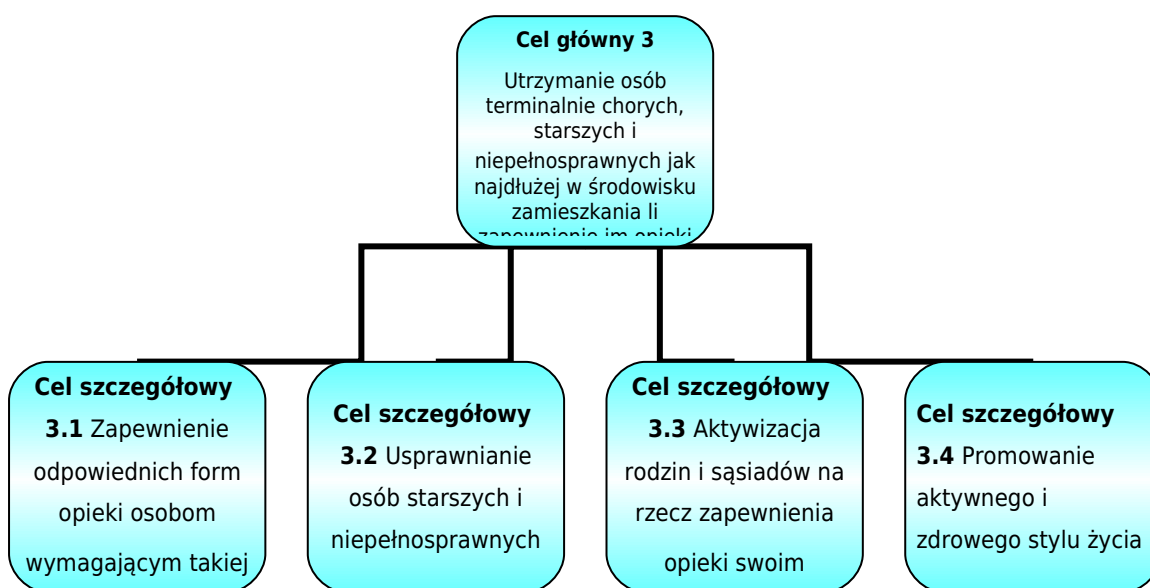
Utrzymanie osób terminalnie chorych, starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania i zapewnienie im opieki

Cele szczegółowe:

Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym.

- Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych.
- Aktywizacja rodzin i sąsiadów na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy.
- Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Kierunki działań do celów operacyjnych 3.1-3.4:

1. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w środowisku zamieszkania.
2. Praca socjalna. Podejmowanie przez pracowników socjalnych działań mających głównie na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie

opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień na świadczenie usług, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa środowiskowego, promowanie zdrowego stylu życia, uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, propagowanie pomocy sąsiedzkiej, rozpowszechnienie idei wolontariatu (objęcie opieką osób jej potrzebujących), prowadzenie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu umożliwienia osobom starszym i niepełnosprawnym skorzystania z przysługujących im uprawnień, np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.

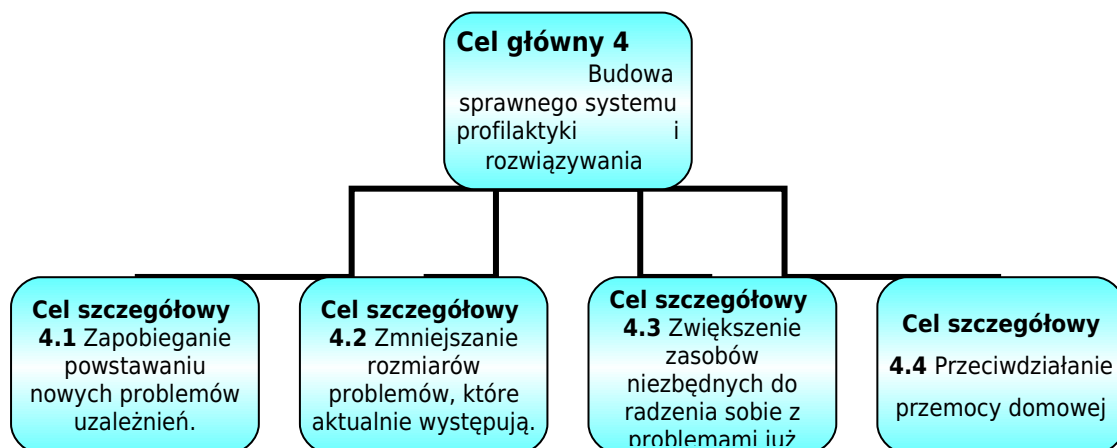
3. Rozwijanie usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem, oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych i rekreacyjnych – rozszerzanie oferty funkcjonującego na terenie gminy Klubu Seniora.
5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób niepełnosprawnych.
6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie:
  - likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej,
  - aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (m.in. poszerzenie usług świadczonych w funkcjonujących na terenie gminy Warsztatach Terapii Zajęciowej).
7. Wsparcie osób zaburzonych i chorych psychicznie w samodzielnym funkcjonowaniu na terenie gminy, w szczególności poprzez opiekę medyczną, poradnictwo socjalne i pomoc materialną.
8. W przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo-leczniczych, domach pomocy społecznej lub środowiskowych domach samopomocy.

Cel główny 4.

Budowa sprawnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działań do celów operacyjnych 4.1-4.4:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.
3. Zintensyfikowanie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
5. Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży) odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek m.in. poprzez organizowanie spotkań informacyjno-poradniczych, warsztatów, pogadanek dla dzieci i młodzieży oraz prelekcji dla rodziców.
6. Prowadzenie edukacji eliminującej czynniki zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
7. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia – wydłużenie czasu trwania spotkań organizowanych w funkcjonującym na terenie gminy Punkcie Konsultacyjnym, tworzenie grup samopomocowych (AA) i wsparcia.
8. Realizacja gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

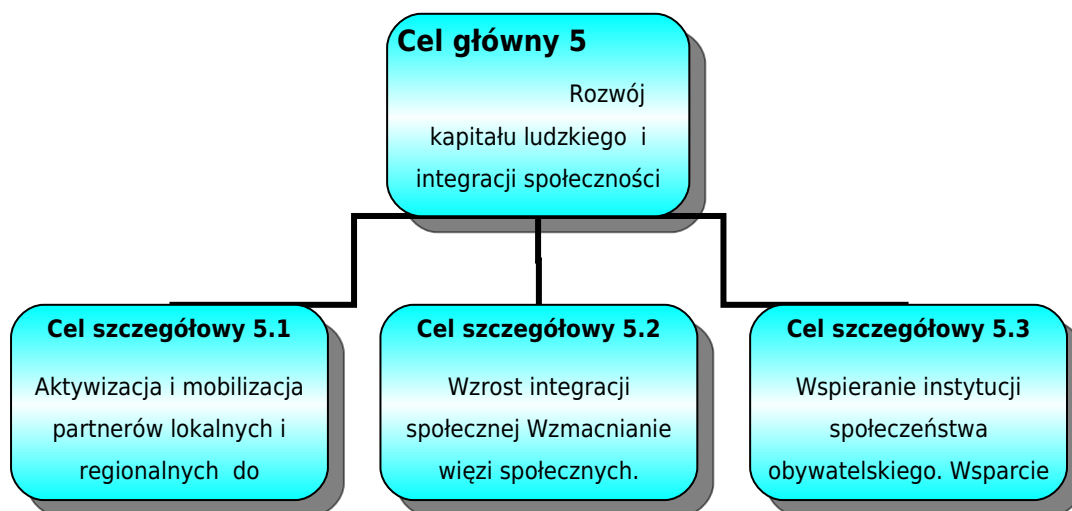
9. Przeciwdziałanie przemocy domowej – opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel główny 5.

Rozwój kapitału ludzkiego i integracji społecznej

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych i regionalnych do współpracy na rzecz rozwoju usług społecznych. Budowanie partnerstwa trójsektorowego publiczno-społeczno-prywatnego w zakresie rozwoju usług na rzecz wspierania potrzebujących.
2. Wzrost integracji społecznej. Wzmacnianie więzi społecznych. Wzmocnienie partycypacji społecznej. Aktywizowanie mieszkańców w grupach formalnych i nieformalnych.
3. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego. Wsparcie postaw obywatelskich.

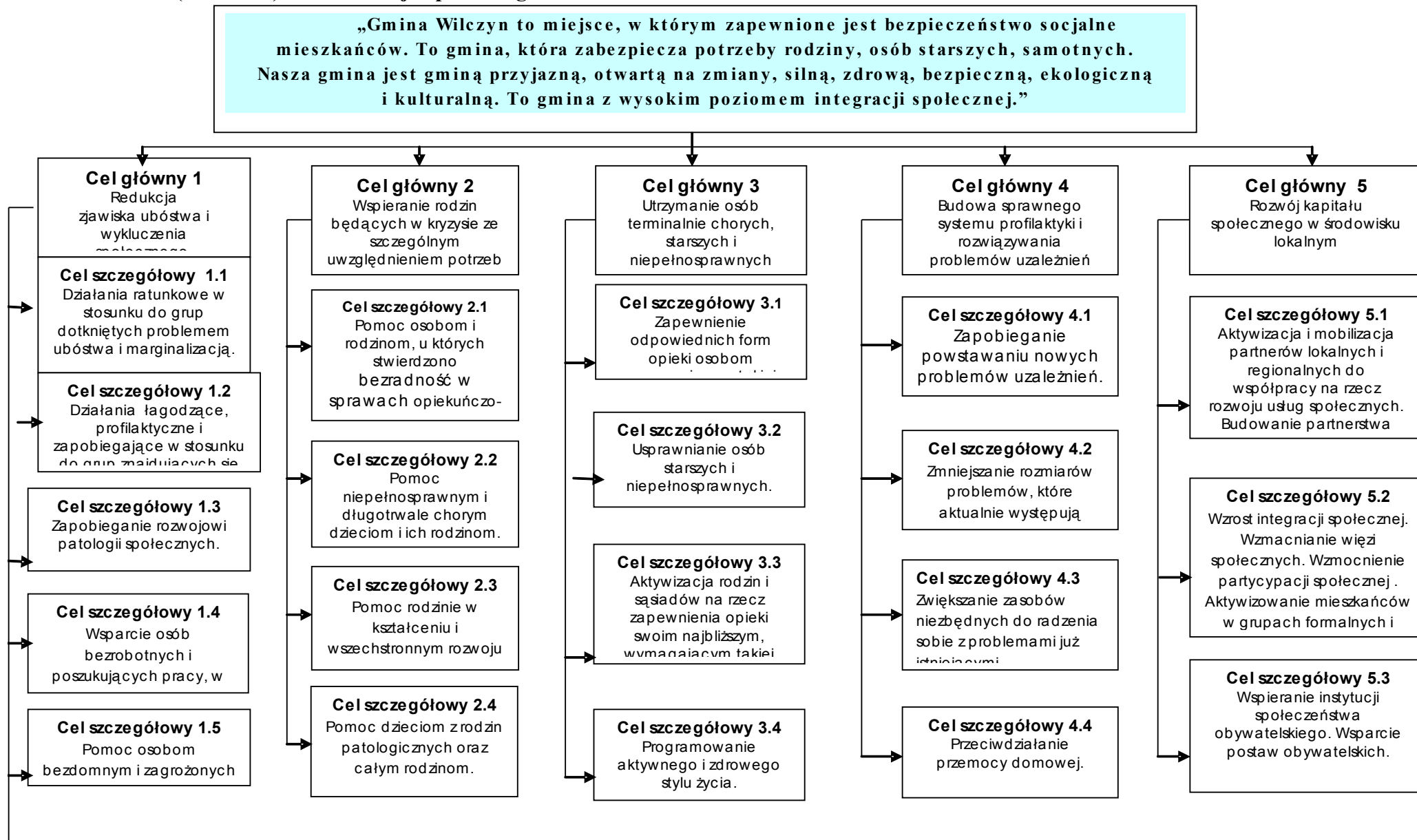
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Systematyczne wzmacnianie kadr Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez doszkalcenie i utrzymanie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych.
3. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy, m.in. poprzez Internet, prasę lokalną, zamieszczanie ogłoszeń na tablicach informacyjnych, rozpowszechnianie broszur i ulotek, rozlepianie plakatów, organizowanie spotkań, w sprzyjających okolicznościach – podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy punktu informacyjnego.

4. Analiza ofert organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu i województwa; rozszerzanie współpracy z organizacjami już funkcjonującymi na terenie gminy.
5. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi o działalności ponadlokalnej i ogólnopolskiej poprzez zaprezentowanie im walorów i możliwości samorealizacji na terenie gminy.
6. Rozwijanie ruchu pozarządowego na terenie gminy poprzez uczestnictwo w szkoleniach dla liderów.
7. Propagowanie idei samopomocy i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
8. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
9. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych już funkcjonujących na terenie gminy poprzez systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach, regularne spotkania oraz wymianę doświadczeń.
10. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwanie wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

3.3. Hierarchia (struktura) celów rozwoju społecznego

3.3. Hierarchia (struktura) celów rozwoju społecznego

4. Wdrażanie i zarządzanie realizacją Strategii

4.1 Procedura wdrażania Strategii

Etap I. W pierwszej kolejności niniejszą Strategię należy przyjąć do realizacji w drodze Uchwały Rady Gminy w Wilczynie.

Etap II. Aktualne społeczne programy gminne winny być przyjęte razem ze Strategią jako załączniki do niniejszej Strategii i stają się Programami Operacyjnymi Strategii.

Etap III. Powołanie Zarządzeniem Wójta:

- Koordynatora Zarządzania Realizacją Strategii;
- Zespołu ds. Wdrażania Strategii – który opracowuje ramowy roczny harmonogram wdrażania strategii wg załącznika nr 6 do strategii, metody monitorowania, ewaluacji wg wskaźników określonych w załączniku nr 7 do strategii i sprawozdawczości.
- Zespołów Programowych i Projektowych do opracowania Programów Operacyjnych i projektów realizacyjnych na najbliższy okres 12 miesięcy.

Etap IV. Powołane Zespoły opracowują w partnerstwie międzysektorowym poszczególne Programy Operacyjne realizujące określone cele główne i szczegółowe Strategii i winne być przyjęte za każdym razem Uchwałą Rady. Programy Operacyjne stają się załącznikami niniejszej Strategii, integralną jej częścią. Przykłady takich programów: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani na rok 2009 i co rok na następny rok budżetowy; (struktura i procedura przyjmowania Programów operacyjnych i projektów realizacyjnych opisano w podrozdziale 1.6. Struktura Dokumentu).

Etap V. Etap V. Praca Zespołów Programowych/Projektowych nad Programami Operacyjnymi i projektami realizacyjnymi Strategię, aplikowanie o środki na ich dofinansowanie z różnych źródeł; realizacja partnerskich projektów, monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość zrealizowanych projektów w ramach Strategii.

Etap VI. Promocja Strategii wśród mieszkańców gminy, w tym osób: kluczowych kształtujących w gminie politykę społeczną, przedstawicielom różnych podmiotów działających w sferze polityki społecznej i organizacji pozarządowych, grupom nieformalnym i innym oraz pozyskiwanie usługodawców i partnerów społecznych do jej realizacji.

Etap VII. Zaktualizowanie Planu Działania Gminy Wilczyn wskazującego na najbliższy rok budżetowy priorytetowe zadania wynikające ze Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015.

Ten etap powtarzany jest rokrocznie - Gmina planuje w oparciu o Strategię działania do realizacji na najbliższy rok budżetowy najlepiej w okresie planowania budżetu gminy (wrzesień-październik).

Etap VIII. Opracowanie procedur konkursowych na projekty realizacyjne oraz kontraktowania usług społecznych.

Etap IX. Zlecanie zadań do realizacji różnym podmiotom i partnerom społecznym, głównie w trybie konkursowym; Budowanie partnerstwa z uwzględnieniem sektora społecznego i prywatnego w celu aplikowania o środki z różnych funduszy zewnętrznych oraz wspólnego rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy Wilczyn.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008 – 2015

4.2. Harmonogram wdrażania Strategii

Cel główny 1. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji								wskaźnik [jednostka]
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
1.1 Działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa i marginalizacją.	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy, Klub Integracji Społecznej, Gminne Centrum Informacji i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy i inne pozyskane od grantodawców, sponsorów									Zrealizowane projekty (liczba), osoby objęte projektami.
1.2 Działania łagodzące, profilaktyczne i zapobiegające w stosunku do grup znajdujących się na pograniczu minimum socjalnego	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy, Klub Integracji Społecznej, Gminne Centrum Informacji, i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy i inne									Zrealizowane projekty (liczba), osoby objęte projektami.
1.3 Zapobieganie rozwojowi patologii społecznych	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Szkoły, Klub Integracji Społecznej	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy i inne									Zrealizowane projekty (liczba), osoby objęte projektami.
1.4 Wsparcie osób bezrobotnych poszukujących pracy, w tym szczególnie bezrobotnych długotrwale i	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy, Klub Integracji Społecznej, Gminne	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy i inne									Liczba uczestników, liczba zrealizowanych projektów

kobiet		Centrum Informacji i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu											
1.5 Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, środki własne gminy i inne										Liczba osób bezdomnych objętych pomocą

Cel główny 2. Wsparcie rodzin będących w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji								wskaźnik [jednostka]
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
2.1 Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono sytuacje kryzysowe, w szczególności bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej, OSP, KGW, i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy, marszałka, z budżetu państwa i inne pozyskane od grantodawców									Liczba osób/ rodzin objętych pomocą
2.2 Pomoc osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym dzieciom i ich rodzinom	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej, służba zdrowia, Warsztaty Terapii Zajęciowej i inni społeczni	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy, marszałka, z budżetu państwa i inne pozyskane od grantodawców									Liczba osób objętych pomocą, Formy pomocy

		partnerzy oraz sektor biznesu										
2.3 Pomoc rodzinie w kształceniu i wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży.	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Szkoły, OSP, świetlice wiejskie, KGW, Gminny Ośrodek Kultury, i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS, \ PPWOW, środki własne gminy, marszałka, z budżetu państwa i inne pozyskane od grantodawców									Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników
2.4 Pomoc dzieciom z rodzin patologicznych oraz całym rodzinom	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, Szkoły, Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej, i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba dzieci oraz rodzin objętych pomocom

Cel główny 3. Utrzymanie osób terminalnie chorych, starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania lub zapewnienie im opieki

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji								wskaźnik [jednostka]
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
3.1 Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym.	GOPS, gmina	GOPS, gmina, służba zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy, marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba osób objętych pomocą
3.2 Usprawnianie osób	GOPS, gmina	GOPS, gmina,	PO KL, PIS									liczba osób starszych i

starszych i niepełnosprawnych		wolontariusze, służba zdrowia i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PPWOW, środki własne gminy, marszałka, z budżetu państwa i inne									niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi w roku
3.3 Aktywizacja rodzin i sąsiadów na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy	GOPS, gmina	GOPS, gmina, pomoc sąsiedzka, służba zdrowia, parafie i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy, marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba osób objętych pomocą, liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi w roku
3.4 Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia	GOPS, gmina	GOPS, gmina, służba zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy, marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba zrealizowanych projektów, poziom zadowolenia z zajęć

Cel główny 4. Budowa sprawnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji								wskaźnik [jednostka]
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
4.1 Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.	GOPS, gmina	GOPS, gmina, Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba projektów profilaktycznych, liczba uczestników tych projektów
4.2 Zmniejszenie rozmiarów	GOPS, gmina	GOPS, gmina, służba	PO KL, PIS									Dane statystyczne

problemów społecznych, które aktualnie występują		zdrowia, szkoły, Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne									obrazujące rozmiar problemów społecznych w gminie
4. 3 Zwiększenie zasobów niezbędnych do rozwiązywania problemów społecznych	GOPS, gmina	GOPS, gmina, i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba nowo powstałych form/zasobów
4.4 Przeciwdziałanie przemocy domowej	GOPS, gmina	GOPS, gmina, Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba i rodzaje placówek udzielających pomocy rodzinie, liczba rodzin objętych pomocą

Cel główny 5. Rozwój kapitału ludzkiego i integracji społecznej

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji								Działania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
5.1 Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych i regionalnych do współpracy na rzecz rozwoju usług społecznych. Budowanie partnerstwa trójsektorowego publiczno - społeczno – prywatnego w zakresie	GOPS, gmina	GOPS, gmina, służba zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji i inni społeczni partnerzy oraz	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne pozyskane od grantodawców, sponsorów									Liczba zrealizowanych projektów,

rozwoju usług na rzecz wspierania potrzebujących.		sektor biznesu										
5.2 Wzrost integracji społecznej. Wzmacnianie więzi społecznych. Wzmocnienie partycypacji społecznej. Aktywizowanie mieszkańców w grupach formalnych i nieformalnych.	GOPS, gmina	GOPS, gmina, służba zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, OSP, KGW i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników, poziom satysfakcji z organizowanych usług; liczba inicjatyw społecznych;
5.3 Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego. Wsparcie postaw obywatelskich.	GOPS, gmina	GOPS, gmina, szkoły i inni społeczni partnerzy oraz sektor biznesu	PO KL, PIS PPWOW, środki własne gminy marszałka, z budżetu państwa i inne									Liczba udzielonych dotacji dla instytucji i podmiotów; wysokość udzielonych dotacji; liczba zawiązanych grup formalnych i nieformalnych

4.3. Zarządzanie realizacją Strategii

Proces wdrożenia Strategii oparty jest na zasadach: jawności życia publicznego, odpowiedzialności personalnej za wykonanie zadań oraz wieloletniego planowania. Strategia będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty.

Wdrażanie elementów Strategii jest procesem ciągłym. Obejmuje przyjęcie wszystkich założonych celów. Kolejny etap prac to weryfikacja istniejących problemów społecznych i dostosowanie do nich odpowiednich celów i działań. Równolegle zostanie wdrożony mechanizm pomiaru i oceny postępów we wdrażaniu Strategii (wykaz wskaźników pomiaru wdrażania strategii umieszczono w załączniku nr 5 do strategii). Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma związek ze Strategią Rozwoju Gminy Wilczyn na lata 2005 – 2014, gdzie cele operacyjne wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy są powiązane z realizacją celów w obecnej Strategii. Zakłada się ponadto możliwość dokonywania modyfikacji harmonogramu i oceny jego realizacji co roku przez Zespół ds. Wdrażania Strategii. Jego efektywna realizacja będzie w dużej mierze zależna od terminów i wielkości środków z funduszy strukturalnych przyznanych przez Unię Europejską.

Odpowiedzialność za koordynację realizacji strategii

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r.(Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) art. 110 pkt 4 podmiotem odpowiedzialnym za sferę działań zawartych w strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, stąd osobą odpowiedzialną za koordynację realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie. Należy podkreślić, że wdrażanie odbywać się będzie przy aktywnym udziale podmiotów samorządowych, pozarządowych, ale przede wszystkim samej społeczności, która najlepiej wie jakie są jej potrzeby i jak je najlepiej zaspokoić.

4.4. Źródła finansowania Strategii

Wdrożenie założeń strategicznych wymaga nakładu środków finansowych, które pochodzić będą z różnych źródeł:

- środki finansowe samorządów gminnych, powiatowych, przy wsparciu budżetu państwa, samorządu wojewódzkiego;
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- środki z Funduszu Pracy;
- Narodowego Funduszu Zdrowia;

- środki z Państwowego Funduszu Kombatantów;
- własne środki finansowe organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, związków wyznaniowych, Kościołów, osób prywatnych;
- środki organizacji międzynarodowych uruchamianych w ramach międzynarodowych programów celowych;
- środki pochodzące z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy;
- środki w ramach Programu Integracji Społecznej Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

Chcąc zwiększać pulę środków na realizację działań Strategii należy sukcesywnie i efektywnie aplikować po środki z zewnętrznych źródeł, lecz niewątpliwie potrzebny jest zespół ludzi wykwalifikowanych w zakresie pozyskiwania funduszy, którzy będą się tym zajmować nie z przypadku i zawsze wniosek aplikacyjny będzie pisany przy współudziale partnerów społecznych.

4.5. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- **Zespół wdrażający strategię.**

Zespół powinien zostać powołany przez wójta odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca wójta, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez wójta.

- **Roczna ocena wdrażania strategii.**

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

Strategia będzie podlegała ewaluacji na przestrzeni kolejnych sześciu i więcej lat, nie rzadziej jednak niż raz na dwa lata.

Ewaluacja powinna:

- sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane;
- przyczyniać się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują;
- pomóc odpowiedzieć na pytanie: czy kierunki działań Strategii są właściwe i wystarczające;
- przyczyniać się do promocji gminy i powiatu.

Ocenie podlegać będą przede wszystkim:

- stopień realizacji poszczególnych celów głównych i operacyjnych Strategii,
- badane wskaźniki,
- projekty realizacyjne i skuteczność działań podejmowanych w ramach projektów,
- zaangażowanie realizatorów zadań w projektach oraz ich współpracowników.

Poziom i rodzaje wskaźników monitorowania Strategii szczegółowo przedstawia załącznik nr 7 do Strategii (badane w rocznym okresie rozliczeniowym oraz narastająco od momentu przyjęcia do końca 2015 roku).

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej;
- Liczba rodzin dotkniętych bezrobociem;
- Liczba punktów poradnictwa specjalistycznego oraz liczba udzielonych porad i liczba osób z nich korzystających; typy porad specjalistycznych (np.: pedagogiczne, psychologiczne, prawne, zawodowe, socjalne i inne) oraz liczba specjalistów udzielających konsultacji i porad;
- Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz liczba dzieci korzystających z ich usług;
- Liczba świetlic i klubów środowiskowych dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób korzystających z ich usług;
- Liczba punktów informacji obywatelskiej, ilość osób korzystających z usług punktów;
- Liczba miejsc wsparcia dziennego w poszczególnych typach placówek i ośrodków wsparcia;
- Liczba osób korzystających z zajęć w poszczególnych typach placówek/ośrodków wsparcia dziennego;
- Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych różnego typu
- Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i resocjalizacyjnego;

- Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych w stosunku do liczby dzieci objętych opieką instytucjonalną;
- Liczba dzieci umieszczonych w procesie adopcji;
- Liczba rodzin zastępczych, w tym rodziny spokrewnione z dzieckiem, niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego
- Liczba interwencji w rodzinach;
- Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz integracji i pomocy społecznej
- Liczba usamodzielniających się wychowanków (powyżej 18 r. ż.), w tym: opuszczających rodziny zastępcze i placówki
- Liczba wychowanków placówek lub rodzin zastępczych oczekujących na mieszkania z zasobów gminy i miasta oraz liczba osób, które otrzymały wsparcie w postaci przyznania lokalu mieszkalnego z zasobów mieszkaniowych gminy Wilczyn;
- Liczba i typy utworzonych grup wsparcia oraz liczba osób z nich korzystająca;
- Liczba godzin terapii indywidualnych i grupowych oraz liczba osób z nich korzystająca;
- Liczba i rodzaje placówek udzielających pomocy dzieciom krzywdzonym i zaniedbywanym
- Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych pomocą społeczną przypadająca na jednego pracownika socjalnego;
- Liczba rodzin, w tym zastępczych przypadająca na jednego pracownika socjalnego;
- Liczba zawartych kontraktów socjalnych;
- Liczba bezrobotnych osób wprowadzona na otwarty rynek pracy;
- Liczba osób zaktywizowanych do działania na rzecz rozwiązywania własnych problemów społecznych;
- Poziom wykształcenia pracowników służb społecznych, w tym pracowników socjalnych oraz ich liczba;
- Liczba inicjatyw obywatelskich ze wskazaniem typu oraz jej autora;
- Poziom zadowolenia społeczności lokalnej ze świadczonych usług społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i innych;
- Liczba, typy, formy świadczonych usług dla osób niepełnosprawnych;
- Liczba osób niepełnosprawnych zaktywizowanych zawodowo i społecznie;
- Liczba miejsc przeznaczonych do rekreacji i wypoczynku dzieci, młodzieży i całych rodzin, ilość imprez kulturalnych zorganizowanych dla mieszkańców oraz liczba osób z nich korzystających;
- Liczba podmiotów gospodarki społecznej na terenie gminy Wilczyn
- Liczba projektów i programów zrealizowanych na rzecz integracji społecznej, w szczególności w partnerstwie;
- Liczba lokalnych partnerstw publiczno - społecznych i publiczno-społeczno- prywatnych;

- Liczba zadań pożytku publicznego zleconych partnerom społecznym;
- Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego - np.: liczba przestępstw i wykroczeń, w tym z udziałem dzieci i młodzieży;
- Liczba dzieci i rodzin objętych nadzorem kuratorskim;

Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

- **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
- **Społeczne:** liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

4.6 Sprawozdawczość, aktualizacja i promocja Strategii

4.6.1. Sprawozdawczość Strategii

Sprawozdawczość sporządzana będzie przez Zespół ds. Wdrażania Strategii powołany do prowadzenia monitoringu, ewaluacji, sprawozdawczości i aktualizacji Strategii.

Sprawozdanie z realizacji Strategii sporządzane będzie raz na rok w terminie do końca marca następnego roku kalendarzowego i przedkładane Wójtowi oraz Radzie Gminnej w Wilczynie. Sprawozdania z realizacji poszczególnych projektów /programów sporządzane będą przez każdego głównego realizatora-lidera projektu i przedkładane Zespołowi ds. Wdrażania Strategii oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wilczynie.

4.6.2. Procedura aktualizacji Strategii

Sposób dokonywania zmian (aktualizacji) strategii

Strategia jest dokumentem otwartym, jej założenia mogą być modyfikowane pod wpływem zmieniających się warunków rzeczywistości. Aktualizacja Strategii odbywać się będzie nie rzadziej niż raz na dwa lata po przeprowadzeniu jej ewaluacji i konsultacji społecznych w zakresie identyfikowania problemów i potrzeb społecznych. Wszelkie zmiany do Strategii zatwierdzane są Uchwałą Rady Gminy w Wilczynie. Szczegółowy proces aktualizacji Strategii opracowany zostanie przez Zespół ds. Wdrażania Strategii powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Wilczyn.

Zmiany rejestrowane będą w formularzu, stanowiącym załącznik 9.

4.6.3. Promocja Strategii

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- zapewnienie bieżącego informowania lokalnej społeczności o kierunkach i zakresie zadań w zakresie polityki społecznej w perspektywie następnych kilku lub kilkunastu lat prowadzonych przez lokalną władzę,
- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących realizacji Strategii dla wszystkich grup docelowych z terenu gminy Wilczyn,
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie gminy,
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015* w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,

Sposoby informowania oraz promowania Strategii:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje, festyny, pikniki i inne imprezy kulturalne – propagujące informacje m.in. o możliwościach wykorzystania środków unijnych, o rezultatach wsparcia UE oraz upowszechniające wiedzę na ten temat,
- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu gminy Wilczyn – odpowiedzialnych za spełnienie wymogów w tym zakresie,
- wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, m.in. takich jak: strona WWW, Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wilczyn na lata 2008-2015*
- publikacje, broszury informacyjne, plakaty, reklamy, ulotki
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, artykuły, relacje, reklamy czy ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji Strategii.

4.7. Powiązanie Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015 posiada ścisłą korelację z kluczowymi dokumentami planistycznymi na szczeblu:

- **lokalnym:** z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Wilczyn na lata 2007-2014, Strategią Rozwoju Gminy, Strategią Promocji i Rozwoju Powiatu Konińskiego
- **regionalnym:** z Strategią Integracji i Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 oraz Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym 2007-2013;
- **krajowym z:** Narodową Strategią Spójności 2007-2013, Krajową Strategią Polityki Społecznej na lata 2007-2013, Narodowym Planem Działań na Rzecz Dzieci (2004 – 2012), Europejską Agendą Społeczną; Europejskim Modelem Społecznym; Europejską Polityką Zatrudnienia;

Strategia koreluje także z wieloma programami międzynarodowymi i krajowymi jak z:

- Programem Integracji Społecznej Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich;
- Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki;
- Programem Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnych Systemów Opieki nad Dzieckiem i Rodziną;
- Programem „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznego”;
- Programem „Wspieranie Rozwoju Spółdzielczości Socjalnej”;
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Programem „Oparcie Społeczne dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi”;
- Programem Wieloletnim „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”;
- Krajowym Programem Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży (2003 – 2008).

Powiązania *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Wilczyn na lata 2008-2015* z innymi dokumentami strategicznymi gminy :

- z *Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Wilczyn lata 2007-2014:*

3.3. Budowa i modernizacja infrastruktury socjalnej

- ze *Strategią Rozwoju Gminy Wilczyn*

1. Zapewnienie mieszkańcom gminy godnego i dostatniego życia

1.1. Zmniejszenie stopy bezrobocia

- 1.2. Zabezpieczenie niezbędnych świadczeń socjalnych. Rozwój systemu pomocy wychodzenia z biedy
- 1.3. Rozwój polityki prorodzinnej
- 1.4. Polepszenie jakości usług medycznych i rehabilitacyjnych
- 1.5. Rozwój kulturalny, intelektualny i duchowy mieszkańców
- 1.6. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
- 2.1. Polepszenie organizacji placówek oświatowych i skuteczności nauczania.
- 4.1.1. Rozwój lokalnej bazy rekreacyjnej, turystycznej i aktywnych form spędzania wolnego czasu.
- 4.3.2. Utworzenie warunków do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości..

Konsultacja ekspercka:

Ewa Sobolewska

Konsultant Regionalny na Województwo Wielkopolskie PIS PPWOW MPiPS,
Specjalista Organizacji Pomocy Społecznej.

Spis tabel

1. Tabela nr 1 Opis warsztatów dotyczących aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	str. 11
2. Tabela nr 2 Lista osób uczestniczących w warsztatach wypracowania strategii w Gminie Wilczyn.....	str. 12
3. Tabela nr 3 Aktywność gospodarcza na terenie Gminy Wilczyn.....	str. 28
4. Tabela nr 4 Liczba podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych w latach 2005 – 2007.....	str. 29
5. Tabela nr 5 Stowarzyszenia lokalne i ich charakterystyka.....	str. 34
6. Tabela nr 6 Typy realizowanych świadczeń w latach 2004 – 2007.....	str. 43
7. Tabela nr 7 Zaliczki alimentacyjne wypłacone przez GOPS w 2006 – 2007.....	str. 47
8. Tabela nr 8 Dodatki mieszkaniowe wypłacone przez Urząd Gminy Wilczyn w latach 2006 – 2007.....	str. 51
9. Tabela nr 9 Mieszkania zamieszkałe ogółem.....	str. 51
10. Tabela nr 10 Liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Wilczyn w latach 2005 – 2007.....	str. 53
11. Tabela nr 11 Liczba zatrudnionych nauczycieli w Gminie Wilczyn w roku 2007..	str. 54
12. Tabela nr 12 Zbiorcze zestawienie zajęć pozalekcyjnych prowadzonych na terenie Gminy Wilczyn.....	str. 55
13. Tabela nr 13 Dane dotyczące problemów opieki nad dziećmi.....	str. 56
14. Tabela nr 14 Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.....	str. 74
15. Tabela nr 15 Wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych na terenie Gminy Wilczyn.....	str. 77
16. Tabela nr 16 Problemy występujące w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej z terenu Gminy Wilczyn.....	str. 86

Załączniki

Załącznik nr 1. Lista osób (oraz reprezentowanych przez nie instytucji lub organizacji), które uczestniczyły w pracach nad strategią.....	
Załącznik nr 2 . Wzór ankiety diagnozującej środowisko szkolne	
Załącznik nr 3. Wzór ankiety diagnozującej problemy i potrzeby społeczne mieszkańców gminy Wilczyn.....	
Załącznik nr 4. Wzór ankiety dotyczącej propozycji społeczności lokalnej Gminy Wilczyn dotyczące tworzenia planu działania.....	
Załącznik nr 5. Wzór ankiety wyników zbiorczej konsultacji społecznych.....	
Załącznik nr 6. Wzór harmonogramu wdrażania Strategii	
Załącznik nr 7. Poziom wskaźników monitorowania Strategii.....	
Załącznik nr 8. Plan Działania Gminy Wilczyn opracowany w ramach Programu Integracji Społecznej Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich i jego aktualizacje	
.....	
Załącznik nr 9. Formularz rejestrowania aktualizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015	

Załącznik nr 1

Lista osób (oraz reprezentowanych przez nie instytucji lub organizacji), które uczestniczyły w pracach nad strategią

<i>L.p.</i>	<i>Imię i nazwisko</i>	<i>Przynależność (instytucja, organizacja)</i>
1.	Stanisław Wiechecki	Wójt Gminy Wilczyn
2.	Piotr Kamiński	Sekretarz Gminy Wilczyn
3.	Halina Lenartowicz	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie
4.	Eugeniusz Działak	Przewodniczący Rady Gminy Wilczyn
5.	Sławomir Kozłowski	Mieszkaniec Gminy Wilczyn, prezes OSP Kopydłowo
6.	Teresa Czechorowska	Mieszkanka Gminy Wilczyn, były dyrektor Szkoły Podstawowej w Dębówcu
7.	Marianna Pozorska	Mieszkanka Gminy Wilczyn, Przewodnicząca Klubu Seniora „Płomień”
8.	Teresa Nawrocka	Mieszkanka Gminy Wilczyn, przewodnicząca Gminnej Rady Kobiet
9.	Sabina Jakubowska	Sołtys wsi Zygmuntowo
10.	Jolanta Kamińska	Sołtys wsi Wturek
11.	Krystyna Krzysztof	Sołtys wsi Maślaki
12.	Błażej Pyrzyński	Radny, sołtys wsi Ościslów, prezes OSP Ościslów
13.	Danuta Robak	Radna, sołtys wsi Wilczogóra
14.	Wojciech Szczepaniak	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Wilczynie
15.	Małgorzata Szczepańska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Kaliskach
16.	Małgorzata Domańska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Bieli
17.	Anna Kubaszewska	Dyrektor Gminnego Przedszkola w Wilczynie
18.	Janusz Korzeniewski	Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Wilczynie
19.	Henryk Działak	Dyrektor Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Wilczynie
20.	Ewa Olejniczak	Dyrektor Gminnej Biblioteki w Wilczynie
21.	Maria Hossa	Kierownika Warsztatów Terapii Zajęciowej
22.	Katarzyna Brezyna	Radna, pielęgniarka
23.	Mirosław Wesołowski	Radny, Przewodniczący Komisji Kultury, Oświaty, Spraw Socjalnych i Samorządowych
24.	Juliusz Wiechecki	Radny, członek Wilczyńskiego Stowarzyszenia

		Promocji i Rozwoju
25.	Anna Wiechecka	Pielęgniarka środowiskowa
26.	Izabela Joachimeczk	Pracownik Urzędu Gminy Wilczyn ds. promocji i rozwoju Gminy Wilczyn, członek Wilczyńskiego Stowarzyszenia Promocji i Rozwoju
27.	Teresa Rachuba	Księgowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie
28.	Katarzyna Szablewska	Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie
29.	Monika Nawrocka	Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie
30.	Wiesława Karczewska	Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie
31.	Arleta Achilefu	Referent ds. świadczeń rodzinnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie
32.	Hanna Mikitin	Pracownik administracyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie
33.	Andrzej Szymaniak	Lekarz rodzinny NZOZ Wilczyn
34.	Helena Kamińska	Sołtys wsi Zygmuntowo
35.	Jan Miara	Prezes OSP Wturek
36.	Adam Krzesiński	Klub Seniora "Płomień"
37.	Bogumiła Matusiak	Mieszkanka sołectwa Wilczogóra
38.	Elżbieta Tylman	Pedagog szkolny
39.	Marek Stranc	Radny, Towarzystwo Samorządowe
40.	Wiesław Wojtasik	Kierownik Zakładu Gospodarki Komunalnej
41.	Agnieszka Muszyńska	Mieszkanka sołectwa Kopydłowo
42.	Grażyna Czajkowska	Bibliotekarz Szkoły Podstawowej w Wilczynie
43.	Adam Mrówczyński	OSP Kaliska, radny
44.	Stefan Fornalczyk	Radny, sołtys sołectwa Dębówiec

Załącznik nr 2 Wzór ankiety diagnozującej środowisko szkolne

Pieczęć szkoły

Dzieci i młodzież w lokalnym systemie kształcenia i wychowania

Ankieta ma za zadanie zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych oraz leczniczych, prowadzonych względem dzieci i młodzieży. Prosimy, aby została wypełniona przez pedagoga szkolnego lub, w przypadku jego braku, przez dyrektora..

1. Nazwa i adres szkoły: .....

2. Ilość uczniów:.....

3. Czy szkoła zatrudnia (podkreślić wybrane):

Pedagoga, pielęgniarkę, logopedę, psychologa, doradcę zawodowego

4. Czy w szkole istnieją klasy integracyjne? .....

5. Czy szkoła prowadzi dożywianie uczniów? .....

a. Ilu uczniów spożywa bezpłatne posiłki .....

b. Ilu uczniów należałoby dożywiać? (ponad powyższą liczbę).....

6. Czy szkoła proponuje uczniom zajęcia dodatkowe?   tak,   nie

Jeśli tak, to jakie?

.....
.....
.....

7. Czy szkoła posiada dostęp do sali gimnastycznej? .....do Internetu?.....

8. Czy w szkole prowadzi się zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi? Jeśli tak, to jakie? (podkreślić wybrane):

wyrównawcze,   korekcyjno-kompensacyjne,   logopedyczne,   socjoterapeutyczne,
psychoterapeutyczne,

inne – jakie?.....

9. Jakie problemy społeczne w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów? (proszę podać maksymalnie 4 problemy)

.....

.....

.....

.....

10. Jakie działania profilaktyczne i naprawcze są konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły?

.....

.....

.....

.....

11. Jakie badania należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży, rodziców na terenie naszej gminy, aby skutecznej pomagać tym grupom?

.....

.....

.....

.....

12. Jakie kwestie / działania / problemy należałoby podjąć w lokalnym programie opieki nad dziećmi i młodzieżą?

.....

.....

.....

.....

13. Czy występują na terenie szkoły oraz w domu rodzinnym uczniów wskazane poniżej problemy społeczne?

(proszę zaznaczyć we właściwej kratce znakiem „X” obecność poszczególnej cechy oraz podać przybliżoną liczbę stwierdzonych przypadków w roku szkolnym 2006/2007).

Lp.	Cechy patologii społecznej	Występowanie poszczególnych cech		
		występuje	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
1.	Alkoholizowanie się			
2.	Narkotyzowanie się			
3.	Palenie papierosów			
4.	Ucieczki z domu			

5.	Kradzieże			
6.	Agresja i przemoc, w tym (poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów)			
7.	Autoagresja			
8.	Przestępczość ujawniona			
9.	Niszczenie mienia szkolnego			
10.	Udział w grupach negatywnych			
11.	Opieka kuratora sądowego			
12.	Przemoc w rodzinie			
13.	Zaniedbanie przez dom			
14.	Wykorzystywanie seksualne			

14. Na jakie bariery natrafiają dzieci i młodzież mieszkający na terenie miasta (*wpisujemy nie więcej niż trzy odpowiedzi*):

.....

.....

.....

15. Jak można poprawić sytuację dziecka i rodziny w środowisku lokalnym, mając na uwadze przede wszystkim takie obszary funkcjonowania, jak?

– działania w zakresie poprawy sprawności, upowszechnia sportu i organizacji wypoczynku:

.....

.....

.....

– działania w zakresie poprawy stanu zdrowia:

.....

.....

.....

– działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

.....

.....

.....

.....

– działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

.....

.....

.....

.....

– działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:

.....

.....

.....

.....

– inne działania mogące mieć wpływ na poprawę sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym:

.....

.....

.....

.....

16. Czy są w gminie rejony (miejsca niebezpieczne), wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka?

.....

.....

.....

.....

17. W jaki sposób Pani/Pana instytucja może przyczynić się do poprawienia sytuacji dziecka w gminie?

Załącznik nr 3

Wzór ankiety diagnozującej problemy i potrzeby społeczne mieszkańców gminy Wilczyn

Ankieta anonimowa: Problemy społeczne w środowisku lokalnym

1. Kto najbardziej zagrożony jest ubóstwem w Państwa gminie? (podkreślić jedną odpowiedź)

osoby bezrobotne; osoby uzyskujące niskie dochody; rodziny wielodzietne; osoby dotknięte problemem uzależnień; osoby niepełnosprawne; osoby starsze i samotne; osoby chore; osoby samotnie wychowujące dzieci; inne.....

2. Jakie są przyczyny popadania w ubóstwo? (podkreślić jedną odpowiedź)

bezrobocie; dziedziczenie ubóstwa; uzależnienia; wielodzietność; niepełnosprawność; choroby; niedostosowanie społeczne; rozpad rodziny; inne.....

3. Kto zagrożony jest problemem uzależnień w Państwa gminie? (podkreślić jedną odpowiedź)

osoby bezrobotne; osoby pracujące, osoby uzyskujące niskie dochody; rodziny wielodzietne; rodziny dysfunkcyjne; osoby niepełnosprawne; osoby starsze; osoby samotne; osoby bezdomne; inne.....

4. Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Państwa gminy? (właściwe podkreślić)

wysoka,   średnia,   niska,   trudno powiedzieć.

5. Czy oferta pomocy osobom uzależnionym (konsultacyjna, terapeutyczna, lecznicza) realizowana w gminie jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

tak,   raczej tak,   raczej nie,   nie,   trudno powiedzieć.

6. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze? (podkreślić jedną odpowiedź)

ubóstwo i bieda; niepełnosprawność; brak opieki ze strony rodziny; choroby; samotność; niedostosowanie społeczne; inne.....

7. Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

tak,   raczej tak,   raczej nie,   nie,   trudno powiedzieć.

8. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym? (właściwe podkreślić)

tak,   raczej tak,   raczej nie,   nie,   trudno powiedzieć.

9. Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

tak,   raczej tak,   raczej nie,   nie,   trudno powiedzieć.

10. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne? (podkreślić jedną odpowiedź)

bariery architektoniczne; utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych; utrudniony dostęp do usług opiekuńczych; brak akceptacji w środowisku lokalnym; ubóstwo; inne.....

11. Czy według Pani/Pana oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie Państwa gminy istnieje zjawisko przemocy domowej? (właściwe podkreślić)

znam takie przypadki; słyszałem o takich przypadkach; nie znam takich przypadków;
nie słyszałem o takich przypadkach.

12. Czy na terenie Państwa gminy zamieszkują osoby chore psychicznie? (właściwe podkreślić)

tak, znam takie osoby; słyszałem o takich osobach; nie znam takich osób; nie słyszałem o takich osobach.

13. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania? (właściwe podkreślić)

tak,   raczej tak,   raczej nie,   nie.

14. Jeśli nie, to jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa? (podkreślić jedną odpowiedź)

częste włamania i kradzieże; częste napady; brak patroli policyjnych; słabe oświetlenie; inne.....

15. Czy Państwa wiedza na temat stanu bezpieczeństwa w gminie jest wynikiem doświadczeń własnych czy innych osób? (właściwe podkreślić)

doświadczenia własne,   doświadczenia innych osób.

16. Czy pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

tak,   raczej tak,   raczej nie,   nie,   trudno powiedzieć.

17. Jaką formę wsparcia przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej? (właściwe podkreślić)

pomoc finansowa; wsparcie rzeczowe; doradztwo; praca socjalna; usługi opiekuńcze; aktywizacja bezrobotnych.

18. Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych? (właściwe podkreślić)

bardzo dobrze, dobrze,   przeciętnie,   źle,   nie mam zdania.

19. Czy oferta pomocy świadczona przez organizacje pozarządowe zaspokaja potrzeby środowiska lokalnego? (właściwe podkreślić)

tak,   raczej tak,   raczej nie,   nie,   trudno powiedzieć.

20. Na jakie bariery natrafiają dzieci i młodzież mieszkający na terenie gminy (wpisujemy nie więcej niż trzy odpowiedzi):

1. ....

2. ....

3. ....

21. Proszę wskazać najważniejsze problemy związane z dziećmi i młodzieżą na terenie gminy?

.....
.....
.....

22. Sytuacja dziecka w środowisku:

❖ Czy dużo jest rodzin ubogich? *(właściwe podkreślić)*

znam wiele takich rodzin, znam nieliczne takie rodziny, słyszałem o takich rodzinach,
nie słyszałem o takich rodzinach.

❖ Jaki jest dostęp do rehabilitacji i wsparcia rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie? *(właściwe podkreślić)*

bardzo dobry, dobry, dostateczny, niewystarczający, nie mam zdania.

❖ Jak Pani/Pan ocenia organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie (różnorodność form, dostępność)? *(właściwe podkreślić)*

bardzo dobra, dobra, dostateczna, niewystarczająca, nie mam zdania.

❖ Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania związane z profilaktyką alkoholową i narkomanią (powszechność, dostępność, różnorodność ofert)? *(właściwe podkreślić)*

bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie, niewystarczająco, nie mam zdania.

❖ Czy dzieci w gminie mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków? *(właściwe podkreślić)*

tak, nie, dostęp jest zróżnicowany, nie wiem.

❖ Czy szkoły i miejsca publiczne w gminie są bezpieczne dla dzieci? *(właściwe podkreślić)*

tak, nie, nie mam zdania.

❖ Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i krzywdzone (doznają krzywdy fizycznej i psychicznej)? *(właściwe podkreślić)*

znam wiele takich rodzin, znam nieliczne takie rodziny, słyszałem o takich rodzinach,
nie słyszałem o takich rodzinach.

❖ Czy zdarzają się w gminie przypadki wykorzystywania seksualnego dzieci? *(właściwe podkreślić)*

wiem o takich przypadkach, słyszałem o takich przypadkach, nie wiem o takich zdarzeniach.

❖ Czy należałoby zorganizować więcej miejsc w przedszkolu/przedszkolach? *(właściwe podkreślić)*

tak, nie, nie mam zdania.

23. Jak można poprawić sytuację dziecka i rodziny w środowisku lokalnym, mając na uwadze przede wszystkim takie obszary funkcjonowania, jak?

– działania w zakresie poprawy sprawności, upowszechnia sportu i organizacji wypoczynku:

.....

.....

.....

– działania w zakresie poprawy stanu zdrowia:

.....

.....

.....

– działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

.....

.....

.....

– działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

.....

.....

.....

– działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:

.....

.....

.....

– inne działania mogące mieć wpływ na poprawę sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym:

.....

.....

.....

24. Czy w gminie są rejony (miejsca niebezpieczne), wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka?

tak,   nie,   nie wiem

Jeśli tak, proszę wymienić:

.....

.....

Załącznik nr 4 PROPOZYCJE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ GMINY WILCZYN DOTYCZĄCE TWORZENIA PLANU DZIAŁANIA

W ZAKRESIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

PROBLEMY SPOLECZNE	POTRZEBY I OCZEKIWANIA	SPOSOBY ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
- OSÓB STARSZYCH:		
- DZIECI I MŁODZIEŻY:		
- RODZINY:		

.....

PODPIS

Formularz wyników konsultacji społecznych w zakresie problemów społecznych, oczekiwań i sposobów ich rozwiązania przeprowadzonych w dniach 21.11.2007 r., 08.01.2008 r., 17.08.2008 r. w gminie Wilczyn, dotyczących trzech grup społecznych: osób starszych, rodzin oraz dzieci i młodzieży

1. Liczba rozdanych ankiet: .....

2. Proszę wymienić, kto był adresatem ankiet w Państwa Gminie:.....

.....
.....
.....
.....

np: dzieci, młodzież, osoby starsze, przedstawiciele rodzin, liderzy społeczni, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji przedsiębiorcy, nauczyciele, lekarze, sołtysi, radni, OSP, Koła Gospodyń Wiejskich, Związki Emerytów i Rencistów; Kombatantów, Klubów Seniorów i inni.

3. Liczba zebranych ankiet:.....

4. Sposób przeprowadzenia konsultacji np.: za pośrednictwem Sołtysów, Radnych ..... ;
na spotkaniach wiejskich, bezpośrednio wśród mieszkańców, rozmowy indywidualne, inne
sposoby.....
.....
.....
.....

5. Cechy charakterystyczne wypełnionych ankiet, w tym sposoby wypełniania ankiet
przez mieszkańców: (np.: czy grupowe, czy indywidualne wypełnianie ankiet, anonimowe czy
nie, i inne charakterystyczne
cechy) ,.....
.....
.....
.....

6. Zgłaszane w ankietach problemy społeczne oraz potrzeby/oczekiwania oraz sposoby ich
rozwiązania. Proszę wypełnić tabelę:

w odniesieniu do OSÓB STARSZYCH		
Nazwa Problemu	Liczba zgłoszeń	Zgłoszone oczekiwania oraz sposoby rozwiązania danego problemu
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.		
Problemy Społeczne/Oczekiwania/Proponowane Sposoby rozwiązywania problemów – w odniesieniu do DZIECI i MŁODZIERŻY		
Nazwa Problemu	Liczba zgłoszeń	Zgłoszone oczekiwania oraz sposoby rozwiązania danego problemu
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.....		
Problemy Społeczne/Oczekiwania/Proponowane Sposoby rozwiązywania problemów – w odniesieniu do RODZIN		
Nazwa Problemu	Liczba zgłoszeń	Zgłoszone oczekiwania oraz sposoby rozwiązania danego problemu
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.....		
INNE Problemy Społeczne/Oczekiwania/Proponowane Sposoby rozwiązywania problemów zgłaszane w ankietach		
Nazwa Problemu	Liczba zgłoszeń	Zgłoszone oczekiwania oraz sposoby rozwiązania danego problemu
1. 2.		

3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.....		
Tematy szkoleń i kursów zaproponowanych przez mieszkańców Gminy		Liczba zgłoszeń
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.....		

7.Wnioski – wyniki konsultacji społecznych, przeprowadzone w Gminie w odniesieniu do Dzieci i Młodzieży, Osób Starszych, Rodzin, a także pozostałe wyniki:

a. zgłaszane **problemy społeczne** w poszczególnych grupach:

(od największej liczby zgłoszeń danego problemu)

- dzieci i młodzież:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- osoby starsze:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- rodziny:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- inne:

- 1.

- 2.
- 3.
- 4.

b. Zgłaszane **oczekiwania i potrzeby** w poszczególnych grupach:

(od największej liczby zgłoszeń danego problemu)

- dzieci i młodzież:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- osoby starsze:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- rodziny:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- inne:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

c. Proponowane **sposoby rozwiązywania problemów** w poszczególnych grupach:

(od największej liczby zgłoszeń danego problemu):

- dzieci i młodzież:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- osoby starsze:

- 1.

- 2.
- 3.
- 4.

- rodziny:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- inne:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

8. Proszę wymienić grupy społeczne, które wypełniły ankietę: .....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Inne spostrzeżenia i uwagi co do przeprowadzonych konsultacji: .....

.....

.....

.....

.....

.....

Data:

Podpis osoby wypełniającej formularz

.....

.....

Załącznik nr 6

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008 – 2015

Harmonogram wdrażania Strategii

Cel główny nr 1.....

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji								wskaźnik [jednostka]
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	

Cel główny nr 2 itd. ....

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji								wskaźnik [jednostka]
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	

Załącznik nr 7. Poziom wskaźników monitorowania Strategii

L.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w latach (stan na 31.12)								
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.	471								
	Wysokość środków przeznaczonych na w/w pomoc (bez względu na źródło) zł	744.113,00								
	Wysokość środków przeznaczonych z budżetu gminy na pomoc społeczną (zł)	289.395,94								
2.	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych (z wszystkich form).	726								
	Wysokość środków przeznaczonych na w/w pomoc	2.113.177,00								
3.	Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych..	148								
	Wysokość środków przeznaczonych na w/w pomoc	140.248,00								
4.	Liczba osób bezdomnych	7								
5.	Liczba osób skierowanych do DPS	0								
6.	Liczba osób korzystających z WTZ	35								
7.	Liczba osób niepełnosprawnych.	720								
8.	Liczba obiektów przystosowanych w gminie dla osób	5								

	niepełnosprawnych.									
9.	Liczba nowych (w stosunku do poprzedniego roku) zrealizowanych usług społecznych.	0								
10.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (% ludności)	12,5 %								
11.	Liczba udzielonych porad/konsultacji specjalistycznych	408								
	Liczba osób korzystających z porad specjalistycznych.	154								
	Liczba specjalistów w poszczególnych dziedzinach.	4								
	Liczba punktów poradnictwa specjalistycznego typy porad specjalistycznych (np.: pedagogiczne, psychologiczne, prawne, zawodowe, socjalne i inne).	4								
	Liczba Niebieskich Kart	8								
12.	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu uzależnień	29								
	Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w spr. leczenia odwykowego.	5								
13.	Liczba rodzin przypadająca na jednego pracownika socjalnego;	542								

14.	Liczba zrealizowanych projektów profilaktycznych w gminie	1								
	Wysokość środków przeznaczonych z budżetu gminy na programy profilaktyczne (zł)	71.865,00								
15.	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego	1								
	oraz liczba dzieci korzystających z ich usług;	43								
16.	Liczba dobrze zorganizowanych świetlic, klubów i innych lokalnych środowiskowych miejsc spotkań	2								
	% wszystkich świetlic	16,7 %								
17.	Liczba wyremontowanych świetlic	0								
	% wszystkich świetlic	0								
	wartość inwestycji	0								
18.	Zrealizowane projekty (liczba) samodzielnie przez lidera projektu	0								
19.	Zrealizowane projekty (liczba) w partnerstwie	0								
20.	Osoby objęte w/w projektami (razem poz.	0								
21.	Liczba złożonych projektów do dofinansowania zewnętrznego.	0								
	Liczba dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych projektów.	0								

22.	Liczba imprez integracyjnych w gminie np.: festynów, pikników, turniej itp.)	6								
	Liczba ich uczestników (szacunkowa)	1000								
23.	Liczba imprez sportowych	3								
	Liczba uczestników (szacunkowa)	200								
24.	Liczba zawartych porozumień/umów dot. współpracy	0								
25.	Liczba organizacji pozarządowych w gminie	3								
26.	Liczba grup nieformalnych	1								
27.	Liczba zleconych zadań partnerom prywatnym	0								
28.	Liczba zorganizowanych form wypoczynku w okresie wakacji i ferii	0								
	Liczba uczestników w/w form.	0								
29.	Liczba bezrobotnych w gminie.	517								
30.	Liczba zawartych kontraktów socjalnych z bezrobotnymi	0								
31.	Liczba opiekunek.	5								
	Liczba podopiecznych.	12								
	Liczba osób udzielających pomoc sąsiedzką.	0								

32.	Liczba kół zainteresowań	6								
	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	740								
33.	Liczba osób, które podniosły kwalifikacje	brak danych								
34.	Liczba wyspecjalizowanych pracowników socjalnych w określonej dziedzinie pomocy.	3								
35.	Liczba szkoleń, kursów	2								
	Liczba ich uczestników	90								
36.	Liczba zmodernizowanych placówek	0								
	Wartość inwestycji [zł]	0								
37.	Liczba rodzajów wydawnictw	1								
	Nakład folderów, ulotek (sztuk)	0								
38.	Liczba zadań zleconych przez gminę partnerom społecznym i prywatnym	0								
39	Liczba udzielonych przez gminę dotacji dla org. pozarządowych.	2								
	Wysokość dotacji dla NGOs	14.400,00								
40.	Liczba zmodernizowanych boisk	2								
41.	Liczba zorganizowanych placów zabaw	0								
42.	Liczba przedszkoli	1								
	Liczba miejsc w przedszkolach	90								

43	Liczba dzieci korzystających z dożywiania.	263								
	% wszystkich dzieci w szkołach	31%								
44	Liczba mieszkań socjalnych									
45	Liczba przestępstw popełnionych przez małoletnich	2								
46	Liczba podmiotów ekonomii społecznej jak np.: klubów Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej; Centrum aktywizacji zawodowej	1								
	oraz ilość osób korzystających z ich usług;	15								
47	Liczba utworzonych grup wsparcia , grup samopomocowych	8								
	oraz liczba osób z nich korzystająca;	40								
48	Liczba godzin terapii indywidualnych i grupowych	104								
	oraz liczba osób z nich korzystająca;	112								
49	Liczba osób niepełnosprawnych zaktywizowanych zawodowo	92								
	oraz społecznie	brak danych								
50	Liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1								

51	Liczba dzieci z terenu gminy umieszczona w rodzinach zastępczych	3									
PLAN DZIAŁANIA GMINY WILCZYN											
1. Adres gminy											
52	Liczba dzieci z terenu gminy umieszczona w rodzinnych domach dziecka	0									
	Województwo	Wielkopolskie									
	Miejscowość	Wilczyn									
	Ulica	Strzebińska									
	Nr domu	12 D									
53	Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0									
	Nr lokalu										
	Kod pocztowy	62-550									
2. Osoba do kontaktów roboczych z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej											
	Imię	Halina	2								
	Nazwisko	Lenartowicz									
	Stanowisko	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie									
	Nr telefonu	0-63 2685014									
54	Nr faksu	0-63 2685015	246								
	Adres poczty e-mail	gops.wilczyn@poczta.fm									

3. Ogólny opis zaplanowanych usług społecznych (ok. 500 znaków)

Działanie 1. Usługi łączone na rzecz osób starszych i młodszego pokolenia

Wspieranie integracji międzypokoleniowej poprzez:

- rozwój usług w świetlicach wiejskich, np. tworzenie na bazie świetlic kawiarenek internetowych, uruchomienie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (np.: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego);
- rozwój usług Klubu Seniora na rzecz mieszkańców innych miejscowości w gminie w celu integracji międzypokoleniowej oraz rozwijania własnych zainteresowań i samorealizacji;
- edukacja i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i tradycji lokalnych;
- propagowanie zdrowego stylu życia.

Potrzeba realizacji ww. usług wynika z problemów społecznych wskazanych przez mieszkańców gminy Wilczyn w drodze konsultacji społecznych :

- pogłębiające się różnice kulturowe, obyczajowe i cywilizacyjne pomiędzy osobami starszymi, a młodszym pokoleniem;
- samotność, wyobcowanie osób starszych;
- niski poziom integracji międzypokoleniowej;
- brak miejsc dostosowanych i wyposażonych do integracji międzypokoleniowej;
- trudności osób starszych w obsłudze urządzeń teleinformatycznych, sprzętu agd i rtv;
- ograniczone możliwości rozwijania własnych zainteresowań;
- ograniczone możliwości przekazywania wiedzy, doświadczeń, tradycji młodszemu pokoleniu;
- niewielka wiedza młodego pokolenia w zakresie tradycji lokalnych i dziedzictwa kulturowego;
- ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.

Załącznik nr 8

Działanie 2. Usługi na rzecz dzieci i młodzieży

Usługi na rzecz dzieci i młodzieży w celu zagospodarowania czasu wolnego i rozwijania własnych zainteresowań poprzez:

- zorganizowanie dla dzieci i młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego np. zajęcia plastyczne, techniczne;
- zorganizowanie zajęć sportowych i rekreacyjnych;
- zorganizowanie zajęć muzycznych np. utworzenie orkiestry dętej

Potrzeba realizacji ww. usług wynika z problemów społecznych wskazanych przez mieszkańców gminy Wilczyn w drodze konsultacji społecznych :

- zbyt mała aktywność dzieci i młodzieży we współorganizowaniu czasu wolnego,
- niedostosowanie społeczne wśród dzieci i młodzieży,
- skromna oferta dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, integracyjnych,

NIE

Jeśli NIE, proszę o wyjaśnienie rozbieżności:

Działanie 4 Wsparcie szkoleniowe - rodzaj wsparcia szkoleniowego wynika ze zgłoszonych przez środowisko potrzeb edukacyjnych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest w trakcie opracowywania.

4. Prognozowany harmonogram realizacji Planu Działania

Główne etapy realizacji Planu Działania	ROK 2008				ROK 2009			
Kwartaly	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Przygotowywanie planu działania	×							
Upowszechnienie i promocja działań	×	×	×	×				
Ogłoszenie konkursu		×	×	×				
Podpisywanie umów z wykonawcami		×	×	×				
Wdrażanie planu działania (usługi od pkt 1 do pkt 4)		×	×	×				
Promocja realizowanych projektów przez wykonawców		×	×	×				
Monitoring i ewaluacja realizowanych projektów i planu działania		×	×	×				
Opracowanie raportu i sprawozdań z realizacji Planu Działania				×				

5. Plan zapotrzebowania na środki finansowe

Rodzaje usług zgodnie z podziałem w punkcie 3, np.:	Kwota (w złotych)	% kwoty objętej Planem Działania
Usługi dla osób starszych	0	0
Usługi dla dzieci i młodzieży	26.891,00	30
Usługi dla rodzin	9.000,00	10
Usługi łączone (np.: dla dzieci i osób starszych)	48.295,00	54
Wsparcie szkoleniowe (szkolenia, warsztaty, wizyty studyjne, itp.) – do 10% alokacji	5.000,00	6
Razem:	89.186,00	100% kwoty objętej Planem Działania

Podział kwot	Kwota	
	zł	%
Kwota objęta Planem Działania	89.186,00	30
Kwota pozostająca nadal w dyspozycji gminy	208.103,40	70
RAZEM	297.289,40 (Kwota przeliczona wg kursu 1 euro = 3,5818 PLN z dnia	100% kwoty alokowanej na gminę

Załącznik nr 9

Formularz rejestrowania aktualizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015

Aktualizacja Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilczyn na lata 2008-2015				
L.p.	Data uchwalenia zmiany	Nr Uchwały	Strona, na której dokonano zmiany	Rodzaj zmiany

UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmian społecznych.